

Svar på enkät från Kulturrådet om arbete för breddat deltagande

Hur enkäten besvarats	1
Del 1. Regionen.....	2
Del 2.....	5
Professionell teater-, dans- och musikverksamhet	5
Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete.....	10
Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet	15
Professionell bild- och formverksamhet.....	19
Regional enskild arkivverksamhet	21
Filmkulturell verksamhet.....	22
Främjande av hemslöjd	23
Bilagor	29

Hur enkäten besvarats

Svaren är uppdelade i två övergripande kapitel. Svaren i del ett har skrivits av förvaltningschef Eva Nyhammar. Svaren i del två är skrivna av de ansvariga för de konst- och kulturverksamheter som omfattas av kultursamverkansmodellen i Region Halland. Residensinstitutionen Art Inside Out har inte besvarat enkäten. Vid sammanställningen av svaren så har frågorna kortats ned för att ta mindre plats. De svar som ges förhåller sig till de fullständiga frågeformuleringar som återfinns i Kulturrådets enkät.

Del 1. Regionen

Svaren avser regionens arbete med verksamhet som omfattas av Kultursamverkansmodellen.

1.1 Beskriv om och i så fall hur regionen arbetar strategiskt för att konst- och kulturverksamheten ska komma breda grupper av invånare till del. Har ni till exempel strategidokument eller motsvarande, och hur omsätts de i så fall i verksamheten?

Ambitionen att nå breda grupper är uttryckt i olika styrdokument. I Region Hallands Tillväxtstrategi 2014-2020 anges bland annat att vi ska arbeta med "kultur för ett socialt hållbart samhälle: *Kultur utgör en viktig dimension för hallänningens möjligheter till utveckling och meningsfullhet, insyn och inflytande, samhörighet och delaktighet. Genom språkutveckling, kultur i skolan, kultur i omsorgsverksamhet, civilsamhällets kultur- och bildningsverksamhet, i mottagandet av nya hallänningar eller i stads- och landsbygdsutveckling kan ett jämlikare och mer demokratiskt samhälle byggas. Kulturens potential behöver tas tillvara inom olika samhällssektorer. Skillnaderna mellan grupper med olika levnadsvillkor ska minskas och ett mer jämlikt kulturutövande och kulturdeltagande i hela Halland behöver prioriteras.*" (Bilaga Region Hallands Tillväxtstrategi 2014-2020)

I Hallands kulturplan 2017-2020 beskriv under rubriken Den regionala kulturpolitikens basuppdrag olika aspekter på hur vi brett ska nå ut till invånarna i regionen. Även i beskrivningarna av de olika utvecklingsområdena återfinns skrivningar kopplade till ett breddat deltagande.

För den verksamhet som bedrivs inom förvaltning i Region Halland bryts strategi och plan årligen ner i en verksamhetsplan, där de aktiviteter och insatser för att nå övergripande mål konkretiseras. De utgör också basen för de överenskommelser som tecknas. (Bilaga Överenskommelse Riksteatern Halland)

Grundläggande för den regionala kulturpolitiken är den regionala utvecklingsstrategin Halland – bästa livsplatsen. Skrivningarna i denna genomsyras av betydelsen av att kulturlivet är angeläget för alla hallänningar.

Hur man förhåller sig till mål och prioriteringar i de olika styrdokumenterna följs genom dialog med berörda verksamheter. Ofta genomför vi också olika samarbeten, där vi naturligt lär av och berikar varandra. Detta gäller även aktörer som inte omfattas av samverkansmodellen.

Av särskild vikt är de upparbetade strukturer vi har för samverkan med kommuner och civilsamhällets aktörer. Vi strävar efter att hitta långsiktiga lösningar med tydlighet i rollfördelning, finansiering och åtaganden. Ett gott exempel på detta är vår överenskommelse avseende kultur för äldre. Syftet med denna är att säkerställa tillgången till kultur för de äldre som har svårt att ta sig till kulturevenemang på egen

hand. Den har tecknats mellan kommunala kulturförvaltningar, de förvaltningar i kommunerna som ansvarar för äldreomsorgen och Region Halland. Ansvarig för att utföra uppdraget är Hallands Bildningsförbund. (Bilaga Överenskommelse Kultur för äldre)

1.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att konst- och kulturverksamheten ska komma breda grupper av invånare till del?

Ja, detta är ett arbete som hela tiden behöver utvecklas tillsammans med aktörer i Halland. Så kommer det alltid att vara.

2.1 Beskriv om och i så fall hur regionen arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av konst- och kulturverksamheten.

Vi tar del av nationella mätningar, kommunala kulturvaneundersökningar och aktuell forskning.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya metoder för att uppnå kunskap om vilka som tar del av konst- och kulturverksamheten?

Tveksamt. Kunskapen om kulturvanor är egentligen rätt god. Viktigare att prioritera aktiviteter och insatser där vi försöker nå resultat.

3.1 Utifrån regionens resurser och uppdrag inom konst- och kulturverksamheten, är ni nöjda med hur kulturdeltagandet i regionen ser ut?

Nej. Tillgången till kultur varierar.

3.2 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning? Finns det i så fall några särskilda utmaningar för att nå nämnda målgrupp(er)?

Egentligen lika angeläget att arbeta med alla målgrupper men vi väljer att här peka ut en grupp: **Alla** barn. Så att det ges en möjlighet till kulturval oberoende av föräldrarnas kulturvanor. Här är en svårighet att skolan, som skulle kunna vara en arena för detta kompensatoriska kulturuppdrag, arbetar under starkt tryck och med stram budget, så att i synnerhet kulturupplevelser har svårt att rymmas. Skapande skola kompenserar i viss mån vad gäller eget skapande.

3.3 Finns det som ni ser det några områdesspecifika utmaningar eller möjligheter när det gäller kulturdeltagande?

- *professionell teater-, dans- och musikverksamhet*
- *museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete*
- *biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet*
- *professionell bild- och formverksamhet*
- *regional enskild arkivverksamhet*
- *filmkulturell verksamhet*
- *främjande av hemslojd*

Ikke-språkliga kulturuttryck har goda möjligheter att övervinna språkgränser och därmed befrämja integration.

4.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare? Det kan till exempel vara kunskaps- och kompetensbehov, identifierade hinder och framgångsfaktorer eller hur ni ser på möjligheten att uppnå bestående resultat. Ni kan också göra andra medskick till Kulturrådets arbete med frågorna och ge exempel på kulturverksamheter utanför kultursamverkansmodellen som arbetar aktivt med att nå breda grupper av invånare i regionen.

För att uppnå bestående resultat så krävs långsiktig samverkan med de parter som nämnts ovan. Mindre projekt och mer långsiktighet i insatser som görs.

Del 2.

Professionell teater-, dans- och musikverksamhet

Kultur i Halland arbetar med dans- och musikverksamhet genom två mobila kulturinstitutioner: Rum För Dans och musikverksamhet som från och med hösten 2019 kommer att presenteras under varumärket Musik Hallandia. Vicky Sverkerson, Scenkonstchef, Kultur i Halland har skrivit svaren för de verksamheterna.

Teater Halland är den institution som arbetar med att producera och presentera professionell teater. Anna Sjövall, VD/konstnärlig ledare /regissör har skrivit svaren för Teater Halland.

Lena Teveldal, Utveckling och verksamhetsledare för Riksteatern Halland har skrivit svar på frågorna utifrån Riksteatern Hallands uppdrag och perspektiv.

Kultur i Hallands svar på frågorna utifrån arbetet med dans- och musikverksamhet

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag
Utifrån målen i Region Hallands tillväxtstrategi under målet Hög attraktivitet så utgår vi ifrån formuleringen Kultur ska vara tillgänglig för alla samhällsgrupper i stad och på landsbygd. Utifrån det har vi arbetat i våra verksamheter med att nå nya svenskar och nyanlända samt nå ut till platser utanför tätort.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Inkludering/Integration

Genom kartläggning och samverkan med kommuner och intresseorganisationer såsom SFI, migrationsverket, idéella organisationer (ex ensamkomnas förening, Laholm utan gränser etc) har vi skapat sammanhang, mötesplatser för olika evenemang. Inom musikinstitutionen har vi genom projektet Songlines tillsammans med samarbetspartners genomfört Persiskt nyårsfirande, gitarrundervisning för ensamkommande ungdomar, utbyte med samarbetspartners i Göteborg där de får uppträda för varandra. Stötta arrangörsskap etc.

Inom Rum för Dans finns ett systematiskt utåtriktat arbete gentemot SFI och andra kommunala verksamheter med verksamhet kring integration. Vi besöker regelbundet utbildningsklasser för att prata om föreställningsverksamheten och erbjuda möjligheter att delta i våra evenemang. Publiken i framförallt Falkenberg är mångkulturell vilket ofta också speglar programsättningen i säsongsprogrammet utifrån ett samtida dansperspektiv.

Geografisk Spridning

Vi samverkar med lokala arrangörer för att nå ut på landsbygden framförallt inom musikområdet.

Det kan vara konsertarrangemang men också stöd för att utveckla lokala festivaler, residensverksamheter och också stödja frilanskonstnärer att kunna verka på landsbygden. Det gör vi oftast genom regionala anslag och att vi försöker anlita våra regionala konstnärer för olika uppdrag. Inom våra egna konsertserier försöker vi ibland använda oss av spelplatser som ligger utanför tätort såsom Grimeton etc. Under 2020 samarbetar Rum för Dans med Teater Halland kring en dansproduktion som produceras för bygdegård för att danskonsten ska kunna bredda sina spelplatser.

Kultur och Hälsa

Dansa utan Krav är ett projekt kring psykisk ohälsa hos unga tjejer som Region Halland har varit med och startat upp i Halland tillsammans med ABF och skolhälsovården i Halmstad kommun. Det strategiska arbetet och utvecklingsansvaret ligger hos Rum för Dans.

Tillsammans med Hallands Bildningsförbund och deras uppdrag Kultur för Äldre undersöker vi nu möjligheter för att streama ett varierat konsert utbud som kan vara tillgängligt på de halländska äldreboendena.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Vi har påbörjat arbetet kring tillgängliggöra kulturupplevelser för äldreboenden genom streaming, vi börjar med musiken. Integrationsarbetet är långsiktigt och vi kommer fortsätta med uppsökande verksamhet. Det är personresurskrävande men vår ambition är att det ska få fortsätta.

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Vi arbetar på ganska små orter, våra lokala samarbetspartners har bra koll på vem som är vem. Vi använder oss ibland av marknadsundersökningar men inte sedan GDPR infördes.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Vi skulle vilja ha mer tid att kunna lägga på uppsökande verksamhet. Det räcker inte personresurserna till för. Vi försöker samverka med våra lokala partners för att få ihop det.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

Vi har ett stort utrymme och uppdraget är tydligt att vi ska arbeta för dessa målgrupper.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Grupperingar som inte finns i kommunala sammanhang av något slag är svåra att nå med information. Hemma sittande kvinnor tex. Digital kommunikation är svårt i vissa grupper. Dans som konstform är inte heller ok i vissa etniska grupperingar.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

För osäkra deltagare krävs närhet och trygghet i vad man ska få vara med om. I många fall kommer hela familjer till våra evenemang som då kanske inte är tänkta som familjeevenemang, det blir ibland lite kulturkrock. Vi behöver ha en beredskap att det kan uppstå lite skav ibland. Skynda långsamt och ge mycket tid till förankring och förberedelse. För att samarbeten och deltaganden ska bli återkommande måste förtroende byggas.

Teater Hallands svar på frågorna:

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag
Barn och unga är prioriterade i vårt uppdrag.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Se bifogat dokument "Särskilt publikt arbete under 2018" om hur vi arbetat för att bredda vår publik.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Vi behöver hela tiden utvärdera våra metoder och arbetar målmedvetet med att i vår programläggning nå fler grupper. Vi arbetar även med att ha en bredd i vilka som är avsändare av våra produktioner eftersom vi tror att också detta är viktigt för hur vi ska nå vissa grupper. Samarbetet med amatörverksamheter och skolor är viktigt. Tillsammans med särskolan i Varberg har vi under flera år gjort föreställningar där ungdomar och publik haft olika funktionsvariationer. Vår strävan är att vi ska fortsätta med även andra grupper ur samhället och göra community-föreställningar tillsammans med amatörer och gärna på olika platser i Halland.

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Vi gör statistik över publikantal till de olika föreställningarna och all programverksamhet. I publikstatistiken skiljer vi på barn/unga och vuxna. Någon annan statistik för vi inte över vår publik. Däremot ser vi tydligt när det kommer nya ansikten hit utifrån vad som visas på scenen.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Vi når rekordmånga hallänningar idag, men vi är absolut inte nöjda. Vi vill bli större och nå fler. Vårt uppdrag som turnerande regionteater är stort och personalstyrkan är liten så vi missar många potentiella besökare/deltagare idag.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

Medel. Eftersom mer än hälften av vår publik består av skolor, så når en god demokratisk bredd av samhället med personer ur olika bakgrund, erfarenheter och förutsättningar. Det svåra är att göra det med vuxenpubliken. Då kommer framförallt de gamla vanliga stammisarna.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning? Finns det i så fall några särskilda utmaningar för att nå nämnda målgrupp/er?

Vi behöver nå fler personer med invandrarbakgrund, andra språkgrupper och alla de som inte känner till att vi finns. Med våra bygdegårdsföreställningar når vi personer på landet, men huvuddelen av vuxenpubliken kommer från Varberg.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

Vi ser det som oerhört viktigt att försöka nå fler publikgrupper och skulle gärna ta del av lyckade satsningar från andra.

Riksteatern Hallands svar på frågorna:

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag Unga/ Unga Vuxna

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Riksteatern Halland arbetar aktivt med publikutveckling i samverkan med länets riksteaterföreningar. Vi arbetar i olika nätverk som länets gymnasieskolor, Högskolan för att arrangera scenkonst scen/salong på dagtid och i olika nätverk med kommunerna för ung scenkonst i det offentliga rummet. Riksteatern Halland och Riksteaterföreningarna arbetar nära kommunerna och destinationsbolag för att göra scenkonsten tillgänglig på våra teatrar i Länet. Gemensamt med Destinationsbolag och stora Teatrar arbetar föreningarna i samverkan för att kunna köpa in och arrangera en så kvalitativ och bred repertoar som möjligt i kommunerna. Denna samverkan gäller även direkt kommunikation med näringslivet i kommunerna I samverkan med bygdegårdar och Folkets Hus och Parker gör vi vårt bästa för att få till arrangemang utanför lokalort med en bra publikströmning

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Vi arbetar ständigt med att utveckla våra samarbeten och arbetar på strategiska samarbeten som ska bli hållbara bl a genom att skriva avtal.

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Vi följer publikutveckling kring olika samverkan med statistik och ser en positiv utveckling

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Nej, absolut inte, om Riksteatern Halland hade fått möjlighet med ökade uppdrag och med följande medel så hade vi kunnat arbeta i ett helt annat tempo och med fler medarbetare uppnå en betydligt mer utvecklad verksamhet som vi i dag ser som presumtiv.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

I dag utvecklar vi vår verksamhet genom att finansiera en del av tjänst med momsmedel som kom verksamheten tillgodo då vi momsregistrerade oss.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Kulturen har behov av att nå ut, vara intressant. Innan vi kan sälja någonting så måste vi väcka ett behov. Behovet väcks när vi bjuder på inflytande och delaktighet.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

Riksteaterföreningarna får i dag genom avtal med kommunerna medel att arrangera kvalitativ och varierande scenkonst i kommunerna.

Den regionala riksteaterföreningen bör vara den som i samverkan med den lokala föreningen står för att och /eller i anslutning till produktioner kunna arrangera kompetens och kunskapshöjande, opinionsbildande samtal, seminarier, mötesplatser etc

Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete

Stiftelsen Hallands Läns museer är huvudman Hallands kulturhistoriska museum och Hallands konstmuseum. Kulturmiljö Halland är en del av Hallands kulturhistoriska museum, resurscentrum Konst i Halland är del av Hallands konstmuseum.

Frågorna har besvarats av:

Magnus Jensner, Museichef, Hallands Konstmuseum

Curry Heimann, Museichef, Hallands kulturhistoriska museum

Hallands Konstmuseums svar:

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag

Hallands Konstmuseum ska enligt Hallands kulturplan fungera som nav och drivkraft för att stärka och utveckla konstlivet i Halland. Verksamheten genomsyras av ett inkluderande synsätt, en tillgänglig atmosfär och ett tilltal som tar publikens nyfikenhet på allvar. En s.k. community-aspekt ska vara central, det vill säga att museet ska bedriva sin verksamhet i samverkan med omgivande samhälle och organisationer. Museet blir därmed en deltagare i angelägna samtal och ett dynamiskt in- och utflöde av idéer skapas. En gemensamt prioriterad målgrupp i regionen är barn och unga.

Övergripande gäller också Museilagen som innebär att publik verksamhet vid museer ska vara kunskapsbaserad och präglas av allsidighet och öppenhet. Vidare ska den vara tillgänglig för alla och anpassas till användares olika förutsättningar.

Konst i Halland är ett resurscentrum som drivs av Hallands Konstmuseum på uppdrag och i samarbete med Region Halland. Återkommande dialoger med konstutövare, tjänstemän, politiker och civilsamhälle i Halland, formar inriktningen på resursverksamheten. Uppdraget innefattar även nätverksbyggande med regionala och kommunala utställningsarenor. Prioriterade målgrupper för verksamheten är professionella bild- och formkonstnärer, tjänstepersoner inom kommun och region som arbetar med konst samt barn och unga. Resurscentrum Konst i Halland och Bild- och formutvecklaren på Region Halland driver tillsammans utvecklingsfrågor som bland annat berör dessa målgrupper. Främjande verksamhet såväl som operativa insatser pågår kontinuerligt med olika målgrupper i fokus.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

För närvarande pågår en omfattande om- och tillbyggnad av Hallands Konstmuseum där tillgänglighet är ett prioriterat område. Flera insatser görs för att verksamheten ska komma breda grupper till del;

Då visuella uttryck står i centrum i verksamheten har museet särskilt prioriterat och intresserat sig för hur vi kan nå personer med synnedsättning, t.ex. genom syntolkning på digitala media. I det återinvigda museet planerar vi också för en anpassad audioguide samt vidareutbildning för personal inom det publika fältet för att kunna erbjuda syntolkade visningar.

Aspekter kring geografiska förhållanden/tillgänglighet lyfter vi t.ex. genom ett regionalt mobilitetsstöd där vi arbetar aktivt med uppsökande verksamhet riktad till barn och unga i hela Halland. Nu senast genom projektet Fotografiskt uppdrag Halland.

Hallands Konstmuseum har sedan länge flera värdefulla samarbeten med föreningsliv och intresseorganisationer i Halland vilket skapar ett aktivt invånardeltagande.

Flertalet av våra sommararrangemang på Friluftsmuseet Hallandsgården samt våra stadsvandringar är kostnadsfria. Detta möjliggör för ett breddat deltagande.

Resurscentrum Konst i Halland ska samverka för mer konst i hela Halland. Detta inkluderar att aktivt samarbeta med såväl kommuner som civilsamhälle, skolor, kulturaktörer med flera målgrupper. Konst i Hallands arbetssätt är generellt att skraddarsy projekt utifrån sammanhang och lokal förankring. Både inom residensverksamhet, nätverksträffar och pedagogik bidrar våra metoder och upplägg till att nå ut brett geografiskt i regionen och tillgängliggöra konsten för målgrupper utanför tätorten. När det gäller målgruppen barn och unga arbetar vi kontinuerligt med Konstexpressen - en mobil och uppsökande konstpedagogisk resurs för att främja möten med professionella konstutövare och möjligheter till eget skapande.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

När Hallands Konstmuseum öppnar igen ser vi som en självklar del att fortsätta utveckla arbetssätt för att nå fler. Möten mellan människor och samarbeten är avgörande för att bygga långsiktiga relationer där fler aktivt involveras i verksamheten. Eftersom entréavgift nu återinförs står vi inför en utmaning att hitta arbetssätt för fortsatt bred inkludering.

Att utveckla arbetssätten är ständigt aktuellt inom Konst i Hallands verksamhet vilket kräver såväl resurser som strategier. Exempelvis hur kan vi och kommunerna tillsammans arbeta med gestaltungsfrågor där den demokratiska aspekten är i fokus?

I detta sammanhang är dialogen mellan tätort och landsbygd viktig. Hur kan de olika perspektiven problematiseras och diskuteras? Hur kan utbyten ske? Vad kan utvecklas?

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Hallands Konstmuseum arbetar aktivt med sociala media, bland annat genom att ställa frågor i våra inlägg. Statistikverktyg kopplade till våra digitala media ger oss kunskap om besökarnas demografi. Enkäter med mer kvalitativa frågeställningar förekommer. Regelbunden rapportering från reception/guider ger en värdefull feedback från och kunskap om våra besökare.

Genom olika samtalsforum inhämtar Konst i Halland kunskap om målgrupper som tar del av främjandeverksamheten. Återkommande hålls dialoger med konstutövare, tjänstepersoner, politiker och civilsamhälle. Konst i Halland arrangerar t.ex. särskilda träffar för bild- och formkonstnärer och här pågår ett kontinuerligt samtal. Vidare driver resurscentrum ett nätverk kring konstutställningsverksamhet och gestaltungsfrågor där representanter från regionens samtliga kommuner ingår.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Ja, men vi arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten och skulle kunna nå ut ännu mer, men det kräver utökade resurser. Detta gäller såväl Hallands Konstmuseum som Konst i Halland.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

Vi upplever att Hallands Konstmuseum har goda möjligheter att påverka verksamhetens inriktning och på så vis också nå olika målgrupper. Det är dock nödvändigt att göra prioriteringar då målgruppsarbete, om det ska vara hållbart över

tid, är insatskrävande. Återinförd entréavgift på museet gör att vi står inför en utmaning för fortsatt bred inkludering.

När det gäller Konst i Halland är det de återkommande dialogerna med konstutövare, tjänstepersoner, politiker och civilsamhälle som formar inriktningen på resursverksamheten. Dessa samtal bidrar till att synliggöra behov och gör att vi kan påverka och rikta insatser.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Det finns flera målgrupper som vi (Hallands Konstmuseum/Konst i Halland) skulle vilja nå i högre grad. Vi försöker rikta projekt för att lyfta målgrupper och fokusera på de behov som lyfts fram i olika dialoger. En viktig del i arbetet är kunskapsuppbyggnad som på sikt kan implementeras i den löpande verksamheten. En övergripande utmaning i målgruppsarbetet om det ska bli långsiktigt och bestående, är framförallt att det är tids- och resurskrävande. Det är dock avgörande för att skapa engagemang och bygga relevant verksamhet. Inom resurscentrum Konst i Halland skulle vi t.ex. gärna se att vi i högre grad kunde nå nyanlända konstnärer. Vi tror att våra nätverksträffar för utövare skulle kunna vara en intressant mötesplats i sammanhanget.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

Kunskap- och erfarenhetsutbyte inom detta område vore mycket värdefullt och intressant. Det vore bra att i något forum samla exempel på lyckade samarbeten, projekt eller arbetsmetoder för att nå de breda målgrupper som beskrivs.

Hallands kulturhistoriska museums svar:

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag

Hallands kulturhistoriska museum har barn och ungdomar som särskilt prioriterad målgrupp såväl med organiserade skolbesök som med familjebesök. Museet vill nå såväl lokalbefolkningen i Halland som tillresande turister.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Vi arbetar för breda publikgrupper med inriktning speciellt på familjer sommartid med dramatiserade visningar med olika berättelser år från år. Nu har vi fokus på 400-års firandet av att fästningen blev färdigbyggd 1618.

Vi har även tagit fram en app med förutom svensk text och ljud även på engelska som tyska. Där finns speciella "spår" om fästningen såväl som för olika utställningar. Laddas ner från app-store med sökordet : "museumhalland"
 Museet har i ca 20 års tid arbetat med att föra ut samlingar genom digitalisering, dels i programvaran Primus men framförallt genom Digitalt museum. Museet bör intensifiera arbetet med att digitalisera såväl samlingar som arkivmaterial. Genom nära samverkan med Ideella organisationer som Folkrörelsearkivet kan arkivmaterial komma nya intressegrupper till del.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Vi vill fortsätta att utveckla appen med särskilda "spår" med 360graders visningar för miljöer som är oåtkomliga för exempelvis rörelsehindrade. Med vår kulturmiljöavdelning vill vi visa byggnader i hela Halland som är av kulturhistoriskt intresse liksom av aktuella arkeologiska undersökningar. Vi tror att app-teknologin tillsammans med hemsidan kan ge möjligheter att nå människor som inte besöker museet och även grupper som har svårt att på egen hand ta sig runt. Genom inköp av 360graders kamera kan vi visa byggnader och miljöer mer spännande och bättre sätt..

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Vi har i möjligaste mån en dialog med besökare i receptionen och tar in synpunkter i "gästböcker". Vi har även en återkommande dialog med vår Vänförening (Föreningen Varbergs museum), Föreningen Gamla Varberg samt hembygdsföreningar i länet.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Genom massmedia försöker vi synas, tex genom pressvisningar men vi upplever att det kan vara svårt att nå ut i hela Halland när tidningarna har ett så lokalt spridningsområde. Nöjda blir vi aldrig men tycker vi försöker på ett bra sätt utifrån resurserna.

Vi upplever det som svårt att nå ut till skolorna på ett likvärdigt sätt i alla kommuner eftersom organisation och arbetssätt skiljer sig i hög grad i olika kommuner.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

Traditionell marknadsföring är för dyrt och omständligt (och ineffektivt). Man behöver nå människor genom sociala medier och vi arbetar aktivt med både Instagram och Facebook.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Vi behöver nå alla människor oberoende av social bakgrund, funktionsnedsättningar, språk, ålder etc. Därför behöver vi bli bättre att kommunicera på många olika sätt och anpassat för människor med olika förutsättningar. Vi har haft uppsökande verksamhet för barnpatienter vid sjukhus med dockor t ex. Vi behöver få en bättre dialog med besökarna och ta till vara människors synpunkter på hur och vad vi förmedlar. Barn i alla åldrar samt människor med en minoritetsbakgrund utgör särskilt prioriterade målgrupper. Dessutom behöver vi förbättra tillgängligheten ytterligare. T ex. investerar vi nu i ny trapphiss så att rörelsehindrade kan komma in i vår utställningslokal Rikssalen.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

Vi behöver arbeta med att utveckla pedagogiken i utställningar för såväl barn som vuxna. Språket bör förenklas och förtydligas så att människor utan förkunskaper bättre kan ta till sig utställningarnas budskap. Här saknar museet tillräcklig kompetens i nu läget. Information på andra språk läggs i första hand i vår app. Genom arrangemang och events kan vi nå vissa målgrupper vid enstaka tillfällen, exempelvis nådde LEGO-helgen 2017 1200 besökare med barn och föräldrar en enstaka lördag.

Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet

Frågorna har besvarats av Maria Ehrenberg, Avdelningschef, Regionbibliotek Halland.

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag

Liksom all offentligt finansierad biblioteksverksamhet i Sverige har vi enligt Bibliotekslagen §4 och §5 att prioritera: personer med funktionshinder, nationella minoriteter och personer som har andra modersmål än svenska.

För att kunna arbeta genomgripande med detta har vi för Stärkta biblioteks-pengar tillsatt en 100% tjänst med titeln "Utvecklare, bibliotekslagens prioriterade grupper". Tjänsten tillsattes hösten 2018 och medarbetaren håller just nu på med att inventera kommunernas arbete, föra diskussioner om hur det framtida och gemensamma arbetet ska genomföras. Hen håller också på med en omfattande omvärldsbevakning.

Vi prioriterar denna tjänst och har redan i vår långtidsbudget indikerat att vi vill att tjänsten skall permanentas. Följande arbete har personen genomfört:

*har presenterat sig och tjänsten för samtliga bibliotekschefer och även för majoriteten av personalen.

*Har undersökt i vilken utsträckning regionens folkbibliotek prioriterar nationella minoriteter i verksamheten. Kommit fram till att det finns en osäkerhet i hur man ska arbeta med denna prioriterade grupp. Det har bland annat vid ett flertal samtal kommit fram "att det inte finns några sådana här." Har haft en öppen dialog med samtliga folkbibliotek i regionen. I majoriteten av tillfällena med dialog har samtliga av bibliotekarierna deltagit och vid de övriga har det varit representanter ur personalen som arbetar med program, skönlitteratur vuxen och andra som bibliotekschef sett som lämplig personal att delta.

*I arbetet med de nationella minoriteterna har hen lagt fram konkreta förslag till folkbiblioteken i regionen;

*Ett förslag som godtagits att arbeta fram innefattar att gemensamt utarbeta ett förslag till taxonomi rörande nationella minoriteter.

*Stöttat och hjälpt till med förslag i tillblivandet av minoritetsspråkhylla vid ett av folkbiblioteken i regionen.

*Skickat ut förslag till samtliga folkbibliotek hur minnes- och högtidsdagar för nationella minoriteter kan uppmärksammas.

*Tagit inspiration och informerat sig vid konferenser.

*Uppmuntrat andra att åka på konferens kring nationella minoriteter.

*Nätverkat för att hitta motsvarande personer i andra regioner, så att vi kan dela erfarenheter och goda exempel i arbetet.

*Kommer att ta fram ett paket/kit om hur man kan uppmärksamma de nationella minoriteternas minnes- och högtidsdagar.

Har under de öppna dialogerna med folkbibliotekens medarbetare tagit upp alla de prioriterade grupperna; nationella minoriteter, annat modersmål än svenska och personer med funktionsnedsättningar.

I dialogen kring annat modersmål än svenska har vi bland annat diskuterat om man ser en förändring av behovet hos gruppen.

-Har funderat på om det från folkbiblioteken upplevs att antalet nya flyktingar har avtagit eller inte.

-Om de som kom från 2015 och framåt har fått förändrade behov och vad de behoven kan bestå av.

När det gäller personer med funktionsnedsättningar har dialogen handlat om både den fysiska och den digitala biblioteksmiljön. Här har vi till exempel tagit upp om det finns hörslingor och om man vet om de fungerar. Hur man skriver information både på webb och analogt för att alla ska kunna förstå. Har haft samtal kring bemötande och inkludering.

Vi har även problematiserat kring hur förändringar inom överskådlig närtid och längre framöver kan påverka biblioteken och dess behov gällande bibliotekslagens prioriterade grupper. Till exempel i den digitala transformationen med till exempel nedstängandet av en stor mängd arbetsförmedlingskontor som istället kommer att serva medborgarna på nätet. Vad kommer det att innebära, i synnerhet för de med funktionsnedsättningar och med annat modersmål än svenska? Den åldrande befolkningen som i allt större utsträckning förväntas bo kvar hemma. Hur får de sin demokratiska och mänskliga rättighet med information och kultur tillgodosedd? Även här är digitaliseringen och individens förutsättningar vitala.

Har genom dessa öppna dialoger med bibliotekarierna och cheferna på folkbiblioteken fått med sig förslag och önskemål kring fortbildning kring de prioriterade grupperna i bibliotekslagen. Såväl intern fortbildning som extern bildning behövs i fråga om bibliotekslagens prioriterade grupper. Kan dels behövas för en övergripande kunskapshöjning och ge ökad förståelse för uppdraget samt för att i nästa skede kunna informera och bilda allmänheten för att synliggöra och stärka tilliten och förståelsen för varandra. Stärkta bibliotek ger stärkta medborgare.

Har påbörjat ett samtal med Länsstyrelsen Halland om vi skulle kunna samverka kring kunskapshöjning för tjänstepersoner kring de nationella minoriteterna. Detta samtal och eventuella samarbete är alldeles i sin linda.

Vi vill gärna också lyfta vårt arbete med Språkstart Halland som fullt utbyggt kommer att nå alla nyblivna föräldrar i länet, vilket inkluderar samtliga prioriterade grupper.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma bredda grupper av invånare till del.

Nej, vi har än så länge inget strategidokument, men vi befinner oss i läget att vi ska skriva en ny regional biblioteksplan. Samtidigt ska den nya kulturplanen tas fram och vår målsättning är att – tillsammans med kommunerna – tydligt formulera policy, mål och handlingsplan för verksamheten. Det är ett av tjänstens uppdrag.

Tillsammans med folkbibliotekscheferna har vi bestämt att det närmsta året fokusera på framtagandet av förslag till taxonomi, paket/kit kring att uppmärksamma nationella minoriteters högtidsdagar och påbörjat arbetet kring LFI det vill säga läsa för integration (som sedermera bytt till att läsas ut som Läsfrämjarinstitutet för att inte stigmatisera). Det vi ser som mycket användbart här är den metod LFI har utarbetat för att "ge barnen ordets makt och en arena att agera på" genom den fyrdimensionella högläsningen. Detta för att ge integration på två plan; i familjen och i samhället. I denna metod är barnens medföljande vuxna en självklar del av metoden, vilket ger ökade positiva synergieffekter för familjen och samhället.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Absolut. Så tittar vi t ex på metoden "Läsa för integration" (Södertälje), som samtliga bibliotek i Halland är intresserade av. Två regionala medarbetare har redan satt sig in i metoden och till hösten kommer en gemensam utbildning för alla folkbibliotek i Halland att ske (bestämt tillsammans med samtliga folkbibliotekschefer).

Vi arbetar också med Shared reading som metod för ökat deltagande och för att ge fler personer möjlighet att komma till tals. Även detta arbete är i sin linda, men ett stort intresse finns från folkbiblioteken att gå vidare med det. Två personer har varit på kurs i England, en ska till hösten genomgå den svenska varianten och vi försöker också få hit engelska kursledare som håller utbildning för samtliga halländska folkbibliotek.

Vi har redan lyckosamt arbetat med insatserna "Game Jam" – speldesignläger för ungdomar där vi medvetet valde att göra det gratis för att inte ekonomi skulle hindra ungdomar från att söka.

En annan insats värd att nämna är "Poetry slam", där den halländska modellen att genomföra aktiviteterna tillsammans med och på biblioteken har gjort att vi alltid uppvisar större bredd bland de deltagande än andra arrangörer.

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

De arrangemang vi själva genomför är av sådan karaktär att vi lätt själva kan prata med deltagarna och genom detta få en god bild av deras bakgrund m m.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Frågan är något felställd. Vi ska inte själva nå ut till regionens invånare, utan vi ska tillsammans med folkbiblioteken ta fram metoder som underlättar för dem att nå ut i vidare kretsar. I förhållande till resurser och uppdrag är vi nöjda med det arbete som tydligt kommit igång. Ett orosmoment är att kommunerna själva indikerar att ekonomin kan komma att lägga hinder i vägen för utvecklingsarbete och insatser inom området.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

Återigen, frågan gäller inte vår möjlighet att nå ut till invånarna. Men vi upplever att vi har stort utrymme att påverka hur vi ska arbeta med frågorna som också ventileras

och bestäms av region och kommuner (regionbibliotekarie och folkbibliotekschefer) tillsammans.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Folkbiblioteken har i en forskningsrapport vi låtit ta fram svarat att de gärna vill ha bättre metoder för att nå ut till personer med olika funktionsvariationer (särskilt npf), integrationsarbete med personer med annat modersmål än svenska samt vill hitta en bra struktur att arbeta med de nationella minoriteterna. Arbete görs men vi vill komma vidare. Den nya tjänsten är ett tydligt svar på önskemålen i denna rapport.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

Som i allt arbete är ett nätverk en tillgång. Vi förstår att Kulturrådet redan har skapat ett sådant – vår nya tjänst är inbjuden – och vidare förslag på arbete kommer vi att skicka med när ni kallar till det första mötet.

Professionell bild- och formverksamhet

Frågorna har besvarats av Anne Lang, Avdelningschef, Konst- och kulturavdelningen, Kultur i Halland tillsammans med Evelina Lindblom, Intendent/Avdelningschef Publik och regional närvaro Hallands Konstmuseum/Konst i Halland

1.1 Beskriv om verksamheten har några prioriterade målgrupper i sitt/sina uppdrag
Konst i Halland är ett resurscentrum som drivs av Hallands Konstmuseum på uppdrag och i samarbete med Region Hallands bild o formutveckling. Återkommande dialoger med konstutövare, tjänstemän, politiker och civilsamhälle i Halland, formar inriktningen på resursverksamheten. Uppdraget innefattar även nätverksbyggande med regionala och kommunala utställningsarenor. Prioriterade målgrupper för verksamheten är professionella bild- och formkonstnärer, tjänstepersoner inom kommun och region som arbetar med konst samt barn och unga. Resurscentrum Konst i Halland och Bild- och formutvecklaren på Region Halland driver tillsammans utvecklingsfrågor som bland annat berör dessa målgrupper. Främjande verksamhet såväl som operativa insatser pågår kontinuerligt med olika målgrupper i fokus.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Resurscentrum Konst i Halland ska samverka för mer konst i hela Halland. Detta inkluderar att aktivt samarbeta med såväl kommuner som civilsamhälle, skolor,

kulturaktörer med flera målgrupper. Konst i Hallands arbetssätt är generellt att skräddarsy projekt utifrån sammanhang och lokal förankring. Både inom residensverksamhet, nätverksträffar och pedagogik bidrar våra metoder och upplägg till att nå ut brett geografiskt i regionen och tillgängliggöra konsten för målgrupper utanför tätorten. När det gäller målgruppen barn och unga arbetar vi kontinuerligt med Konstexpressen - en mobil och uppsökande konstpedagogisk resurs för att främja möten med professionella konstutövare och möjligheter till eget skapande.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Att utveckla arbetssätten är ständigt aktuellt inom Konst i Hallands verksamhet vilket kräver såväl resurser som strategier. Exempelvis hur kan vi och kommunerna tillsammans arbeta med gestaltungsfrågor där den demokratiska aspekten är i fokus?

I detta sammanhang är dialogen mellan tätort och landsbygd viktig. Hur kan de olika perspektiven problematiseras och diskuteras? Hur kan utbyten ske? Vad kan utvecklas?

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Genom olika samtalsforum inhämtar Konst i Halland kunskap om målgrupper som tar del av främjandeverksamheten. Återkommande hålls dialoger med konstutövare, tjänstepersoner, politiker och civilsamhälle. Konst i Halland arrangerar t.ex. särskilda träffar för bild- och formkonstnärer och här pågår ett kontinuerligt samtal. Vidare driver resurscentrum ett nätverk kring konstutställningsverksamhet och gestaltungsfrågor där representanter från regionens samtliga kommuner ingår.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Ja, men vi arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten och skulle kunna nå ut ännu mer, men det kräver utökade resurser.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

När det gäller Konst i Halland är det de återkommande dialogerna med konstutövare, tjänstepersoner, politiker och civilsamhälle som formar inriktningen på resursverksamheten. Dessa samtal bidrar till att synliggöra behov och gör att vi kan påverka och rikta insatser.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Det finns flera målgrupper som vi skulle vilja nå i högre grad. Vi försöker rikta projekt för att lyfta målgrupper och fokusera på de behov som lyfts fram i olika dialoger. En viktig del i arbetet är kunskapsuppbyggnad som på sikt kan implementeras i den löpande verksamheten. En övergripande utmaning i målgruppsarbetet om det ska bli långsiktigt och bestående, är framförallt att det är tids- och resurskrävande. Det är dock avgörande för att skapa engagemang och bygga relevant verksamhet. Inom resurscentrum Konst i Halland skulle vi t.ex. gärna se att vi i högre grad kunde nå nyanlända konstnärer. Vi tror att våra nätverksträffar för utövare skulle kunna vara en intressant mötesplats i sammanhanget.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

Kunskap- och erfarenhetsutbyte inom detta område vore mycket värdefullt och intressant. Det vore bra att i något forum samla exempel på lyckade samarbeten, projekt eller arbetsmetoder för att nå de breda målgrupper som beskrivs.

Regional enskild arkivverksamhet

Frågorna har besvarats av Anna-Lena Nilsson, Länsarkivarie Halland/Regional samordnare enskilda arkiv.

1.1 Enligt Region Hallands kulturplan är barn och unga prioriterad målgrupp för samtlig kulturverksamhet. I kulturplanen nämns för de enskilda arkiven att de skall vara tillgängliga för invånare, skola och forskare.

2.1 Vid arkivdepån på Varbergs fästning (Folkrorelsernas arkiv i norra Halland) pågår ett tillgänglighetsprojekt som innebär mer tillgängliga lokaler med t e x hiss för att ha bättre förutsättningar att möta personer med funktionsnedsättningar. Inför ombyggnaden har ett arbetsdokument tagits fram där b l a kommunens handikappråd har deltagit och kommit med goda förslag för att få lokaler mer tillgängliga i byggnader från 1600-talet. Se bifogat dokument. Mötesplats Arkiv Deltar i samarbetsprojekt efter önskemål, b l a konstprojekt som Arts Inside Out där nya målgrupper använder och tolkar arkivmaterialet. (Konstnärsresidens)

2.2 Ja, vi har stort behov av att utveckla och jobba med arkivpedagogik för att uppnå målet att få barn och unga delaktiga i verksamheten. I dag finns ett stort intresse framförallt från gymnasieklasser att komma och få ta del av arkivinformation i arkivet och lära sig söka i materialet, men p g a bristande resurser (framförallt rörande lokalerna) tvingas vi i dagsläget säga nej till besök.

3.1 Alla besökare skrivs in i besöksloggare. I samband med projekt att bygga om lokalerna har gjorts en användarundersökning. (se bifogat dokument)

4.1 Ja, med tanke på resurser går inte att göra mer i dagsläget. Inarbetade relationer och nätverk används i första hand.

4.2 Väldigt lite utrymme att påverka vilka som tar del av verksamheten. Resursbrist. Skulle behöva annonsera i större utsträckning.

4.3 Vi behöver nå fler skolklasser över hela länet och ge dem möjlighet till besök.

5.1 I arbetet med att nå barn och unga måste vår infrastruktur för IT utvecklas och kunskapsnivån hos de anställda öka. Hemsidan är den plattform som är inkörsporten för kontakt med arkiv och många elever har idag inte möjlighet att besöka oss p g a resursbrist hos skolorna, varför vi måste arbeta mer med att utveckla hemsida, databaser, sociala media etc. Digitaliseringen behöver öka i stort och skanning av arkivinformationen bör bli en löpande verksamhet.

Filmkulturell verksamhet

Frågorna har besvarats av Anna Eriksson, Utvecklare - Film och rörlig bild, Kultur i Halland.

1.1 Har verksamheten några prioriterade målgrupper i sitt uppdrag?

Unga som står mellan filmutbildning och etablering i bransch.

Barn och unga i skolbio, skapande skola, och övrigt medie- och filmpedagogiskt arbete.

Pedagoger.

Filmare verksamma i regionen.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Hallands kulturplan 2017 – 2020.

Filmpedagogutbildning. Se bilaga.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Ja! Personer från resurssvaga områden. Personer med annan bakgrund än nordisk. Kvinnor och flickor.

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

Viss statistik och enkäter.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Vi önskar att vi kunde nå ut även med bredare verksamheter och då mot större grupper av invånare, särskilt vad gäller visningsområdet. Vi är relativt nöjda med att nå ut till mindre grupper, samt enskilda aktörer.

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

Relativt goda möjligheter. Av olika skäl inte möjligt att alltid samverka med kommunerna, andra organisationer eller föreningar.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

Barn och unga. Se även svar under 2.2 samt 4.2.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare

Tillgång på visningslokaler och biografer är begränsad, då det bl.a. är svårt att konkurrera med kommersiella intressen. Kommunerna prioriterar inte att stödja visningslokaler för film, varken med för ändamålet avsedda lokaler eller i teknikhänseende. De ideella visningsföreningarna har inte möjlighet att utöka sina verksamheter, de är nöjda som det är, trots att intresse finns för mer.

Vi har goda erfarenheter av att stödja lokala filmare, och det är en framgångsfaktor för andra filmområden, såsom Skapande skola, film på kulturskolan, samt lokal visningsverksamhet.

Främjande av hemslöjd

Frågorna har besvarats av Veronica Olofsson och Marita Jönsson, Utvecklare, Slöjd och konsthantverk, Kultur i Halland.

1.1 Har verksamheten några prioriterade målgrupper i sitt uppdrag?

- Prioriterad målgrupp 2018: Barn, ålder 6-12, där också pedagoger runt barnen, näringsidkare inom slöjd/hantverksområdet engagerats samt personer som förmedlar kunskap genom föredrag.

- Prioriterad målgrupp 2018: Keramiker som kulturområde, näringsgren och ur ett kulturarvsperspektiv.
- Delvis prioriterad målgrupp 2018: Ullhantverkare och fårägare med syfte att lyfta kompetens inom ullområdet; ullkvaliteter, användningsområde, värdekedjan, näringsperspektiv.

2.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att verksamheten ska komma breda grupper av invånare till del.

Komma breda grupper av invånare till del:

Uppdraget Främjande av hemslöjd utförs i Halland av Kultur i Halland – Slöjd med sina 2,5 regionala utvecklare. Tjänstetiteln är Utvecklare, Slöjd och konsthantverk. Region Halland är arbetsgivare.

Kultur i Halland – Slöjd följer kulturrådets riktlinjer och de olika aspekter som är uppdragna nationellt. Vi bedriver såväl kulturpolitiskt strategiskt arbete som operativ främjande-, produktions- och arrangörsverksamhet. Det regionala utvecklingsarbetet för slöjd- och konsthantverk omfattar kulturarv, näring, kunskapsförmedling och utveckling av nya uttryck. Vi arbetar med att väcka intresse för, utveckla samt förmedla kunskap om slöjd och konsthantverk.

Målgruppen i flera sammanhang är den breda allmänheten och då har kunskapsmedling varit i fokus. Genom en bred omvärldsbevakning där vi delger vad som händer inom fältet, inte bara den egna verksamheten. Kommunikationen ut sker genom nyhetsbrev (1398 prenumeranter), sociala medier (665 följare), webbplats samt intern- och extern kalenderverksamhet. Därigenom når vi allmänheten samt noder inom slöjd och konsthantverksområdet i alla kommuner. Prenumeranter och följare finns därtill representerade i alla svenska län samt internationellt.

Bilagda strategidokument:

- Hallands Kulturplan 2017-2020
- Riktlinjer regionalt stöd gällande kultur för barn och unga.

Exempel på arbetssätt:

Utifrån den prioriterade målgruppen BoU inom utvecklingsuppdraget har vi under året särskilt arbetat med att:

- Öka kunskapen om barnkonventionens innehåll
- Öka barn och ungas delaktighet och inflytande
- Ge alla barn och unga tillgång till alla konstformer
- Öka tillgången till slöjdhandledare
- Skapa nya arenor
- Förbättra möjligheterna till näringsutveckling

- Skapa nya uttryck och bevara tradition

Detta genom:

Ny tjänst, Barn och Unga- Slöjd 50% fr om 1 jan 2018 är Emma C. Andersson, master i barnkulturdesign från HDK, Göteborg anställd. Stort tillskott i kompetens och möjliggjort det stora klivet framåt gällande utvecklingen av BOU-arbetet inom Främjandet av hemslöjd, regionalt och i Sydsvenska-samverkansgruppen Hemslöjd. Utvecklingsprojekt, Hör&Gör - Utvecklingsprojekt med syfte att ge barn, 6-12år, som vanligtvis inte nås av så mycket kultur samt barn från våra minoriteter, möjlighet att uttrycka sig genom slöjd som berättande metod. Drivs av oss i Sydsvenska-samverkansgruppen Hemslöjd, projektägare är Skånes Hemslöjdsförbund. Projektet delfinansieras av Kulturrådet.

Live by Youth – Hylte. Integration, delaktighet, arrangörskap. Ungdomsfestival av- för- och med unga (13-19år). Där vägen dit är viktigare än målet. Ett brett enhetssamarbete (Kultur i Halland) mellan flera kulturområden. Slöjddelen: Workshop med fri aktör, återbruk av skejtboards till smycken.

Satsningen Hej Slöjd! – Med barnkonventionen som grund har 350 barn i åldrarna 6-12 år skapat en utställning för barn, kopplat till slöjd och hantverk. Tillsammans med projektledare och professionella yrkesutövare har barnen utifrån ett utvalt slöjdmaterial skapat, formgivit, ljussatt och kurerat den utställning som visades på Galleri Hamnmagasinet i Varberg (september – november 2018).

Programverksamhet med professionella handledare i veckorna med bokade skolgrupper samt för barn på fritiden. Verksamhet hela höstlovet. Totalt har ytterligare 410 barn slöjdat/workshop+visning, totalt 1.267 personer besökt/visning Hej Slöjd!

Seminarium Fritid = Slöjdtid Fortbildning för de som jobbar med barn och unga (6-25 år). Samarbete med fria aktörer, Nämnden för Hemslöjdsfrågor och Varbergs kommun. Utbildning i Barnkonventionen samt arbetssätt med slöjd medel som vilar på artiklarna 12 och 31. Seminariet livestreamades även nationellt.

12 filmer-Produktion av kostnadsfritt tillgängligt utbildningsmaterial. Arbetssätt som möjliggör barns och ungas deltagande, av egen fri vilja, och hur en kan skapaförutsättningar för barn att bestämma. Metoderna i filmerna är kopplade till slöjd, form och hantverk.

Slöjdhandledarutbildning- Utvecklat och startat ny grundutbildning för slöjdhandledare tillsammans med två externa utbildare. Utbildningen omfattar 40 studietimmar fördelat mellan både föreläsning+ workshop under sex utbildningsdagar. Fullsatt utbildning.

Kulturprogram för barn och unga - I samarbete med de fria aktörerna arbetat fram två nya bokningsbara workshopsutbud inom Slöjd och konsthantverk (målgrupp 4-18 år), till Kultur i Hallands subventionerade kulturutbud.

Utifrån den prioriterade målgruppen Keramiker och Ullhantverkare och fårägare samt uppdraget att utveckla slöjden som kulturområde, näringsgren och ur ett kulturarvsperspektiv har vi under året särskilt arbetat med att:

- Skapa nya arenor
- Förbättra möjligheterna till näringsutveckling
- Skapa nya uttryck och bevara tradition

Detta genom:

Keramikåret 2018 – Under året har vi lyft keramiken i Halland och fokuserar på såväl samtida som historiska och förhistoriska perspektiv. Med förankring i lokala lertakter, traditioner och konstnärskap har vi skapat möten, synliggjort och inspirerat såväl utövare som publik genom olika aspekter av keramik. Projektledaren även hade en undersökande roll tillsammans med de fria aktörerna. 6 större träffar genomfördes utifrån olika aspekter samt produktion av utställningsmöjligheten – Från första spadtaget i leråkern till keramiskt gods. Stort flerpartssamarbete med kommuner, organisationer, civilsamhälle och fria aktörer.

Ull i kubik – Stor besöksmarknad med föredrag, workshops och hela ullförädlingskedjan. Stort flerpartssamarbete med civilsamhälle och fria aktörer.

Utbildningsdagar – Ullkännedom för fårägare och ullkännedom för ullhantverkare. Samarbete med Hallands fåravelsförening.

Vävsymposium, väv- och slöjdcaféer – Föreläsningar, workshops, socialt umgänge, mm. I samarbete med VG-regionen, civilsamhälle, organisationer, lokala vävstugor och fria aktörer.

Kultur för äldre – Pilotprojekt Ull för alla sinnen. Riktade sig till äldreboende och personal i äldreomsorg där samarbetet med förskolan gav värdefulla generationsmöten.

Ull för livet – Nationell vandringsutställning. I samarbete med Sveriges textila hemslöjdskonsulenter och fria aktörer. Visades första gången på Formex, nu Sverigeturné.

Ull som resurs – projekt som drivs av Hushållningssällskapet med medel från EU's landsbygdsprogram där Kultur i Halland – Slöjd ingår i styrgruppen.

2.2 Ser ni behov av att utveckla befintliga eller nya arbetssätt för att breda grupper av invånare ska ta del av verksamheten?

Ja, ständigt.

3.1 Beskriv om och i så fall hur ni arbetar för att uppnå kunskap om vilka som tar del av verksamheten.

I de flesta fall är vi som arrangörer (så gott som alltid samarbetspart/ samarrangör) på plats själva och möter deltagare/publik. Därutöver enkäter och utvärderingar.

4.1 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, är ni nöjda med hur ni når ut till regionens invånare idag?

Ett av de mål vi satt upp i Kulturplanen 2017-2020 är att skapa nya arenor. Detta kräver mer marknadsföring och ett långsiktigt arbete för att lyckas med.

(Det är fåtal evenemang vi behöver ställa in och i vår verksamhet är arrangemang oftast förknippade med föranmälan så kan också då svagt intresse finns, välja att ställa in.)

4.2 Utifrån verksamhetens befintliga resurser och uppdrag, vilket utrymme upplever ni att ni har att påverka vilka som tar del av verksamheten?

De evenemang och aktiviteter vi arrangerar erbjuder vi kostnadsfritt eller till låg kostnad så att inte kostnadsbilden ska påverka möjligheten att delta. Vi lägger verksamhetsplan och budget till de satsningar vi anser intressanta men med den kostnadsaspekten. Vi fördelar våra arrangemang i så stor utsträckning det är möjligt till olika geografiska platser i länet (det som kan turnera, lägger med ett nedslag per kommun). Vi brukar tipsa om kommunala färdstätt.

4.3 Är det någon eller några målgrupper som ni anser är särskilt angeläget att nå i större utsträckning?

- Vi vill gärna se slöjd inom Kulturskolans verksamhet.
- Vi vill gärna ha strategisk samverkan med kulturansvariga i kommunerna som har slöjd-/konsthantverksansvar.
- Vi vill gärna nå fler deltagare med annan bakgrund än svensk – här ser vi behov av ett långsiktigt arbete och fokus.

5.1 Har ni övriga reflektioner som rör tillgängliggörande av kultur till breda grupper av invånare?

- Området Främjande av hemslöjd ser ett utvecklingsbehov i att hitta vägar att nå ut utanför etablerade noder och kontaktnät.
- Då området saknar egna plattformar och visningsarenor samarbetar vi ständigt med andra regionala, kommunala, föreningsbaserade och privata aktörer. Fördelen är att vi kan gå in med riktade insatser. Nackdelen är att vi måste förhålla oss till samarbetspartens agenda/inriktningar. Vi har ofta mindre medel = muskler än de vi samarbeta med/fogar oss efter och kan ofta inte tillräkna oss statistik.

- På de befintliga arenorna saknas t ex högre textil kompetens. Där kulturhistoriska samlingar av stort intresse finns, har besöksmålet i fråga ett uppdrag att arbeta med annan inriktning.
- Traderad kunskap. Kunskapsbärarna av hantverkskunskap försvinner i allt snabbare takt, såväl lärlingssystem som motsvarande konstnärslön skulle verkligen behöva upparbetas.
- Fördjupning och specialistkunskap behövs. Omvärlden och samhällsinriktningen uppmanar i mycket större utsträckning mot experiment och digitala satsningar. Viktigt att inte nedprioritera arbete med fördjupning och spetskunskap.
- Vi saknar forum för utbyte av slöjd-/hantverksutbyte (typ utbudsdagar inom scenkonst).
- Hur mycket medel går till olika konstformer? Bör summan fördelas efter hur många som utövar olika former? Hur ser fördelningen ut regionalt och nationellt av projektmedel?
- Sällan i slöjdsammanhang att en enskild utövare söker nationella eller regionala medel, det ser vi som ett problem.
- Har de som handlägger ansökningarna de kunskaper som behövs för att kunna behandla hemslöjdsområdet likvärdigt med andra främjandeområden?

Medskick:

Kvalitativ uppföljning – Då Halland inom området Främjande av hemslöjd saknar egna plattformar och visningsarenor verkar utveckla i samarbete i stor utsträckning med andra regionala aktörer. Därigenom kan området i många fall inte tillskriva sig besöksstatistiken. Därför är den kvalitativa uppföljningen viktig för området Främjande av hemslöjd.

Kvalitativ uppföljning – Kulturvaneundersökningen. Önskemål om separat tabell i Kulturvaneundersökningen gällande "hantverk, slöjd, handarbete, pyssel" för att, på samma villkor som de andra främjande uppdragen, kunna se området och aktiviteterna bland den breda allmänheten.

Bilagor

1. Hallands kulturplan 2017-2020.
2. Region Hallands Tillväxtstrategi 2104-2020
3. Överenskommelse Kultur för äldre
4. Överenskommelse Riksteatern Halland
5. Riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga.
6. Teater Halland: Särskilt publikt arbete under 2018
7. Filmpedagogisk utbildning och kompetensutveckling 2018.
8. Mötesplats Arkiv. Projektrapport 2018.

Hallands kulturplan 2017–2020

Region Hallands kulturplan 2017–2020 är producerad av Kultur i Halland under 2016.

Illustrationer: Henrik Stenberg © 2016. www.henrikstenberg.net

Tryck: Danagård LiTHO AB, december 2016.

Dokumentet finns även att ladda ner på www.regionhalland.se/kultur

Om du vill beställa fler exemplar av denna trycksak, kontakta Broschyrbeställningen tfn 035-13 48 00
eller beställ via www.regionhalland.se/broschyrer.

Innehåll

FÖRORD	5
INTRODUKTION	6
KULTURPOLITISKA UTGÅNGSPUNKTER	7
Det strategiska ramverket	8
Region Halland och kulturpolitikens genomförande	9
Region Halland och kommunerna i samverkan	10
Region Halland och invånarna i samverkan	13
Den regionala kulturpolitikens basuppdrag	14
Den regionala kulturpolitikens spetsuppdrag	16
Barn och unga – ett gemensamt utvecklingsområde	18
Det professionella skapandet inom konst och kultur – ett gemensamt utvecklingsområde	21
UTVECKLINGSOMRÅDEN	23
Art Inside Out	24
Bild och form	26
Enskilda arkiv	30
Film och rörlig bild	32
Folkbildning och föreningsliv	34
Kulturarv	37
Litteratur	42
Regional biblioteksverksamhet	44
Scenkonst	47
Dans	47
Musik	48
Teater	50
Slöjd och konsthantverk	54
UPPFÖLJNING	57
STIFTELSEN HALLANDS LÄNSMUSEER	
– Plan för finansiärernas styrning och uppföljning	58

Förord

Framför dig har du nu Hallands tredje kulturplan. Denna gång sträcker sig kulturplanen över fyra år och den röda tråden genom kulturplanen är samverkan. Samverkan mellan kommuner och region. Samverkan mellan kulturaktörer. Samverkan mellan civilsamhälle och offentlighet. Samverkan inom Region Halland. Planen har också tagits fram i en mycket bred samverkan mellan alla dessa aktörer – tack alla som varit med och bidragit till dess innehåll!

Kulturen sätter igång tankeprocesser. Kulturen skapar mötesplatser och bygger broar. I ett samhälle som värnar allas rätt att tycka och uttrycka sig är kulturen ett fundament. Därför är det väsentligt att alla invånare och besökare i Halland kan ta del av kultur. I Hallands kulturplan 2017–2020 betonas tillgängligheten, för de som bor långt ifrån kulturutbudet och för de som bor nära men som ändå har svårt att ta del av kulturlivet. Det är viktigt med ett rikt kulturliv med spets och för det behövs professionella utövare som bor och verkar i Halland.

När arbetet nu börjar med att förverkliga Hallands kulturplan 2017–2020 bidrar vi till att nå målet Halland – bästa livsplatsen.

Än en gång, ett stort tack till alla som varit med och arbetat fram planen!

Lovisa Aldrin
Ordförande Driftnämnd Kultur och skola

Introduktion

Hallands kulturplan syftar till att förstärka kulturen som kraft för utveckling och tillväxt. Den utgör också Region Hallands underlag för statsbidrag från Statens kulturråd för de delar av kulturplanen som ingår i den nationella kultursamverkansmodellen.

Hallands kulturplan har tagits fram i samverkan med de halländska kommunerna och i samråd med civilsamhället och professionella kulturskapare. Kulturdialoger har förts med invånarna i Halland, varav en särskilt med ungdomar. Sakkunniga inom olika konst- och kulturområden har deltagit i utformningen av planens innehåll.

I Hallands kulturplan beskrivs de utvecklingsområden som har identifierats och prioriterats för perioden 2017–2020. Prioriteringarna gäller i första hand regionala verksamheter med ekonomiskt stöd från Region Halland: egen verksamhet, regionala institutioner och verksamheter som regionen tecknat överenskommelser med. I den egna verksamheten ingår att bedriva utvecklingsarbete. Prioriteringarna är styrande vid bedömning av projektansökningar.

I planen beskrivs också ett antal utvecklingsområden som har prioriterats gemensamt av Region Halland och kommunerna och som man

var för sig och tillsammans kommer att arbeta med under perioden.

Kulturplanens innehåll konkretiseras i årliga verksamhetsplaner; dels egna, dels sådana som är gemensamma med kommunerna och som avser de utvecklingsområden som har prioriterats tillsammans. Budget för den regionala kulturverksamheten fastställs inför varje nytt verksamhetsår.

Kulturplanen inleds med en presentation av de kulturpolitiska utgångspunkter som utgör grunden för planens innehåll. I denna del ingår en redovisning av Region Hallands och kommunernas gemensamma prioriteringar och av de kulturdialoger som förts med invånarna. Dessutom beskrivs den regionala kulturpolitikens bas- respektive spetsuppdrag och två utvecklingsområden som är gemensamma för all kulturutveckling: barn och unga och det professionella skapandet inom konst och kultur. Slutligen redovisas utvecklingsmöjligheterna för olika verksamhetsområden och hur uppföljning och utvärdering av planen ska ske.

Hallands kulturplan omfattar fyra år men är ett levande dokument som kan utvecklas, kompletteras och fördjupas varje år. Detta är Hallands tredje kulturplan.

KULTURPOLITISKA
UTGÅNGSPUNKTER

Kulturpolitiska utgångspunkter

Det strategiska ramverket

Region Hallands uppdrag är att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling. I detta arbete har kulturen en central roll.

De strategiska ramarna för den regionala kulturpolitiken är den regionala utvecklingsstrategin *Bästa livsplatsen – Region Hallands utvecklingsstrategi 2005–2020* och *Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020* samt de nationella kulturpolitiska målen och FN:s barnkonvention.

Regionala mål och strategier

I den regionala utvecklingsstrategin har visionen för den regionala kulturpolitiken formulerats:

”Genom att förstärka kulturens kraft i Halland ökar också attraktionskraften i boende och stadsmiljöer. Människors kreativitet ökar och fungerar som drivkraft för nya idéer och handlingar. Ett rikt kulturliv stärker gemenskapen, vitaliserar demokratin, gynnar folkhälsan och medverkar till en god livsmiljö”.

Till utvecklingsstrategin *Bästa livsplatsen* har Region Halland kopplat ett antal strategier, som samverkar med målen för den nationella kulturpolitiken:

- Vi ska skapa mötesplatser som är tillgängliga för alla – både med inriktning på barn och unga och på ökad attraktivitet för vuxna – och som inbjuder till att skapa, att uttrycka sig och till att uppleva kulturens olika yttringar.
- Vi ska värna, vårda, utveckla och använda vårt materiella och immateriella kulturarv genom att ge kulturen en central position i vår livsmiljö.
- Vi ska medverka till förnyelse, spets och kvalitet i kulturlivet. Vi ska vara öppna för impulser och inflöden av nya idéer från exempelvis etniska minoriteter, barn och unga och från utbyten över regions- och nationsgränser.
- Vi ska underlätta för kulturskapare att bo och verka i Halland. Vi ska medverka till att de kreativa och kulturella näringarna och företagsamheten kan spela en viktig roll.

- Vi ska utveckla samarbetsformer så att kulturinstitutioner, föreningsliv och företag tillsammans ska kunna svara för ett ökat och mångsidigt kulturutbud i hela Halland. Den regionala kulturverksamheten ska vara en samlad kraft som skapar möjligheter för Halland.

Enligt *Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020* ska Halland vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än 2014. Strategin har tre mål: hög attraktivitet, stark konkurrenskraft och fler i arbete. Till målen hör ett antal strategiska val som särskilt berör kulturen:

- Halland – en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boendemiljöer och livsmiljöer.
- Halland – en region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande.
- Halland – en region med goda kontakter med omvärlden.
- Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar.

Nationella mål och strategier

Enligt de nationella kulturpolitiska målen ska kulturen vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

För att uppnå dessa mål ska kulturpolitiken:

- främja allas möjlighet till kulturupplevelser och bildning, och allas möjlighet till att utveckla sina skapande förmågor
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Regional kulturverksamhet i Sverige ska bidra till att ge hela befolkningen möjlighet att ta del av ett varierat kulturutbud som präglas av förnyelse och kvalitet. För att uppnå detta ska:

- den kulturella infrastrukturen utvecklas
- den regionala mångfalden främjas
- kulturskapare ges möjlighet att utveckla sitt konstnärskap.

FN:s barnkonvention

De prioriteringar i Hallands kulturplan som gäller barn och unga tar sin utgångspunkt i FN:s konvention om barns rättigheter: *”Barn har rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet, och samhället ska uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreations- och fritidsverksamhet”*.

Barnkonventionen betonar också barns och ungas rätt att uttrycka sina åsikter och att få vara delaktiga i frågor som rör barn och unga.

Region Halland och kulturpolitikens genomförande

I det regionala uppdraget att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling har kulturen en central roll. Region Halland har också ett statligt uppdrag att fördela statliga medel till kultur i enlighet med föreskrifter för kultursamverkansmodellen. Båda uppdragen innebär att leda, initiera och driva det regionala kulturutvecklingsarbetet och att ansvara för genomförande, uppföljning och utvärdering.

Regionstyrelsen ansvarar för de övergripande regionala utvecklingsfrågorna och Driftnämnden Kultur och skola för att genomföra den regionala kulturpolitiken. För detta krävs att driftnämnden i nära samarbete med regionstyrelsen utvecklar dialogen med kommuner, professionella kulturskapare och civilsamhälle. Nämnden ska också hålla sig informerad om utvecklingen i omvärldsfrågor och, i nära samarbete med regionstyrelsen, medverka i dialog och samspel mellan statlig och regional nivå.

Kultur i Halland är en del av Region Hallands förvaltning Kultur och skola. Kultur i Halland bedriver såväl kulturpolitiskt strategiskt arbete som operativt främjande-, produktions- och arrangörsverksamhet.

Arbetet med kulturutveckling utförs genom aktivt ägande i bolag, genom verksamheter och projekt i egen regi samt genom stöd till organisationer och medfinansiering av projekt. Överenskommelser tecknas för gemensamma utvecklingsmål med olika aktörer. Kultur i Halland ger också stöd som omfattar kunskaps- och metodutveckling, utvecklingsprocesser och nätverk.

Kommunerna har det grundläggande offentliga ansvaret för den lokala kulturpolitiken. Varje kommun beslutar om egna ambitionsnivåer och kulturpolitiska inriktningar. Kommunerna har också en avgörande roll för den regionala kulturplanens genomförande. Region Halland ska i ett regionalt perspektiv komplettera och stärka de kommunala insatserna.

Kulturplanen konkretiseras i årliga verksamhetsplaner. För gemensamma utvecklingsområden tar kommuner och region tillsammans fram verksamhetsplaner. Budget för kulturverksamheten fastställs varje år.

Kulturpolitisk samverkan och dialoger är en del av den regionala kulturpolitikens struktur. Dessa syftar till uppföljning och förändring av kulturplanen, till att förtydliga fördelning av ansvar och roller för genomförandet samt till gemensamma prioriteringar i årliga verksamhetsplaner och resursbehov.

Region Halland och kommunerna i samverkan

En samverkan mellan Region Halland och kommunerna är en förutsättning för att förverkliga innehållet i Hallands kulturplan. Båda parter är engagerade i den nationella kultursamverkansmodellen för att utveckla såväl kulturens innehåll som själva samverkansformerna.

I detta arbete ses Hallands kulturella tillgångar och deras utvecklingspotential ur ett gemensamt perspektiv. Tillsammans prioriterar Region Halland och kommunerna ett antal områden som kan utvecklas. Arbetet sker med utgångspunkt från de olika roller och det ansvar som regionen respektive kommunerna har. Region Hallands roll är främst strategisk, kompletterande och inriktad på regional samverkan. Den är även drivande, stödjande eller samordnande där detta inte står i motsättning till det kommunala ansvaret.

De gemensamma prioriteringarna har sin grund i de nationella kulturpolitiska målen, i *Bästa livsplatsen – regional utvecklingsstrategi för Halland 2005–2020*, i *Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020* och i kommunernas kulturplanering.

Gemensamma prioriteringar

Stärka barns och ungas möjligheter att uppleva och skapa kultur

Den kommunala verksamheten har en avgörande roll för att ge barn och unga möjlighet att skapa och uppleva kultur. I skolan läggs grunden för deras skaparglädje och där förmedlas kunskaper om olika uttrycksformer. Även folkbiblioteken och kulturskolan ger barn och unga möjlighet att utveckla sina estetiska uttryck.

Stärka små barns språkstart

Tillgången till ett språk är grundläggande för individens utveckling – utan en god språkutveckling i den allra tidigaste barndomen ökar risken för utanförskap. Evidensbaserad forskning visar att ett barn som inte har utvecklat normal språklig kompetens vid fyra års ålder inte heller uppnår förväntad kunskap vid sju eller elva år. Att investera i små barns språkutveckling är därför en viktig väg till ett socialt hållbart samhälle. Region Halland och kommunerna

ska tillsammans främja små barns språkstart. Arbetet ska ske i samverkan mellan olika kommunala och regionala verksamheter med ansvar för små barns utveckling.

Verka för allas inkludering

Kulturen är ett viktigt medel för att skapa delaktighet och överbrygga sociala avstånd. Region Halland och kommunerna ska tillsammans verka för alla människors inkludering. En viktig grupp att arbeta med är nyanlända, med språkutveckling som prioriterad insats. Utan ett gemensamt språk försämras möjligheterna till överbryggande kontakter mellan människor med olika bakgrund.

En annan prioriterad grupp är äldre, som av olika skäl kan ha svårt att ta del av kulturlivet eller få möjligheter till eget skapande. Region Halland och kommunerna har tecknat en överenskommelse om samverkan runt kultur för äldre, för ett aktivt och kulturellt rikt liv och för ett socialt sammanhang som bidrar till livskvalitet.

Utveckla Halland till en av Sveriges mest attraktiva konstregioner

Området bild- och formkonst är en styrka som ska tas tillvara för att utveckla Halland till en av Sveriges mest attraktiva konstregioner. Tillgångar i form av konstmuseer, konsthallar, konstaktörer samt bild- och formkonstnärer utgör grunden för en utveckling i samverkan. Möjligheterna att förstärka konstens kraft ligger i att både betona dess dynamiska och oberoende karaktär och dess betydelse som besöksmål och för destinationsutveckling.

Förbättra förutsättningarna för det fria skapandet inom konst och kultur

Halland ska vara en region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande. I linje med detta ska kulturpolitiken främja kvalitet och konstnärlig förnyelse och stärka möjligheterna för fritt skapande och genomförandet av idéer. En förutsättning för det fria kulturskapandet är en fungerande infrastruktur i form av lokaler för produktion, visning och möten. I Halland finns flera professionella kulturskapare, vars verksamhet bör vara ett gemensamt intresse för såväl lokal som regional och nationell kulturpolitik.

För att stärka det fria skapandet finns de halländska kulturinstitutionerna Art Inside Out och Rum för Dans. Art Inside Out arbetar med residensverksamhet och har uppdragen att främja konstnärlig förnyelse och bidra till ökade produktionsmöjligheter. Institutionen drivs och utvecklas gemensamt av Region Halland och de sex kommunerna, som är värdar för residensen. Rum för Dans arbetar med ett professionellt programutbud, residens och samproduktion av dansföreställningar i hela Halland. Institutionen drivs av Region Halland, Falkenbergs kommun och Kungsbacka kommun.

Verka för att ta emot en fristadskonstnär

Yttrandefriheten ska stärkas och försvaras. Genom samarbete mellan Region Halland och intresserade kommuner ska Halland erbjuda en fristad där följda konstnärer kan utöva sitt konstnärskap. Som fristad förbinder man sig att ta emot en konstnär under minst en tvåårsperiod och stå för dennes bostad, uppehälle, försäkringar och sjukvård. Fristaden ska också svara för kontakten med myndigheter, hjälp med uppehållstillstånd samt för eventuell undervisning i svenska.

Förstärka samverkan om kulturmiljöer och kulturinstitutioner av regionalt intresse

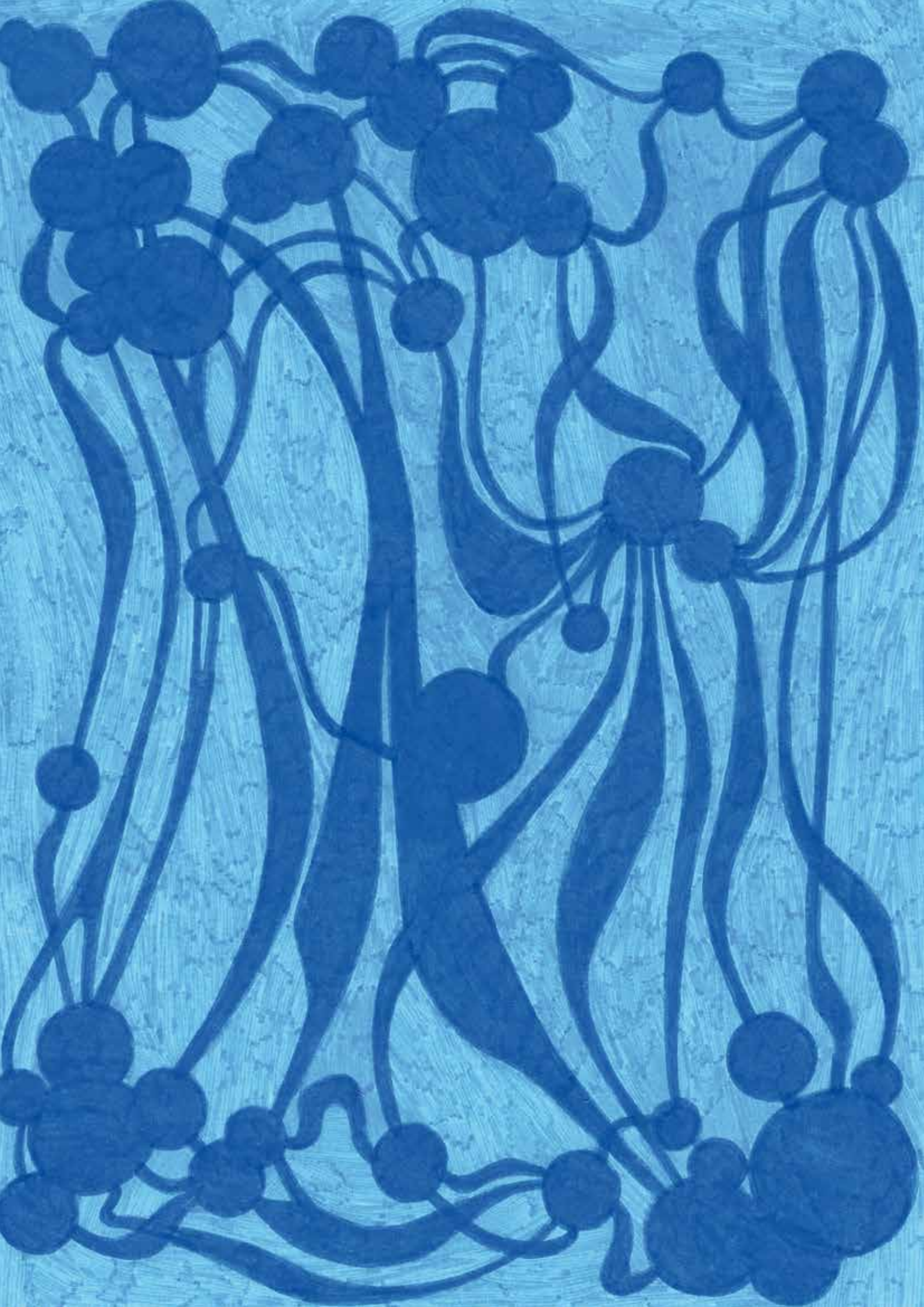
Halland har en rik tillgång på kulturhistoriskt intressanta miljöer som har stort värde för hallänningar och besökare. I Halland finns också flera kulturinstitutioner och kulturverksamheter som genom överenskommelser har knutits till den regionala kulturpolitiken. Deras attraktivitet och utvecklingskraft kan stärkas ytterligare genom samverkan mellan Region Halland och kommunerna.

Utveckla formerna för samverkan och dialog

Kulturplanens genomförande ska följas upp kontinuerligt. Regionala och kommunala kulturpolitiker ska mötas årligen för dialog om förändring och uppföljning av kulturplanen. Dialogmötet ska även ge tillfälle till kompetensutveckling som berör de gemensamma utvecklingsområdena. För genomförandet av prioriteringarna ska ansvariga tjänstemän träffas regelbundet. Samverkan med andra politikområden ska utvecklas.

Detta vill Region Halland och kommunerna prioritera gemensamt:

- Stärka barns och ungas möjligheter att uppleva och skapa kultur.
- Stärka små barns språkstart.
- Verka för allas inkludering.
- Utveckla Halland till en av Sveriges mest attraktiva konstregioner.
- Förbättra förutsättningarna för det fria skapandet inom konst och kultur.
- Verka för att ta emot en fristadskonstnär.
- Förstärka samverkan om kulturmiljöer och kulturinstitutioner av regionalt intresse.
- Utveckla formerna för samverkan och dialog.

Region Halland och invånarna i samverkan

Invånarnas tankar och idéer är värdefulla för kulturutvecklingen i Halland. För att fånga upp dessa bjöd Region Halland och kommunerna i början av 2016 in till dialogmöten, ett i varje kommun. Alla intresserade välkomnades. Totalt deltog cirka 500 personer och under 179 gruppssamtal samlades deras tankar om kulturutveckling in.

Deltagarna var konst- och kulturutövande amatörer, professionella kulturskapare, föreningsaktiva, organisationsföreträdare, politiker och tjänstemän samt intresserad allmänhet.

Huvudtemat för dialogen var: ”Hur vill du att kulturlivet ska utvecklas i din kommun och i Halland?”. Frågan diskuterades sedan i underteman: Kultur för alla, Kultur för barn och unga, Kultur som växtkraft och Kultur som mötesplats. Deltagarna fick också möjlighet att samtala om en valfri konst- och kulturform.

De tankar, idéer och konkreta förslag som kom fram vid dialogerna har tillfört ett viktigt kunskapsunderlag för planens innehåll och flera förslag som lämnades återfinns under utvecklingsområdena. Materialet är också föremål för fortsatt samverkan mellan Region Halland och kommunerna och ska bland annat tas om hand i verksamhetsplaner för kulturutveckling.

Flera av de utvecklingsmöjligheter som deltagarna pekade på var gemensamma för samtliga dialogmöten – oavsett kommun. Exempelvis betonades

genomgående behovet av mötesplatser och av samverkan – över gränser mellan kulturer, generationer, kommuner, föreningar, konstområden med mera. Likaså togs barns och ungas rätt att uppleva och skapa kultur upp. Ytterligare gemensamma behov var förbättrad kommunikation om kulturutbud och vikten av stöd för resor till kulturen i den egna kommunen. Vid dialogmötena gavs också många förslag till hur Hallands attraktivitet kan öka.

En sammanställning av dialoganteckningarna har publicerats på Region Hallands webbplats.

Förutom de kommunvisa dialogerna har även ett dialogmöte hållits med särskilt fokus på att fånga upp ungas tankar om kulturutveckling.

Ett särskilt dialogmöte har genomförts med professionella kulturskapare inom olika konstområden för att ta tillvara deras erfarenheter och kompetenser i frågor om till exempel konstnärlig kvalitet, förutsättningar att verka i Halland och kulturell infrastruktur. Varje utvecklingsområde har dessutom kontinuerliga samråd som en del av den löpande verksamheten.

Detta vill Region Halland:

- Ta tillvara på den insamlade dokumentationen av förslag och idéer i fortsatt samverkan med kommunerna.
- Fortsätta dialogen med invånarna om kulturutveckling i Halland.

Den regionala kulturpolitikens basuppdrag

Den regionala kulturpolitikens basuppdrag är att ge alla hallänningar, inte minst barn och unga, tillgång till berikande kulturupplevelser och utlopp för den egna kreativiteten.

Kulturen har ett egenvärde – den ger oss kunskap, upplevelser och möjlighet till eget skapande. Kultur ger perspektivförskjutning, ifrågasättande, empati och skapar sammanhang och mening. Kulturen har också ett samhälleligt värde – den främjar offentliga samtal, demokratiska processer och förmågan att öka förståelse och tillit människor emellan.

Det är genom bibliotek, kulturskolor, skolor, spännande kulturarrangemang, tillgängligt kulturarv, livaktiga studiecirklar och ett engagerat civilsamhälle som grunden för ett attraktivt Halland läggs. Först då hallänningarna själva känner en vilja att bo och verka i vår region kan fler människor och fler företag lockas att flytta hit.

Region Halland ska i samverkan med de sex Hallandskommunerna och staten skapa och upprätthålla en infrastruktur för den regionala kulturpolitikens uppdrag som:

- bidrar till samhällets demokratiska utveckling
- understödjer, förmedlar och utvecklar kulturlivet
- vårdar, tillgängliggör och utvecklar kulturarvet
- producerar professionell konst.

Förstärka kulturens betydelse för ett socialt hållbart samhälle

Halland ska vara en region som erbjuder mötesplatser, boendemiljöer och livsmiljöer som är attraktiva och socialt hållbara. För att skapa sådana är kulturen en viktig dimension. Den bidrar till delaktighet och inkludering, till god och jämlik hälsa, till livskvalitet och till ett öppet och demokratiskt samhälle. Kulturen ska komma alla hallänningar till del.

I det socialt hållbara samhället innehåller kulturlivet många olika perspektiv på världen – många alternativa tolkningar av vår samtid och historia får komma till uttryck.

När grupper och individer med olika bakgrund blir delaktiga i kulturlivet kan vi överbrygga sociala avstånd och nå förståelse för allas respektive olikheter.

Kulturen berikas och vi kan få ett samspel – en interkulturell utveckling – med nya, spännande uttryck som resultat.

Kulturen kan förklara och gestalta komplexa mänskliga och samhälleliga fenomen och förhållanden. Den kan fungera som en arena för samhällsförändring genom att ifrågasätta ”självklara sanningar” och tydliggöra invanda mönster. Den kan också användas för att bryta normer och praxis inom områden där ojämlikhet råder.

Öka samarbetet kring kultur och hälsa

Kulturaktiviteter kan ha en avgörande betydelse för en individs hälsa och välbefinnande, och även vara ett led i tillfrisknande. Kultur i Halland vill därför öka samarbetet med Region Hallands medicinska expertis, dels för att genomföra verksamhet som grundas på evidensbaserad forskning, dels för att vara del i processer som vetenskapligt utprovar olika metoder inom området.

Ge alla samma rättighet och möjlighet att delta i kulturlivet

Alla människor ska ha lika rättigheter och möjligheter till kulturupplevelser och till att skapa kultur – oavsett kön, etnisk och religiös tillhörighet, socioekonomiska villkor, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck, funktionsnedsättning, bostadsort eller ålder. Samtidigt ska ingen reduceras till att bara bli sitt kön eller sin etnicitet, ålder eller sociala tillhörighet.

För att nå jämlikhet ska Region Halland aktivt verka för ökad:

- tillgänglighet för alla
- jämställdhet mellan könen
- interkulturell utveckling (samspel mellan grupper med olika kulturell bakgrund).

Nyckeln till framgång i jämlikhetsarbetet är att ständigt söka nya kunskaper om människors olika förutsättningar att ta del av kultur. Därmed skapar vi också ett normkritiskt och självreflekterande förhållningssätt och ger en grund för ett öppet och jämlikt samtal med alla invånare.

Jämlikhetsarbetet ska genomsyra Region Hallands alla ansvarsområden i det halländska kulturlivet: som arbetsgivare, ägare, arrangör, uppdragsgivare, beställare och som ansvarig för kulturpolitiken. Den egna verksamheten ska vara ett föredöme. Arbetet ska utgå från Region Hallands värdegrund.

Tillgänglighet för alla innebär också att det ska vara möjligt att ta sig till kulturarrangemang. Ett utvecklat samarbete mellan Kultur i Halland och Hallandstrafiken är därför angeläget.

Öka tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning

Nedsatt funktionsförmåga ska inte vara ett hinder för att kunna delta i det halländska kulturlivet. För att skapa tillgänglighet på lika villkor krävs insatser när det gäller såväl kulturlivets lokaler som dess information och verksamhet. Det kan exempelvis handla om att avhjälpa fysiska hinder, att skapa tillgängliga e-tjänster och webbsidor och att tolka kulturens innehåll. Kultur i Hallands arbete utgår från dokumentet *Vänd på vagnen! Handlingsplan för tillgänglighet till regionalt kulturliv för personer med funktionsnedsättning* och sker i samverkan med Regionhandikapprådet. De regionala kulturaktörer som får statligt stöd har egna handlingsplaner och måste visa att de lever upp till de krav som Kulturrådet ställer.

Beakta ett jämställdhetsperspektiv i alla beslut

Kvinnor och män, liksom flickor och pojkar, ska ha likvärdiga möjligheter till inflytande och delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande. Dit når vi genom att vi, inför beslut och resursfördelning, frågar oss hur kvinnor och män berörs och vilka följderna i så fall blir. Om vi endast oreflekterat gör som vi brukar skapar och upprätthåller vi en bristande jämställdhet.

Söka dialog och samarbete med nationella minoriteter

De fem nationella minoriteterna – Sverigefinnar, judar, tornedalingar, romer och samer – har en lagstadgad rätt att behålla och utveckla sin kultur och sitt språk. För att underlätta detta ska Region Halland aktivt söka dialog och samarbete med nationella minoriteter i regionen.

Visa öppenhet för nya konst- och kulturformer

En öppenhet ska finnas för att inkludera andra konst- och kulturformer än de som traditionellt ingår i kulturbegreppet. I arbetet med kulturens utveckling ska Region Halland främja inflödet av nya idéer och impulser.

Ta tillvara digitaliseringens möjligheter

Det kulturella och kreativa skapandet påverkas allt mer av digitaliseringen. Denna har förändrat hur kultur produceras och konsumeras och vi blir själva i allt högre grad medskapande. Rollerna som producent och kreatör, konsument och aktiv deltagare, professionell och amatör flyter samman.

Digitaliseringen ger möjligheter att utveckla kulturverksamheter, exempelvis för att skapa interaktiv kommunikation med publik, skapa virtuella rum och verkligheter, eller tillgängliggöra samlingar inom museer och arkiv. Digitaliseringen bidrar också till att ge fler människor möjlighet att uppleva kultur. En viktig förutsättning för spridning till såväl stadsmiljö som till landsbygd är dock tillgången till ett snabbt och driftsäkert bredband. Det behövs också en ökad digital kompetens hos invånarna, ett område där bibliotek, studieförbund med flera har en viktig uppgift att fylla.

Detta vill Region Halland:

- Förstärka kulturens betydelse för ett socialt hållbart samhälle.
- Öka samarbetet kring kultur och hälsa
- Ge alla samma rättighet och möjlighet att delta i kulturlivet.
- Öka tillgängligheten för människor med funktionsnedsättning.
- Beakta ett jämställdhetsperspektiv i alla beslut.
- Söka dialog och samarbete med nationella minoriteter.
- Visa öppenhet för nya konst- och kulturformer.
- Ta tillvara digitaliseringens möjligheter.

Den regionala kulturpolitikens spetsuppdrag

Den regionala kulturpolitikens spetsuppdrag innebär att skapa utrymme för konstnärlig utveckling, experiment och förnyelse, framför allt för kulturinstitutioner och professionella kulturskapare. Att det finns en konstnärlig spets i Halland är dessutom en förutsättning för att nå konstnärlig lyskraft nationellt och internationellt.

Föra en kontinuerlig diskussion om konstnärliga och andra kvalitativa kriterier

För att stärka kulturens utveckling i Halland baseras ekonomiskt stöd till kultur på konstnärliga och kvalitativa kriterier. Därmed garanteras diskussion, kritisk granskning och utveckling av kultur- och kvalitetsbegreppet. Ett sådant samtal måste vara kontinuerligt och omfatta hela kulturlivet i Halland.

Dra nytta av Hallands strategiska läge för ett rikt kulturutbyte

En stor strategisk tillgång för Halland är det geografiska läget – i regionens närområde finns Göteborgs- och Öresundsregionens rika kulturutbud. Denna tillgång måste Halland förhålla sig till på flera sätt.

Halland ska ha en egen stark infrastruktur för kultur, med kulturskapare som bor och verkar här, angelägna kulturinstitutioner och engagerade föreningar. Infrastrukturen ska vara väl fungerande i form av utrustade lokaler och scener, och av ett heltäckande och väl fungerande arrangörsled.

Halland ska också samarbeta med omvärlden, dels för att skapa kompletterande kulturutbud för den halländska publiken, dels för att skapa möjligheter för det halländska kulturlivet att verka utanför länsgränsen. Ett omvärldsperspektiv som även omfattar Europa och den övriga världen är en framgångsfaktor.

De strukturer som finns för att säkra och utveckla samverkan över regiongränser, nationellt och internationellt, ska stärkas.

Stärka samverkan med högre utbildning och forskning

Kunskapstillväxten inom konst- och kulturområdet utvecklas i samverkan med högre utbildning. På Högskolan i Halmstad och andra lärosäten bedrivs utbildning och forskning inom områden som knyter an till kulturplanens mål. I grannregionerna bedrivs konstnärlig högskoleutbildning och forskning inom olika discipliner. Region Halland behöver utveckla samarbetet med högskolor och universitet, såväl inom som utanför regionen.

Dra nytta av Hallands strategiska läge för kulturpolitiska samarbeten

Halland ska söka kulturpolitiska samarbeten med andra regioner. Ett sådant pågår inom Regionsam-

verkan Sydsverige, ett samarbetsorgan för Sveriges sex sydligaste regioner med syftet att skapa långsiktigt hållbar utveckling och ökat samarbete. Målsättningen i Regionsamverkan Sydsveriges kulturutskott är att utifrån en sydsvensk horisont och från ett kulturpolitiskt perspektiv tillsammans utgöra en stark kulturpolitisk röst gentemot den nationella nivån och därigenom öppna för en dialog i nationella frågor.

Detta vill Region Halland:

- Föra en kontinuerlig dialog om konstnärliga och andra kvalitativa kriterier.
- Dra nytta av Hallands strategiska läge för kulturutbyte.
- Stärka samverkan med högre utbildning och forskning.
- Dra nytta av Hallands strategiska läge för kulturpolitiska samarbeten.

Barn och unga – ett gemensamt utvecklingsområde

Alla barn och unga i Halland ska ha tillgång till ett rikt kulturliv, med möjlighet till upplevelser och eget skapande. Kultur ska vara en självklar del av deras vardag i såväl skola som på fritiden – oavsett var de bor eller vem de är. Barn och unga är dock inte någon homogen grupp utan ska betraktas som en mångfald av individer. Utgångspunkten för arbetet med barn och unga är FN:s barnkonvention.

Att ge barn och unga tillgång till kultur är ett prioriterat område för samverkan mellan Region Halland och kommunerna. När det gäller gruppens möjlighet att skapa och uppleva kultur är den kommunala verksamheten avgörande. Konst och kultur i skolan bidrar till att stärka och utveckla individerna och till att minska sociala skillnader.

Kulturinstitutioner, kulturutvecklare på Kultur i Halland och en lång rad av de professionella kulturutövarna arbetar med att utveckla kultur för, med och av barn och unga. I alla sådana sammanhang verkar Region Halland för att verksamheterna ska:

Främja demokrati och åsiktsbildning genom att:

- bereda plats för barns och ungas uttryck och åsikter i kultur- och samhällsdebatten och ge dem möjligheter att påverka
- erbjuda barn och unga redskap som hjälper dem att förstå samtid och historia
- arbeta med genusfrågor, jämlikhet, mångfald och inkludering.

Främja kulturpedagogik genom att:

- ha en väl kommunicerad värdegrund och en pedagogisk profil där barn, unga och pedagogisk personal känner sig trygga
- sträva efter kontinuerlig samverkan mellan skolans undervisning och kulturutbudet
- hitta nya former för dialog och för att förmedla kunskap och professionalitet över generationsgränserna.

Främja eget skapande genom att:

- stödja barn och unga i deras kreativa och innovativa processer och bejaka de kulturformer som växer fram
- med hjälp av konst och kultur skapa förutsättningar för barn och ungdomar att förstå sig själv och andra
- ge barn och unga en grund för livslångt kulturutövande.

Främja kvalitet genom att:

- stödja barns och ungas möten med professionell kultur.

Med barn och unga menas i kulturplanen de som är upp till och med 18 år. Med unga vuxna menas de som är 19–25 år.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Ge alla barn och unga tillgång till alla konstformer

Barn och unga har rätt att ta del av alla konst- och kulturformer. Det innebär att Region Halland ska fortsätta sin samverkan med kommunerna för att implementera *Riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga*. Dessa syftar till att öka tillgängligheten till ett kulturutbud med hög konstnärlig kvalitet samt till att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen mellan Region Halland och kommunerna.

En viktig förutsättning för att barn och unga ska kunna ta del av kultur är att de kan ta sig till de platser där kulturen finns. Region Halland bör därför utveckla formerna för stöd till resor mellan kommunerna.

Det finns idag strukturer för att erbjuda och nå ut med kultur i förskola och grundskola. Dessa behöver dock utvecklas vidare för att stärka närvaron av alla konstformer. Gymnasieskolorna saknar strukturer som fungerar på motsvarande sätt som för grundskolan och ett system där fler aktörer kan samspela behöver utvecklas.

Öka barns och ungas delaktighet och inflytande

Barns och ungas tankar och idéer är en resurs för kulturutveckling. Genom projektet Ungt Nätverk, som är en mötesplats för erfarenhetsutbyte och stöd, kan barns och ungas initiativ och synpunkter tas tillvara och deras delaktighet i kulturutvecklingen

öka. Region Halland ska stärka samarbetet med såväl Ungt Nätverk som med Riksteatern Halland, som har initierat projektet.

Stärka barns och ungas deltagande i föreningslivet

Folkbildning och föreningsliv har stor betydelse för att ge barn och unga möjlighet att delta i kulturlivet och inflytande över samhällsutvecklingen. En förutsättning är att det finns tillgång till engagerade och kompetenta ungdomsledare inom idrottsrörelsen och ungdomsorganisationerna. För att öka samverkan mellan Region Halland och barn- och ungdomsverksamheten ska en fördjupad dialog skapas.

Stärka ungt arrangörskap

Det behövs en återväxt i arrangörsledet. För att nå en sådan kan Region Halland dels i egen regi, dels i samverkan med andra aktörer arrangera utbildningar för unga. Inom ramen för kulturutveckling kan unga arrangörer stöttas.

Riksteatern Halland arbetar för att utveckla ungt arrangörskap i gymnasieskolor och folkhögskolor. Unga utbildas i arrangörskap och ledarskap och ges plats och inflytande i riksteaterföreningarna. Där

sådana saknas skapas nya nätverk. Genom att bygga samman arrangörsnätverk för gymnasieskolan med riksteaterföreningar kan en återväxt skapas även inom offentlig arrangörsverksamhet.

Öka kunskapen om barnkonventionens innehåll

Region Halland ska arbeta för att öka kunskapen om innehållet i FN:s barnkonvention och om hur denna kan omsättas i praktisk handling inom kulturens olika verksamhetsområden.

Detta vill Region Halland:

- Ge alla barn och unga tillgång till alla konstformer.
- Öka barns och ungas delaktighet och inflytande.
- Stärka barns och ungas deltagande i föreningslivet.
- Stärka ungt arrangörskap.
- Öka kunskapen om barnkonventionens innehåll.

Det professionella skapandet inom konst och kultur – ett gemensamt utvecklingsområde

Fria professionella kulturskapare fungerar som obundna krafter i Hallands kulturliv. De representerar ofta konstnärlig förnyelse och experiment, som även inkluderar nya konst- och kulturformer, och är verk-samma inom ett brett fält. De har möjlighet att arbeta flexibelt och rörligt, och är en resurs när det gäller att etablera nationella och internationella nätverk. De utgör en viktig partner i kulturpolitiken och bidrar med kulturutveckling som ökar Hallands nationella och internationella synlighet och attraktivitet.

Professionell är den kulturskapare eller upphovs-person som har sitt konstnärskap som yrke och som har dokumenterad utbildning, dokumenterad erfarenhet eller bådaddera, inom sin konstart. En profes-sionell kulturskapare kan verka inom en kulturinsti-tution eller i egen verksamhet.

Professionella kulturskapare behöver ofta ytter-ligare en sysselsättning för att säkra en ekonomisk trygghet. Undervisningsyrken med kulturinrikt-nings är ett vanligt komplement till det egna ska-pandet. Genom projektstöd eller stipendier kan kulturskaparna utifrån sina egna villkor få utrymme att verka fritt, experimentera och ta risker, något som kan skapa bestående kvaliteter och förtjänster.

Projektstöden och stipendierna beviljas utifrån konstnärlig kvalitet, ett begrepp som är dynamiskt och vittförgrenat och inte bör få en helt fast defini-tion. Genom att kvalitetsbegreppet problematiseras och att debatten om konstnärlig kvalitet hålls levande och mångfacetterad, kan konstnärlig utveckling och professionalitet säkerställas.

Politiken ska skapa förutsättningar för konst och kultur, vilket innebär att fatta beslut om mål, inriktning och ekonomiska ramar för verksamheten. Konstnärliga beslut överlämnas till dem som är pro-fessionellt konstnärligt ansvariga, konstnärliga ledare, ämnesexperter och sakkunniga.

De professionella kulturskaparna ska ersättas ekono-miskt för sitt arbete i enlighet med kollektivavtal och

riktlinjer från nationella intresseorganisationer för kulturskapare.

I Halland finns sedan länge en nära samverkan mellan professionella och ideella krafter i olika projekt – ett koncept som har mynnat ut i flera framgångsrika och uppmärksammade produktioner. Genom denna samverkan har unga fått möjlighet att utvecklas tillsammans med professionella kulturska-pare, något som i flera fall har lett till att de valt högre konstnärlig utbildning.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Öka stödet till innovation, förnyelse och kulturutveckling

Region Hallands kulturstöd ska ges till projekt som bidrar till att stärka såväl kulturens egenvärde som Hal-lands utveckling och attraktionskraft. Stödet ska göra det möjligt för professionella kulturskapare att genom-föra idéer för förnyelse och innovation inom kulturom-rådet. Det ges till verksamhet av regionalt intresse som bidrar till att nå målen i Hallands kulturplan.

Kulturstödet finns i flera former: stöd till projekt inom olika konst- och kulturområden, kultur- och arbetsstipendier samt särskilda stöd för filmproduk-tion och för utgivning av litteratur av halländskt intresse. Det finns även möjlighet till långsiktigt verksamhetsstöd efter särskild överenskommelse med Region Halland.

Kulturskaparna kan få rådgivning, kompetensstöd, möjlighet till nätverksträffar med mera av Region Hallands kulturutvecklare.

Förstärka infrastrukturen för det fria skapandet

För att underlätta för fria professionella kultur-skapare att bo och verka i Halland ska Region Halland stimulera till genrelösa och gränsöverskrid-ande samarbeten och till utveckling av nya kreativa miljöer där aktörer och initiativ kan fångas upp och utvecklas.

Fler nätverk och mötesplatser bör utvecklas med utgångspunkt från kulturskaparnas egna initiativ. Det behövs också fler möten mellan fria kulturska-pare och regionala kulturinstitutioner. Genom ökad interaktivitet och växelverkan kan en samlad kraft för kulturutveckling skapas.

Öka möjligheter till utbildning och kompetensutveckling

En god återväxt av professionella kulturskapare är en förutsättning för ett mångsidigt och långsiktigt hållbart kulturliv i Halland. För att skapa återväxt ska Region Halland verka för ökade möjligheter till utbildning, kompetensutveckling och individuell coaching.

Region Halland ska också stimulera till kvalitativa utbildningar inom nischade och prioriterade områden av strategisk betydelse, med nationell och internationell medverkan. De professionella kulturskapare som verkar i regionen utgör en viktig resurs för utbildningarnas innehåll.

Denna grupp behöver också möjlighet att bredda sin kompetens, exempelvis genom fortbildning i samverkan med experter och yrkesföreträdare.

Det samarbete som sker med högskolor, universitet, centrumbildningar och andra aktörer när det gäller grundutbildning, kompetensutveckling och forskning, ska stärkas.

Stärka förutsättningarna för kulturutövare att utveckla företagande

Det är vanligt att professionella kulturskapare kombinerar sitt konstnärliga skapande med kommersiell

verksamhet – de befinner sig i den kulturella och kreativa sektorn. För att de ska kunna utveckla sin företagsamhet och ta del av de insatser och stöd som finns för företagsutveckling i Halland måste kunskapen om dessa spridas.

Skapa former för samråd

Professionella kulturskapare ska ges möjlighet att medverka i en löpande uppföljning och förändring av Hallands kulturplan. Nya samråd, knutna till kulturens olika verksamhetsområden, ska genomföras.

Detta vill Region Halland

- Öka stödet till innovation, förnyelse och kulturutveckling.
- Förstärka infrastrukturen för det fria skapandet.
- Öka möjligheter till utbildning och kompetensutveckling.
- Stärka förutsättningarna för kulturutövare att utveckla företagande.
- Skapa former för samråd.

UTVECKLINGSSOMRÅDEN

Utvecklingsområden

I detta kapitel presenteras kulturplanens utvecklingsområden från A till Ö.

Art Inside Out

Art Inside Out är en regional kulturinstitution för konstnärligt skapande och möten med publik i rörliga och tvärkulturella former, så kallade kultur-residens.

Residensverksamheten innebär att kulturskapare under en period får möjlighet att verka i Halland. De får därmed nya sammanhang att arbeta i, samtidigt som produktionsmöjligheterna inom olika konstformer ökar. Det dynamiska in- och utflöde över regions- och nationsgränser som skapas bidrar till att etablera Halland som en viktig aktör för konstnärer, både nationellt och internationellt.

Kulturskaparna erbjuds stöd, exempelvis teknisk infrastruktur, boende, arbetslokaler och personal.

Art Inside Out är ett komplement till de kulturinstitutioner som finns i regionen. Genom residensen ska den konstnärliga utvecklingen i Halland stimuleras och regionens kulturskapare berikas. Kulturresidensen ska också generera positiva effekter på det lokala kulturlivet och för kommunerna, inom exempelvis skola och besöksnäring, och för inflyttning.

Art Inside Out drivs gemensamt av Region Halland och kommunerna. En överenskommelse ligger till grund för verksamheten.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Etablera institutionen Art Inside Out i samverkan mellan Region Halland och kommunerna

Art Inside Out ska drivas i samverkan mellan kommunerna och Region Halland. Verksamheten ska fördelas så jämnt som möjligt mellan kommunerna, med hänsyn till deras praktiska och ekonomiska förutsättningar. För att etablera institutionen ska

Region Halland och kommunerna, i samarbete med Statens kulturråd, säkra en långsiktig finansiering av verksamheten.

Skapa tvärsektoriella och gränsöverskridande samarbeten

Art Inside Outs verksamhet är gränsöverskridande mellan olika konstformer. Institutionen har ambitionen att skapa konstnärlig förnyelse som utmanar synen på konstbegreppet, och som uppstår när kulturskaparna får verka i nya sammanhang. I alla residens ska nya samarbeten mellan konstformer sökas. Art Inside Out ska också söka samarbeten med regionala konstnärer. Dessa ska bjudas in till residensen, exempelvis till ateljébesök, workshoppar, föreläsningar, samtal och master classes.

Beakta barn och unga i alla residensproduktioner

Art Inside Out ska främja barns och ungas möte med professionella kulturskapare. I alla residensproduktioner ska barn och unga ges möjlighet att delta, exempelvis genom studiebesök och workshoppar, eller genom visning av residensets slutproduktion.

Redovisa resultaten av residensen för hallänningarna

Varje residens ska vara väl synligt i den kommun där det äger rum. Invånarna ska ges möjlighet till nya konstupplevelser genom att ta del av verksamheten och dess resultat. Residensen ska också bidra till att skapa attraktionskraft för såväl de enskilda kommunerna som för Halland som region.

Skapa samverkan med nordiska kulturinstitutioner

För att skapa en verksamhet med hög kvalitet ska Art Inside Out samverka med nationella och nordiska kulturinstitutioner. Sådana samarbeten kan ge en konstnärlig spets som innebär att Art Inside Outs position kan stärkas i såväl Halland som nationellt.

Region Halland och kommunerna vill:

- Etablera institutionen Art Inside Out i samverkan mellan Region Halland och kommunerna.
- Skapa tvärsektoriella och gränsöverskridande samarbeten.
- Beakta barn och unga i alla residensproduktioner.
- Redovisa resultaten av residensen för hallänningarna.
- Skapa samverkan med nordiska kulturinstitutioner.

Bild och form

Bild- och formområdet innefattar bland annat bildkonst, arkitektur, fotografi, skulptur, form och design, men också olika gränsöverskridande uttryck där samtidskonsten ofta befinner sig. Denna undersöker och problematiserar, rör sig fritt och låter sig inte begränsas av samhällsområden, genrer eller fasta definitioner.

Halland har goda förutsättningar att utvecklas till en av Sveriges mest attraktiva regioner för bild- och formkonst. Museernas omfattande samlingar är av nationellt och internationellt intresse, med ett innehåll som väl speglar regionens samtida och historiska konst. Flera kommuner har bild- och formkonst som ett profilområde och vill tillsammans med Region Halland utveckla satsningen till att omfatta hela regionen.

Bild- och formområdets infrastruktur

Halland har ett rikt konstliv med många aktörer: konstmuseer, konsthallar, gallerier, bild- och formkonstnärer, konstnärsföreningar, konstföreningar med mera. Bild- och formområdets infrastruktur och konstens ställning stärks genom samarbeten mellan aktörerna, och genom att den fria konsten verkar som en obunden kraft.

Konstmuseer och konsthallar i Halland är av stort regionalt intresse men utgör också tillsammans viktiga arenor för en nationell och internationell publik. Region Halland har en överenskommelse med Halmstads kommun för Mjellby Konstmuseum som centrum för surrealistisk konst. Liknande överenskommelser har även tecknats med Falkenbergs kommun för Falkenbergs museum som regional drivkraft och arena för design samt med Laholms kommun för Teckningsmuseet i Laholm som centrum för teckningskonst.

Region Halland har även en överenskommelse med kulturföreningen Harp Art Lab för att utveckla en mötesplats för experimentell ljudkonst. Föreningen ska verka som en fri, innovativ och obunden kraft inom kulturlivet.

Stiftelsen Hallands läns museer bedriver och utvecklar regional museiverksamhet, med huvudsaklig inriktning på konst och kulturarv. Den bedriver och utvecklar också regionalt kulturmiljöarbete. Med sin verksamhet bidrar stiftelsen till det demokratiska samhällets utveckling genom publik verksamhet, uppdragsverksamhet, kunskapsuppbyggnad och genom en aktiv förvaltning av sina samlingar. Stiftelsen är en aktiv part i det regionala utvecklingsarbetet när det

gäller konst och kulturarv, och bidrar till att förverkliga den regionala kulturpolitikens basuppdrag. Arbetet kännetecknas av ett brett och inkluderande konst- och kulturbegrepp och bedrivs i ständig dialog med omvärlden – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Stiftelsens verksamheter beskriver, tillgängliggör och problematiserar det förflutna, nuet och framtiden. Utställningar och annan publik verksamhet präglas av mångsidighet, öppenhet och kvalitet. Stiftelsen upprätthåller hög kompetens inom sina ämnesområden och kan belysa dessa ur olika perspektiv.

Verksamheten finns på flera orter, men utgår från Hallands Konstmuseum i Halmstad och Hallands kulturhistoriska museum i Varberg. Stiftelsen ska särskilt spegla det lokala kulturarvet i värdkommunerna Halmstad och Varberg.

Hallands kulturplan utgör, genom beslut i regionfullmäktige, det kulturpolitiska styrdokumentet för Stiftelsen Hallands läns museer. Sist i kulturplanen finns en beskrivning av styrning och uppföljning.

Hallands Konstmuseum samlar, visar och vårdar konst och ska fungera som nav och drivkraft för att stärka och utveckla konstlivet i Halland. Museets samling innehåller omfattande kollektioner av såväl historisk som samtida konst, exempelvis bonadsmålari, folkkonst, Halmstadgruppen, GAN, Olle Baertling samt fotokonst av Lennart Olson och Lotta Antonsson. Genom Svea Larsons donationsfond finns goda möjligheter att komplettera och utvidga samlingen av konst. I museets publika arbete ingår utställningar, stadsvandringar, program och pedagogisk verksamhet för skola och allmänhet. Hallands Konstmuseum bedriver även publik verksamhet säsongvis på Friluftsmuseet Hallandsgården.

Konst i Halland är ett regionalt resurscentrum som drivs av Hallands Konstmuseum genom en överenskommelse i samverkan med Region Halland. Konst i Halland arbetar med utvecklingsfrågor inom bild- och formområdet och verkar bland annat för att stimulera aktiva scener för samtidskonst i Halland. Genom till exempel residensprojekt, vistelsestipendier, internationella utbyten, konstpedagogiska satsningar och seminarier stärks och stimuleras det halländska konstlivet och dess aktörer. Konst i Halland driver också ett regionalt nätverk för kommunala och regionala utställningsarenor. I detta lyfts gemensamma frågor som upphovsrätt, avtal, offentlig konst, pedagogik, visningsmöjligheter och fortbildning. För att tillgängliggöra information om halländska konst-

närer och regionalt konstutbud finns den digitala samlingsplatsen och informationskanalen konstihalland.se. Via Konstexpressen, som är Konst i Hallands mobila konstpedagogiska resurs, engageras halländska konstnärer i projekt för barn och unga.

Konst i Halland verkar för att förbättra bild- och formkonstnärernas arbetsmöjligheter och ersättningsvillkor. Det innebär att de statliga medverkans- och utställningsavtalen, MU-avtalen, som slår fast konstnärers rätt till ersättning vid utställningar, ska fungera som tydliga riktlinjer för såväl regionala som kommunala konstaktörer.

Region Halland tillämpar 1-procentsrekommendationen, det vill säga att en procent av budgeten vid ny-, om- och tillbyggnad ska användas för konstnärlig gestaltning. Region Halland vill rikta särskilt fokus på hur konstnärlig miljögestaltning kan verka förebildligt ur perspektiven miljöhänsyn, hälsa och hållbarhet.

På utbildningsområdet finns en grundläggande bild- och konstlinje på Löftadalens folkhögskola. Studieförbunden har en omfattande cirkelverksamhet inom bild- och formområdet.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Öka möjligheterna att visa konst av nationell och internationell betydelse

Med utökade och mer ändamålsenliga lokaler på Hallands Konstmuseum får regionens konstliv helt nya förutsättningar – det blir möjligt att i större omfattning visa konst av nationell och internationell betydelse. Museet får också förbättrade möjligheter att fungera som bas för det regionala utvecklingsarbetet för konst i hela Halland.

Med nya och utökade lokaler kan museet dessutom visa konst och konsthantverk från Halland med nya perspektiv. Regionala kvaliteter kan lyftas fram och placeras i vidare sammanhang och synliggöra regional konst som betydelsefull även i en nationell kontext. Om- och tillbyggnaden innebär också att museet ska utvecklas till en mer tillgänglig, interaktiv och social mötesplats där upplevelse varvas med möjlighet till fördjupad kunskap. Därigenom blir museet en förankrad och angelägen verksamhet för invånare och besökare. Ett sådant gränsöverskridande förhållningssätt stärker och utvecklar museets identitet.

Genom den unika folkkonstsamling som museet äger finns det förutsättningar att arbeta i gränstrakterna mot det kulturhistoriska fältet. På detta område kan

nya samarbeten sökas och arbetet berikas. Eftersom Hallands Konstmuseum och Hallands kulturhistoriska museum ingår i samma organisation finns möjligheter till nära samarbeten om både konst- och kulturhistoriska projekt och utställningar.

Delta aktivt i samtal om angelägna frågor i samtiden

Hallands Konstmuseum ska genomsyras av ett inkluderande synsätt, en tillgänglig atmosfär och ett tilltal som tar publikens nyfikenhet på allvar. En så kallad community-aspekt ska vara central, det vill säga att museet ska bedriva sin verksamhet i samverkan med omgivande samhälle och organisationer. Museet blir därmed en deltagare i angelägna samtal om samtiden och ett dynamiskt in- och utflöde av idéer skapas.

Samverka för mer konst i hela Halland

För att ge alla hallänningar tillgång till berikande konst- och kulturupplevelser krävs att Hallands Konstmuseum och Konst i Halland samverkar med lokala och regionala konst- och kulturverksamheter, med konstnärer och med föreningsliv. Detta är också en förutsättning för att utveckla och synliggöra konst och kulturarv.

Hallands Konstmuseum ska driva sin verksamhet med ett regionalt perspektiv för att främja tillgången till konst av hög kvalitet i hela Halland. Digitaliseringen bidrar till att göra samlingen mer tillgänglig i hela Halland och omvärlden. Konst och konsthantverk från samlingarna ska visas på olika scener i hela regionen; på nya platser, i nya miljöer och sammanhang, såväl i historiska som samtida sammanhang.

Som ett led i arbetet kan museet fortsätta att i samverkan med de halländska kommunerna placera verk i det offentliga rummet med stöd från Svea Larsons donationsfond.

Skapa kontaktnät för nationell och internationell utblick

Ett sätt att skapa internationella kontakter är att låna ut konst till andra länder, liksom även till andra regioner i Sverige. Därigenom kan konst och konsthantverk med halländsk anknytning synliggöras i omvärlden. Låneverksamheten kan också öka möjligheterna att arrangera utställningar med verk av hög internationell kvalitet från andra museer. Internationella kontaktnät kan även skapas genom EU-projekt.

Öka insatserna för kunskap och bildning

Ett pedagogiskt förhållningssätt ska genomsyra konstmuseets arbete. Den verksamhet för skolor och allmänhet som bedrivs idag innefattar såväl konstpedagogik som pedagogik byggd kring den lokala historien, med flera aktiviteter förlagda till bland annat friluftsmuseet Hallandsgården. Den pågående digitaliseringen av museets samlingar ger på sikt goda möjligheter att utveckla och stärka uppbyggnaden av kunskap. Digitaliseringen blir också en viktig och betydande tillgång i det pedagogiska arbetet.

Hallands Konstmuseum erbjuder utbildning i konstpedagogik i samverkan med Högskolan i Halmstad, där museets samlingar och lokaler utnyttjas som laborativ lärmiljö. Forskningssamverkan med Centrum för lärande, kultur och samhälle och Digitalt Laborativt Centrum vid Högskolan i Halmstad utgör en möjlighet till ytterligare fördjupning av den pedagogiska verksamheten.

Konst i Hallands mobila konstpedagogiska resurs, Konstexpressen, främjar barns och ungas möte med professionell konst och möjligheter till eget skapande. Ett målmedvetet arbete pågår för att etablera långsiktiga samarbeten med skolan, vilket är en förutsättning för att bedriva kvalitativ pedagogisk verksamhet för barn och unga.

Genom forskning och dokumentation ska museet sprida kunskap samtidigt som det utmanar gängse föreställningar om konst och kultur.

Högre konstnärliga utbildningar saknas i Halland. För att ändå kunna erbjuda kvalitativ kompetensutveckling är det viktigt att Hallands Konstmuseum och Konst i Halland verkar för samarbeten med konsthögskolor, högskolor och andra aktörer. Det finns även behov av ytterligare en grundläggande konstutbildning. Region Halland och kommunerna kan verka för att en sådan skapas.

Vidga vyerna genom Artists in Residence och Master Classes

Artists in Residence är utbytesprogram för konstnärer. Dessa är betydelsefulla när det gäller att skapa aktiva scener i Halland för svensk och internationell samtidskonst. Genom Konst i Halland genomförs två varianter, dels stipendier för vistelse utomlands eller på annan ort i Sverige, dels utbytesprogram där internationella konstnärer bjuds in. Genom Artists in Residence får halländska konstnärer möjlighet att

knyta kontakter med olika internationella parter, vilket ger konstlivet i Halland ett dynamiskt in- och utflöde av idéer.

Inom ramen för Artists in Residence kan Konst i Halland och konstmuseet utveckla ett koncept med forskning och så kallade Master Classes där inbjudna konstnärer av internationell rang deltar. Museets samlingar kan tjäna som inspiration för forskning och deltagarna kan erbjudas attraktiva seminarier med högkvalitativa program. I samband med residensen kan publika aktiviteter arrangeras för allmänhet men också för skola och inbjudna kulturutövare. Residensen kan arrangeras i interregional samverkan.

Skapa nya utställningsmöjligheter och attraktiva besöksmål

Regionala bild- och formkonstnärer behöver fler utställningsmöjligheter i Halland, något som också ökar hallänningarnas tillgång till konst. Konst i Halland kan i samverkan med kommunerna verka för fler utställningsmöjligheter för halländska konstnärer och konsthantverkare.

Teckningsmuseet i Laholm, Mjellby Konstmuseum och Falkenbergs museum fungerar som mötesplatser för kunskap och bildning och som attraktiva besöksmål. De överenskommelser som Region Halland har med kommunerna om dessa museer som arenor med olika inriktning inom bild, form och design kan utvecklas vidare.

Detta vill Region Halland:

- Öka möjligheterna att visa konst av nationell och internationell betydelse.
- Delta aktivt i samtal om angelägna frågor i samtiden.
- Samverka för mer konst i hela Halland.
- Skapa kontaktnät för nationell och internationell utblick.
- Öka insatserna för kunskap och bildning.
- Vidga vyerna genom Artists in Residence och Master Classes.
- Skapa nya utställningsmöjligheter och attraktiva besöksmål.

Enskilda arkiv

I arkiven bevaras delar av vårt kulturarv. De innehåller text, bild, film, ljud och föremål som är viktiga för förståelsen av hur vårt moderna samhälle har växt fram. Arkiven har betydelse för demokrati, öppenhet och kunskapsutveckling och utgör också en viktig del av det nationella kulturarvet. Deras material ska värnas, vårdas och framför allt användas.

Enskilda arkiv härrör från privatpersoner, föreningar, företag, gårdar, släkter, stiftelser och liknande, det vill säga från allt som inte är myndigheter eller kommuner.

De enskilda arkiven ska vara tillgängliga för invånare, skola och forskare.

De enskilda arkivens infrastruktur

De enskilda arkivens utveckling är en gemensam angelägenhet för Region Halland och kommunerna. Det regionala utvecklingsarbetet ska stödja arkivens samverkan och utveckling.

Folkrörelsearkiven i norra respektive i södra Halland samlar arkivmaterial från föreningar, exempelvis fackföreningar, intresseföreningar och idrottsföreningar. Nykterhetsfolkets länsarkiv är också ett folkrörelsearkiv, ett av landets äldsta, och omfattar föreningar och organisationer med anknytning till nykterhetsrörelsen. Hallands Näringslivs Arkiv tar emot och bevarar arkivalier från verksamma och nerlagda företag. Dessa fyra arkiv tar även emot arkivmaterial från privatpersoner med koppling till respektive verksamhet. De samverkar genom den ideella föreningen Hallands Arkivförbund (HAF) och finns efter en samordning dels på Hallands kulturhistoriska museum i Varberg, dels i Rörelsens Hus i Halmstad. Region Halland har tecknat en överenskommelse med Hallands kulturhistoriska museum för utveckling av arkivens arbete.

Även Stiftelsen Hallands länsmuseum har arkiv, bland annat ett av de större enskilda arkiven, Folklivsarkivet. Till de enskilda arkiven hör även hembygdsföreningarnas arkiv.

Ytterligare arkiv i Halland förvaltas av Länsstyrelsen och av andra myndigheter. Kommunernas arkiv inrymmer, förutom kommunalt arkivmaterial, en mindre mängd enskilda arkiv som har överlämnats eller deponerats av personer eller föreningar.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

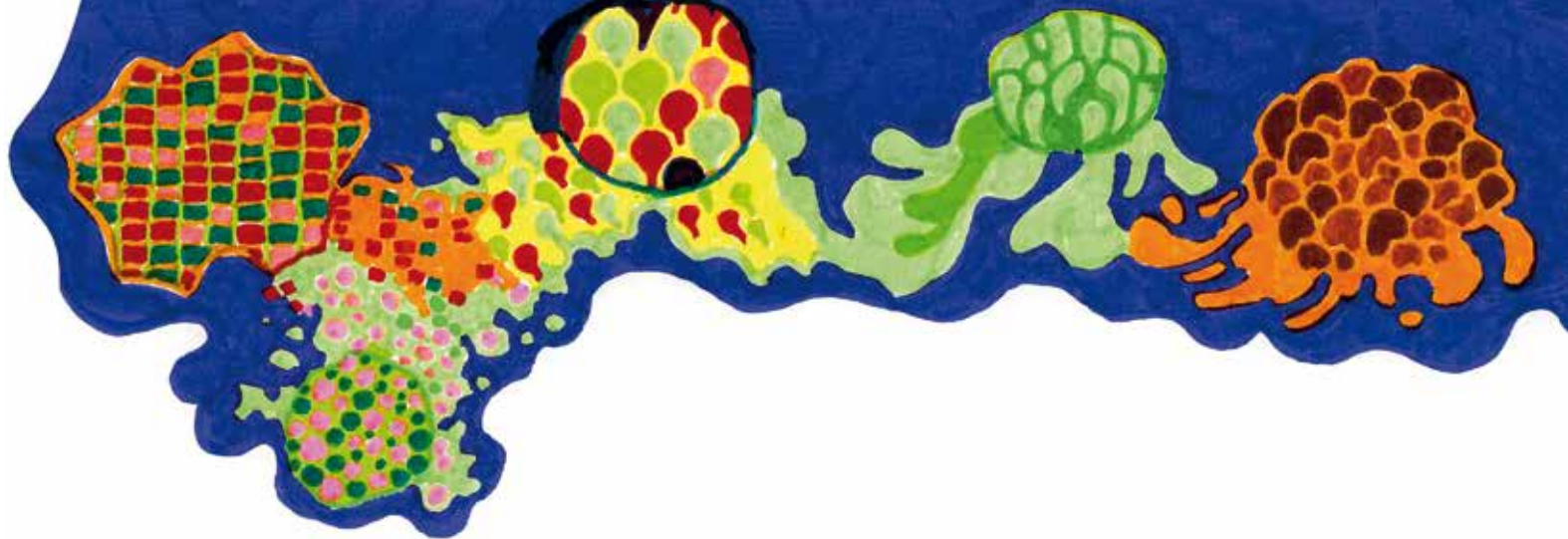
Öka de enskilda arkivens tillgänglighet

För att göra sitt arkivmaterial tillgängligt ska folkrörelsearkiven och näringslivsarkivet erbjuda god service med generösa öppettider. Det ska finnas forskarplatser och goda utrymmen för skolklasser, studenter och andra intresserade som vill göra besök och ta del av materialet. Arkiven ska också bedriva en aktiv utåtriktad verksamhet med föreläsningar, skolprojekt och Arkivens dag.

Digitaliseringens fördelar ska utnyttjas för att göra arkivens innehåll sökbart på webben. De många möjligheter som redan finns för att ta del av arkivmaterialet utnyttjas dock för lite idag. Det behövs därför ett intensifierat och mer målmedvetet arbete för att öka kunskapen om de möjligheter som arkiven kan erbjuda.

Förtydliga ansvaret för stöd till enskilda arkiv

Mycket arkivmaterial från de halländska kommunernas förenings- och näringsliv förvaras i folkrörelsearkiven och i näringslivsarkivet, där förvaltningen sker i utbyte mot en avgift som betalas av exempelvis den förening som står som huvudman för materialet – en form av deposition. Om föreningen upphör försvinner möjligheten till finansiering och materialet betecknas som ägarlöst. I de flesta fall väljer arkiven

att ändå bevara eftersom man ser arkivhandlingar som en mycket viktig del av Hallands kulturhistoria och som en skildring av samhällets utveckling. Dessa ägarlösa arkiv blir allt fler. För att hantera och bekosta dem bör en permanent och hållbar lösning arbetas fram i samverkan mellan folkrörelsearkiven, näringslivsarkivet, kommunerna och Region Halland.

Implementera och genomföra arkivens bevarandeplan

Att samla in och vårda ett representativt arkivmaterial för verksamheter, personer, företag och föreningar som finns eller har funnits i Halland, är en prioriterad uppgift för de enskilda arkiven. En gemensam plan för detta arbete har tagits fram och ska implementeras. Planen ska säkerställa att arkiven samlar, bevarar och tillgängliggör ett material som speglar samhällsutvecklingen och en kulturell representativ mångfald.

Öka samverkan med andra samhällsfunktioner

Arkiven är självständiga samarbetspartner för museer, bibliotek, skolor med flera. De drivs med ett omfattande ideellt engagemang, som är viktigt att ta tillvara – samtidigt som stöd av regional arkivkompetens ska erbjudas.

För att arkiven ska bli en självständig samarbetspartner för skolor så måste arkivpedagogiken för barn och unga utvecklas.

Detta vill Region Halland:

- Öka de enskilda arkivens tillgänglighet.
- Förtydliga ansvaret för stöd till enskilda arkiv.
- Implementera och genomföra arkivens bevarandeplan.
- Öka samverkan med andra samhällsfunktioner.

Film och rörlig bild

Filmen och den rörliga bilden är en stark kraft i samhället. Mycket nyskapande och konstnärligt intressant film kommer från Halland och flera framgångsrika filmare bor och verkar här. Många av filmarnas produktioner visas både nationellt och internationellt, vilket bidrar till att göra Halland synligt. Det intressanta läget mellan Skåne, Västra Götaland och övriga regioner i södra Sverige ger förutsättningar för samverkan inom filmproduktion.

Rörlig bild används här som ett vidare begrepp för film, tv och video, och innefattar även spelkultur, transmedialt berättande och format som Virtual Reality, det vill säga virtuell verklighet.

Filmens och den rörliga bildens infrastruktur

Det regionala utvecklingsarbetet för film och rörlig bild innebär att stimulera idéer och initiativ som för halländsk film och filmproduktion framåt, att ge stöd till produktion av hög kvalitet och att utveckla en halländsk filmprofil. Arbetet innebär också att stärka filmen som en del i det lokala och regionala kulturlivet, att öka kunskapen om och intresset för film och rörlig bild samt att främja ungas eget filmskapande.

I nästan alla kommuner i Halland erbjuds skolbioverksamhet, och i samtliga sex kommuner bedrivs någon form av utveckling inom film- och medieområdet, riktad till grund- och gymnasieskolan, eller till fritidsverksamheterna. I alla kommuner finns biografer; merparten är digitaliserade och utrustade för 3D-teknik. Visningslokaler finns också i bibliotek, kulturhus och andra samlingslokaler, vilket gör att möjligheterna till alternativa visningar och spridning av film är goda. I flera kommuner finns filmstudior eller filmklubbar.

Utvecklingen av filmen i Halland bygger på en mångårig samverkan mellan Kultur i Halland, Katrinebergs folkhögskola, Högskolan i Halmstad, enskilda filmare, kulturskolor, kommuner och branschföretag. Viktiga för detta nätverk är även Regionala filmresurscentrums samarbetsråd, RRC, samt statliga institutioner som exempelvis Svenska Filminstitutet. Den samlade kunskapen och det möjliga resurstöd som finns inom nätverket utgör en värdefull resurs för filmens utveckling i Halland.

Ett regionalt resurscentrum för film finns på Katrinebergs folkhögskola. Det drivs genom ett samarbete mellan folkhögskolan och Kultur i Halland, och inryms i skolans nya kulturhus för filmverksamhet, Studio 114. Resurscentrumet är en teknisk och pedagogisk tillgång för såväl skolans filmverksamhet som för filmare i Halland.

På Sturegymnasiet i Halmstad har det estetiska programmet en filminriktning, en av två i hela Sverige med riksintag. Skolan har ett samarbete med Akademin Valands filmutbildning, vilket ger en fruktbar samverkan mellan bredd och spets. God möjlighet till eftergymnasial filmutbildning finns på Katrinebergs folkhögskola. Högskolan i Halmstad utbildar i filmvetenskap, bedriver forskning inom digitala medier för framtidens lärande samt bedriver utveckling inom området film och rörlig bild genom nyinrättade Digitalt Laborativt Centrum.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

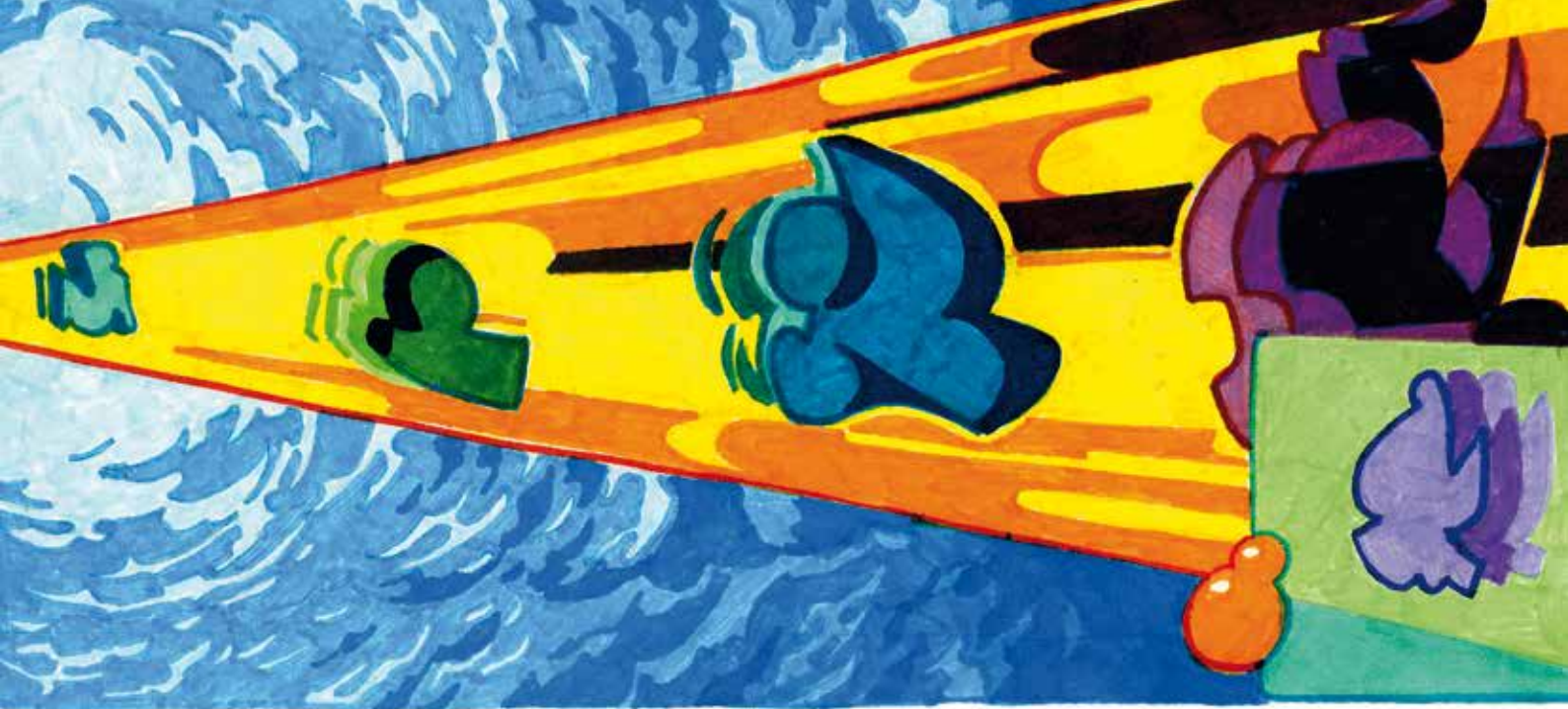
Öka kunskapen om film och rörlig bild

Samhället blir alltmer bildbaserat. Att kunna tolka, analysera och förstå hur medier verkar och att lära sig ett kritiskt granskande förhållningsätt är därför avgörande för att kunna vara delaktig i det demokratiska samhället. För detta krävs kunskap om hur kommunikation via film och rörlig bild fungerar.

När det gäller barn och unga har skolan, där film och rörlig bild utgör betydelsefulla och självklara pedagogiska verktyg, en viktig uppgift. I det mediepedagogiska utvecklingsarbetet, i skolbioverksamheten och även i Skapande skola, ska det regionala utvecklingsarbetet för film erbjuda konstnärlig kompetens och fördjupad kunskap i att använda film och rörlig bild i undervisningen.

Underlätta övergången från eget skapande till professionell filmproduktion

De regionala insatserna för filmutveckling ska skapa långsiktiga förutsättningar för professionell filmproduktion i Halland. Avgörande för att lyckas är att Katrinebergs folkhögskola och dess resurscentrum för film kan vara en drivkraft för ungas filmskapande. Detta blir möjligt genom exempelvis mentorsprogram, utlåning av teknik och kompetensutveckling.

Liknande överbryggande insatser kan göras genom en samverkan med Sturegymnasiet i Halmstad.

Det glapp som finns mellan filmutbildning och etablering i branschen kan överbryggas genom stöd till unga filmskapare.

Förbättra förutsättningarna för regional filmproduktion

Region Halland ska skapa förutsättningar för aktiva yrkesutövare inom film och rörlig bild att bo och verka i Halland. Detta ska ske bland annat genom ett stöd till film och rörlig bild för filmare och filmproduktion med anknytning till Halland. Andra viktiga åtgärder är kompetenshöjande insatser, att erbjuda residens för filmare samt att verka för nya samarbeten, exempelvis mellan mindre erfarna och professionella. Insatserna ska främja en mångfald av utövare och uttryck.

Fördjupa internationella samarbeten

Region Halland har lång erfarenhet av internationella nätverk och projekt när det gäller utbyten med filmare över hela världen. Detta arbete behöver fördjupas ytterligare för att placera filmare med anknytning till Halland i ett globalt sammanhang och för att berika den halländska filmproduktionen. En lämplig form är att bjuda internationella filmkonstnärer till residens i Halland, en annan att vara värd för träffar med internationella nätverk.

Förstärka infrastrukturen för spridning och visning

Region Halland vill främja ett breddat filmutbud för barn, unga och vuxna, bland annat genom stöd till

visning och spridning av kvalitetsfilm på biograf, i skolan och i andra visningslokaler. För att nå en större publik ska nya platser och nya sammanhang för filmvisning undersökas.

Underlätta för visning av halländsk film

Ett angeläget arbete är att synliggöra kvalitetsfilm som produceras i regionen. Särskilt kortfilm och dokumentärfilm behöver bättre möjligheter att nå ut till den halländska publiken, något som underlättas med fler arrangörer och genom ökad samverkan mellan dessa. Det är också viktigt att skapa nationell uppmärksamhet för halländsk film för att nå en ökad spridning.

Detta vill Region Halland:

- Öka kunskapen om film och rörlig bild.
- Underlätta övergången från eget skapande till professionell filmproduktion.
- Förbättra förutsättningarna för regional filmproduktion.
- Fördjupa internationella samarbeten.
- Förstärka infrastrukturen för spridning och visning.
- Underlätta för visning av halländsk film.

Folkbildning och föreningsliv

Folkbildning och föreningsliv är betydelsefulla aktörer när det gäller utvecklingen av Hallands kulturliv. I studieförbund, ideella föreningar, idrottsrörelsen, aktionsbaserade grupper, trossamfund och liknande möts människor i ett ideellt engagemang som skapar gemenskap och social sammanhållning.

Folkbildningens och föreningslivets verksamhet erbjuder mötesplatser där samspel mellan människor utvecklas och en demokratisk skolning sker. Den ger röst åt breda grupper i samhället. Verksamheten medverkar också till att skapa en hållbar livsmiljö – både i de halländska städerna och på landsbygden – och främjar hälsa, företagsamhet, bildning och kultur.

Folkbildning, föreningsliv och ideellt kulturliv ingår i civilsamhället, som enligt regeringens definition är: *”En arena, skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet, där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen”*. Region Halland samarbetar sedan länge med civilsamhällets organisationer för att formulera och genomföra den regionala kulturpolitiken. Organisationerna är dessutom en viktig part för all övrig regional utveckling.

Civilsamhällets aktörer, liksom även privata och offentliga aktörer, har ett medansvar för genomförandet av målen i *Bästa livsplatsen – Region Hallands utvecklingsstrategi 2005–2020*. Detta framgår av såväl strategin som av de till utvecklingsstrategin kopplade dokumenten *Hallands kulturplan 2017–2020* och *Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020*. Medansvaret

gäller inte minst tillväxtstrategins mål att *”Halland år 2020 ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region än år 2014”*. För att nå detta spelar civilsamhällets organisationer en viktig roll.

Folkbildningens och föreningslivets infrastruktur

Hallands bildningsförbund är folkbildningens intresseorganisation i Halland. Medlemmarna består av studieförbundens distriktsorganisationer, folkhögskolor och Stiftelsen Hallands läns museer. Dessutom fungerar bildningsförbundet genom Halländska hembygdsrådet som länsorganisation för hembygdsrörelsen och är medlem i Sveriges hembygdsförbund.

Hallands bildningsförbund har flera roller när det gäller genomförandet av Hallands kulturplan. Förbundet stöder och främjar dels utveckling, dels förmedling av konst- och kulturprogram av hög kvalitet i äldreomsorg, handikappomsorg och i föreningsliv. Hallands bildningsförbund medverkar även i arbetet med att öka kunskapen om kulturens betydelse för hälsa och välbefinnande. Förbundet är dessutom en bildningsdriven kraft för halländska kulturprojekt och evenemang. En central del i dess arbete är att underlätta utvecklingen av kompetenser hos unga kulturskapare via samverkan med professionella kulturskapare.

Hembygdsrörelsen är en kulturell folkrörelse som finns i alla Hallands kommuner. Den förmedlar kunskap och stimulerar till bildning om kulturarv och förvaltar ett hundratal kulturarvsbyggnader, bygdemuseer och lokala arkiv. På regional nivå samordnas hembygdsverksamheten av Halländska Hembygdsrådet, som är en del av Hallands bildningsförbund.

De studieförbund som är verksamma i Halland är ABF, Bilda, Folkuniversitetet, Ibn Rushd, Kulturens bildningsverksamhet, Medborgarskolan, NBV, Sensus, Studieförbundet, Studieförbundet Vuxenskolan samt SISU Idrottsutbildarna.

Studieförbundens verksamhet bidrar till att stärka och utveckla demokratin samt möjliggör för en mångfald av människor att påverka sin livssituation. Verksamheten utjämnar utbildningsklyftor, höjer bildnings- och utbildningsnivån, breddar intresset för och ökar delaktigheten i kulturlivet. En utgångspunkt för varje studieförbund är deras respektive idé- och målsättningar. Region Halland ger anslag till studieförbundens distriktsnivå, som ska använda anslaget för den regionala verksamheten i Halland inom områdena verksamhetsutveckling, utbildning och kultur.

Studieförbunden är ett värdefullt stöd för merparten av Hallands ideella kulturarrangörer. Genom arrangemang i samverkan med föreningar eller andra parter, eller i egen regi, är studieförbunden tillsammans Hallands största kulturarrangörer. De har därmed en viktig roll då det gäller att skapa arbetstillfällen för professionella kulturskapare.

Katrinebergs och Löftadalens folkhögskolor är viktiga delar av den regionala kulturverksamheten. De ägs och drivs av Region Halland och erbjuder bland annat utbildningar i bild och konst, dans, singer-songwriter, film, skådespeleri samt ett flertal korta kurser.

Studieförbunden och folkhögskolorna är alternativ för såväl vuxna kulturutövare som för unga som har lämnat gymnasiet. De erbjuder en möjlighet till fortsatt utveckling av det egna kulturskapandet för dem som inte går direkt vidare till högre utbildning med kulturinriktning, eller till utbildning med inriktning mot professionell kulturverksamhet.

Riksteatern Halland är en folkrörelse som driver utveckling dels för riksteaterföreningar och andra arrangörer, dels för att främja barns och ungas eget skapande, för att främja unga arrangörer och för att skapa nya scenkonstformer på repertoaren för en ung publik. Riksteatern främjar och förmedlar också kunskap och bildning om scenkonst med särskild inriktning på teater. Riksteatern Halland samordnar projektet Ungt nätverk med syftet att stimulera arrangörskap, delaktighet och inflytande för unga.

Hallands kulturförbund verkar för ökad samverkan mellan aktörer i den ideella kultursektorn med syftet att stärka civilsamhällets position i kultursamverkansmodellen.

De religiösa samfunden bedriver på olika sätt en omfattande kulturverksamhet – de återfinns bland landets största konsertarrangörer och har en omfattande körverksamhet. Svenska kyrkan förvaltar dessutom kyrkobyggnader som räknas till Sveriges största sammanhållna kulturarv.

Spelhobbyförbundet Sverok är ett av Sveriges största ungdomsförbund. Det ansluter den ökande skaran unga som ägnar sig åt olika former av spel, till exempel datorspel, lajv, rollspel, brädspel och fantasy. Detta är interaktiva kulturformer där deltagarna i lika stor utsträckning är medskapare som åskådare.

Idrottsrörelsen hör till de största och mest aktiva folkrörelserna i Sverige. I Halland bedriver den länets största ungdomsverksamhet. Hallands Idrottsförbund och SISU Idrottsutbildarna fyller en viktig roll för de många aktiva idrottsutövare som söker kunskap inom olika områden. Att skapa intresse för ledarskap är ett prioriterat område och bildningsverksamheten har därför fokus på att bilda och utbilda idrottsrörelsens organisations- och aktivitetsledare.

Region Halland stöder barn- och ungdomsorganisationer som främjar barns och ungdomars intressen och är öppna för alla barn och unga i Halland. Anslaget ges på distriktsnivå och ska användas för regional verksamhet, för utbildning av ungdomsledare, funktionärer och förtroendevalda samt för verksamhetsutveckling. Ungdomsorganisationer kan utgöra viktiga aktörer för kulturens tillgänglighet.

Region Halland stöder pensionärsorganisationer som främjar pensionärers intressen och är öppna för alla pensionärer i Halland. Anslaget ges på distriktsnivå och ska användas för regional verksamhet, verksamhetsutveckling, och för utbildning av organisationer och förtroendevalda.

Förutom de nämnda organisationerna ingår ett stort antal andra föreningar i det ideella kulturlivet, bland annat hemslöjdsrörelsen, bygdegårdsföreningar, Folkets Hus och Parker, Våra Gårdar, Friluftslivsförbundet, Föreningen Norden, konstföreningar, musikföreningar, litteratursällskap, föreläsningföreningar och filmklubbar.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Skapa arenor och kontaktytor för strategiska dialoger och ömsesidigt lärande

En god samverkan mellan Region Halland och civilsamhället behövs för såväl kulturlivets som regionens utveckling. Formerna för samverkan kan dock förbättras, visar en utredning som genomfördes av Region Halland hösten 2015. Denna lyfte fram att Region Hallands kontakter med civilsamhället sker genom flera olika förvaltningar och nämnder och att det saknas en övergripande struktur för varför och hur samverkan ska ske. Såväl dialoger som informationskanaler behöver utvecklas.

För att skapa ett mer samlat och strategiskt arbetssätt för regionens samverkan med civilsamhället behöver Region Halland utforska nya metoder. I detta arbete ska folkbildningen, föreningarna och det ideella kulturlivet involveras – deras erfarenheter, åsikter och kompetenser ska tas till vara. Båda parter ska gemensamt undersöka inom vilka områden samverkan ska ske och i vilka former. Att göra detta är en grundläggande förutsättning för att civilsamhällets potential i högre grad än idag ska tillvaratas i det regionala utvecklingsarbetet och inom kulturverksamhet.

Processen och dialogen ska utgå från principer om civilsamhällets självständighet och oberoende, om ökad dialog, stärkt kvalitet och långsiktighet i utvecklingsarbetet, om öppenhet och insyn samt om vikten av mångfald.

Stärka dialogen med folkbildningen och föreningslivet för att öka delaktigheten i genomförandet av Hallands kulturplan

Civilsamhällets organisationer inom kulturlivet är viktiga för att forma och genomföra Hallands kulturplan. Den samverkan som sker idag innebär att överenskommelser om gemensamma utvecklingsmål har slutits med Hallands bildningsförbund och Riksteatern Halland. Dessutom ges långsiktiga verksamhetsbidrag efter särskilda regelverk till studieförbundens regionala verksamhet, ungdomsorganisationer, pensionärsförbund, idrottsrörelsen och nykterhetsförbund.

Region Halland ska föra en fortsatt dialog med folkbildningen och föreningslivet om gemensamma utvecklingsmål för att genomföra Hallands kulturplan. För att utveckla relationen och samarbetet med organisationerna ska dialogen stärkas och utvecklas.

Detta vill Region Halland:

- Skapa arenor och kontaktytor för strategiska dialoger och ömsesidigt lärande.
- Stärka dialogen med folkbildningen och föreningslivet för att öka delaktigheten i genomförandet av Hallands kulturplan.

Kulturarv

Kulturarv innefattar såväl materiella som immateriella uttryck – exempelvis traditioner, språk, konstnärliga verk, historiska lämningar, arkiv- och föremålssamlingar samt kulturmiljöer och kulturlandskap. Vad som betraktas som kulturarv förändras med tiden och är ett uttryck för samhällets skiftande värderingar.

I kulturarvet ingår kulturmiljön, som omfattar den av människan påverkade fysiska miljön. Kulturmiljön kan innefatta allt ifrån enskilda objekt till stora landskapsavsnitt.

Kulturarvet bidrar till god livsmiljö och är en viktig faktor för en långsiktigt hållbar utveckling. Det ska ses som en självklar tillgång för invånare, besökare, inflyttare och företag och vara tillgängligt för alla.

Arbetet med kulturarvet ska präglas av samarbete, nytänkande och öppenhet. Lokalt engagemang och delaktighet är mycket betydelsefullt och ska tas tillvara.

Förutom de nationella och regionala kulturpolitiska mål som rör kulturarvet finns även fyra nationella kulturmiljömål. Dessa är vägledande för kulturmiljöarbetet på regional och kommunal nivå. Målen är:

- Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas.
- Människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön.
- Ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser.
- En helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturarvets infrastruktur

Region Halland, kommunerna och hallänningarna har ett gemensamt ansvar för att kulturarvet bevaras, brukas och utvecklas. En lång rad aktörer och organisationer, med olika inriktningar och perspektiv på kulturarvet, verkar inom området.

Det regionala utvecklingsarbetet innebär samordning och strategisk utveckling. Detta sker genom nätverket Kulturarv Halland, där offentligt finansierade aktörer inom området ingår. Samarbetet utgår från en gemensam plan för kulturarvsarbetet.

Halland har många kulturmiljöer, ofta med kulturhistoriskt värdefulla byggnader. Det halländska landskapet är också rikt på fornlämningar, ofta belägna på natursköna platser, och i dessa finns en stor potential för att öka landsbygdens attraktivitet.

Några av dessa kulturmiljöer är av regionalt intresse och utgör också tillsammans viktiga arenor för en nationell och internationell publik. En helt unik sådan är Världsarvet Grimeton, som består av radiostation från 1924 och sex stycken 127 meter höga master som en gång användes för kommunikation över Atlanten. Radiostationen är den enda i världen bevarade anläggningen av sitt slag.

Även Varbergs fästning och Tjolöholms slott är av regionalt intresse. Varbergs fästning, vars äldsta delar byggdes i slutet av 1200-talet, är ett av Hallands främsta besöksmål. Fästningen ägs och förvaltas av Statens fastighetsverk. Tjolöholms slott är Sveriges främsta exempel på en Arts and Crafts-anläggning. Region Halland har tecknat överenskommelser med Varbergs kommun respektive med Kungsbacka kommun om de båda kulturmiljöerna som regionala arenor för kultur.

Andra exempel på kulturmiljöer av regionalt intresse är Äskhults by i Kungsbacka kommun och Lugnarohögen i Laholms kommun.

Stiftelsen Hallands läns museer bedriver och utvecklar regional museiverksamhet, med huvudsaklig inriktning på kulturarv och konst. Den bedriver och utvecklar också regionalt kulturmiljöarbete. Med sin verksamhet bidrar stiftelsen till det demokratiska samhällets utveckling genom publik verksamhet, uppdragsverksamhet, kunskapsuppbyggnad och genom en aktiv förvaltning av sina samlingar. Stiftelsen är en aktiv part i det regionala utvecklingsarbetet när det gäller kulturarv och konst, och bidrar till att förverkliga den regionala kulturpolitikens basuppdrag. Arbetet kännetecknas av ett brett och inkluderande konst- och kulturbegrepp och bedrivs i ständig dialog med omvärlden – lokalt, regionalt, nationellt och internationellt. Stiftelsens verksamheter beskriver, tillgängliggör och problematiserar det förflutna, nuet och framtiden. Utställningar och annan publik verksamhet präglas av mångsidighet, öppenhet och kvalitet. Stiftelsen upprätthåller hög kompetens inom sina ämnesområden och kan belysa dessa ur olika perspektiv.

Verksamheten finns på flera orter men utgår från Hallands kulturhistoriska museum i Varberg och från

Hallands Konstmuseum i Halmstad. Stiftelsen ska särskilt spegla det lokala kulturarvet i värdkommunerna Halmstad och Varberg.

Hallands kulturplan utgör genom beslut i regionfullmäktige det kulturpolitiska styrdokumentet för Stiftelsen Hallands läns museer. Sist i kulturplanen finns en beskrivning av styrning och uppföljning.

Hallands kulturhistoriska museum ska fungera som nav och drivkraft för att förstärka kunskapen om och upplevelsen av Hallands kulturmiljöer och historia. En av museets viktigaste uppgifter är att förmedla insikter om människors livsvillkor, både i det förflutna och i samtiden. Till kärnverksamheten hör även att bevara och utveckla materiellt kulturarv i form av föremål och arkivmaterial. Museet har en omfattande utåtriktad verksamhet i form av utställningar, föredrag, program, visningar och pedagogisk verksamhet för skola och allmänhet.

Basutställningarna berättar om det unika medeltida fyndet Bockstensmannen, om Hallands kulturhistoria och om Varbergsskolans konst. Museet är beläget på Varbergs fästning men bedriver en betydande del av verksamheten utanför fästningsområdet. Museet bedriver forskning kring Hallands kulturhistoria och samarbetar med den halländska hembygdsrörelsen.

Till Hallands kulturhistoriska museum hör den tidigare fristående verksamheten Kulturmiljö Halland, som bedriver regionalt kulturmiljöarbete enligt de nationella kulturmiljömålen. Avdelningen har uppgifter som arkeologi, byggnadsvård, antikvarisk medverkan, fysisk planering och utvecklingsprojekt. Kulturmiljö Halland fungerar som remissinstans för myndigheter men ger även råd till privatpersoner och företag om exempelvis byggnadsvård och fornlämningar.

Länsstyrelsen arbetar inom kulturmiljöområdet med tillsyns- och tillståndsärenden enligt kulturmiljölagen som gäller fornlämningar, kyrkliga kulturminnen och byggnadsminnen. Inom fysisk planering medverkar länsstyrelsen till att kulturmiljöer uppmärksammas och tas till vara i samhällsutvecklingen. Länsstyrelsen förfogar över medel för kulturmiljövård och fördelar dessa med målet att en mångfald av kulturmiljöer i Halland ska bevaras, användas och utvecklas.

Viktiga aktörer är också Högscholan i Halmstad, med utbildning och forskning i flera kulturarvsrelate-

rade ämnen, den offentliga och ideella arkivrörelsen, kommunerna samt aktörer inom civilsamhället, som hembygdsrörelsen och släktforskare.

Garnisons- och luftvärnsmuseet i Halmstad ingår i Sveriges militärhistoriska arv. Utvecklingsarbete pågår för att på lång sikt skapa ett mer samtidsriktat museum gällande innehåll, utställningar och samverkan i Halland.

Svenska kyrkan äger ett hundratal kyrkor i Halland och är därmed en viktig part i förvaltningen och utvecklingen av kulturhistoriska miljöer och byggnader. Även privata ägare av kulturhistoriska byggnader och miljöer är betydelsefulla.

Film, media och spel har de senaste decennierna fått en allt större påverkan på det allmänna historiemedvetandet. Även aktörer inom dessa områden är därför viktiga parter i det regionala kulturarvsarbetet.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Se kulturarvet som en del av en hållbar och attraktiv livsmiljö

Kulturarvet har stor betydelse för att Halland ska utvecklas på ett ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbart sätt. Tillsammans med naturen utgör kulturmiljöer viktiga mötesplatser för rekreation och reflektion och betyder därför mycket för hälsa och välbefinnande. De ger hallänningen en mångfald av berättelser och perspektiv på tillvaron.

Den resurs som kulturarvet utgör kan bättre tas tillvara genom den samverkan som sker inom nätverket Kulturarv Halland. Utifrån en gemensam helhetsyn på Hallands kulturlandskap kan fokus sättas på de stora sammanhangen och förloppen, och på hur dessa dels har samspelat till att bilda den verklighet vi lever i idag, dels har skapat förutsättningar för framtiden. Det är även viktigt att belysa klimatförändringarnas påverkan på kulturmiljön och att utveckla verktyg för att möta kommande klimatrelaterade effekter.

En viktig utgångspunkt för det fortsatta samarbetet om kulturarvsfrågorna i Halland är Riksantikvarieämbetets vision Kulturmiljö 2030. I denna betonas kulturarvets betydelse för ett långsiktigt hållbart samhälle.

Samla den regionala museiverksamheten för kulturarv

De fördelar som samordningen mellan Hallands kulturhistoriska museum och kulturmiljövården

erbjuder ska tas tillvara och verksamheten utvecklas med ett tydligt regionalt perspektiv. Den kompetensöverföring som blivit möjlig genom samordningen innebär att ny kunskap kan förmedlas till en större och bredare publik. Exempelvis kan det kulturhistoriska museets basutställningar kompletteras med arkeologisk kompetens som ger hallänningarna tillgång till den äldsta historien. Museet kan tillföra utställningskompetens.

Förstärka samverkan och samordning av det regionala kulturarvsarbetet

En grundförutsättning för utveckling av kulturarvsområdet är samordning av målsättningar och resurser. Aktörerna är många och har olika utgångspunkter och perspektiv – de är ideella, offentligt finansierade och privata. En samverkan mellan dem kan skapas genom nätverket Kulturarv Halland. I arbetet med att utveckla detta till en gemensam plattform för samverkan ska Region Halland, i nära dialog med bland annat Stiftelsen Hallands läns museer och länsstyrelsen, ta ett särskilt ansvar. Nätverket ska verka för ökad kommunikation med invånarna och för fler samarbetsprojekt mellan den ideella sektorn och den offentligt finansierade, i synnerhet när det gäller kunskaps- och forskningsprojekt.

Förstärka forskning, kunskap och bildning om kulturarvet

Senare års arkeologiska undersökningar och bebyggelseinventeringar har resulterat i en stor mängd ny kunskap. Denna, liksom kommunernas kulturmiljövårdsprogram, ska ligga till grund för utvecklingen av det regionala kulturmiljöarbetet.

De nyvunna kunskaperna kan användas av Hallands kulturhistoriska museum för att göra nya kopplingar mellan det förflutna, samtiden och omvärlden och för att därigenom ge hallänningen nya perspektiv på sin historia.

Samtidigt som nya kunskaper nåts är dock andra delar av Hallands historia fortfarande outforskade. Det behövs därför satsningar på ny forskning, inklusive grundforskning. Ett angeläget område är vårt tysta kulturarv. Varje tid gör sitt val av vilka delar av kulturarvet som uppmärksammas – de delar som väljs bort blir ett tyst kulturarv. För att alla ska känna tillhörighet

är det viktigt att lyfta fram även kulturarv som tidigare generationer av en eller annan anledning har valt bort.

De nya kunskaperna kan förmedlas genom förbättrad kulturarvspedagogik. Hallands kulturhistoriska museum kan använda modern teknik och digitala kommunikationskanaler för att förmedla och kommunicera Hallands kulturarv och historia, både till skolan och till allmänheten. Arkivmaterial, rapporter och publikationer kan göras mer tillgängliga. Samverkan med forskare och lärare vid Högskolan i Halmstad kan utvecklas ytterligare.

Delta aktivt i samtal om angelägna frågor i samtiden

Hallands kulturhistoriska museum ska fungera som bärare av samhällets gemensamma minne. Samtidigt ska det vara en deltagare i samtal om samtiden, något som bidrar till ett dynamiskt in- och utflöde av idéer. För detta krävs att museets kärnverksamhet är samtids- och samhällsinriktad och belyser nutida fenomen ur ett historiskt perspektiv. För att nå en utveckling i denna riktning ska museet ta ett större ansvar och en mer aktiv roll i arbetet med hela regionens kulturarv och kulturmiljöer.

Öka tillgängligheten till kulturarvet

Nya medier och teknikutveckling har öppnat nya vägar för att skapa, söka och sprida kulturarvet. Härmed kan tillgängligheten till kulturarvet öka, med barn och unga som en prioriterad målgrupp.

För att göra kulturarvet tillgängligt är det viktigt med mötesplatser. Hallands kulturhistoriska museum utgör en viktig samlingspunkt för forskare, hembygdsintresserade, släktforskare och en historieintresserad allmänhet.

Aktiviteter under Europeiska kulturarvsdagen kan samordnas och utvecklas till att bli en samlingspunkt för alla med intresse för kulturarvsfrågor.

Allas inkludering kan också underlättas genom att Hallands historia förmedlas med ett internationellt perspektiv. När det kulturhistoriska museet visar på, och även skapar, överbryggande kontakter mellan människor från Halland och andra delar av världen kan synen på den egna identiteten vidgas, med ökad tolerans och vidsynthet som resultat. Kulturarvet kan därmed bli en positiv kraft för en ökad inkludering.

Öka Hallands synlighet genom attraktiva kulturmiljöer

Vissa kulturmiljöer har ett regionalt intresse som attraktiva besöksmål. Ett urval av dessa kan i samverkan med kommunerna utvecklas som regionala arenor för kultur och bildning. Kulturmiljöerna har särskilda förutsättningar för att öka Hallands synlighet nationellt och internationellt för upplevelser av kultur och kulturarv.

Sedan tidigare finns överenskommelser med Tjolöholms slott och Varbergs fästning. Dessa bör följas upp och utvecklas. En öppenhet bör finnas för samtal om nya överenskommelser med exempelvis Världsarvet Grimeton, Äskhults by, Lugnarohögen och Bonadsmuseet i Unnaryd.

Till kulturmiljöerna hör fornlämningar, som i högre grad kan bli en resurs för att skapa attraktivitet för landsbygden. En ny typ av inventeringar, där aspekter som tillgänglighet, upplevelsevärde, friluftsliv och kommunikation lyfts fram, ger nya förutsättningar för detta.

Detta vill Region Halland:

- Se kulturarvet som en del av en hållbar och attraktiv livsmiljö.
- Samla den regionala museiverksamheten för kulturarv.
- Förstärka samverkan och samordning av det regionala kulturarvsarbetet.
- Förstärka forskning, kunskap och bildning om kulturarvet.
- Delta aktivt i samtal om angelägna frågor samtiden.
- Öka tillgängligheten till kulturarvet.

Litteratur

Litteratur innefattar prosa, lyrik, essäer, fackprosa, dramatik, tecknade serier, grafiska romaner samt en mängd olika kombinationer av dessa, till exempel spel och cosplay. Litterära texter finns i många olika format, allt från tryckta böcker till digitala uttryck, performance, hörmedia och taktila komponenter. En del genrer är beroende av sitt format, andra vandrar fritt emellan. Vissa blir till just i skärningspunkten mellan uttrycksformerna.

Litteraturen har flera viktiga roller i samhället: som konst, som språk- och kulturbärare samt som en garant för demokrati.

Det fria ordet och yttrandefriheten måste värnas. Det behövs en mångfald av röster, med olika kulturella och sociala bakgrunder, erfarenheter och livsprojekt. Litteraturens roll är att ge varje individ

tillgång till sin egen berättelse men också att låta honom eller henne möta historier långt utanför den egna horisonten. Litteratur av kvalitet fördjupar och problematiserar tillvaron och ger möjlighet till konstnärlig upplevelse. Alla hallänningar ska därför få tillgång till litteratur av hög kvalitet.

Litteratur- och läsfrämjande kan stärka varandra. Kunniga läsare kan inspirera författare i deras arbete och bra litteratur kan utveckla läsarna.

Litteraturens infrastruktur

Det regionala utvecklingsarbetet för litteratur – Regionbibliotek Halland – ska främja kvalitetslitteratur av halländskt intresse och stärka de litterära aktörernas situation. Regionbiblioteket ska även använda litteraturen som en del av det läsfrämjande arbetet.

I det litterära landskapet i Halland finns ett hundratal författare och dramatiker, ett tiotal bokförlag och några litterära sällskap. Dagstidningarna bistår med recensioner, kulturtidskrifter publicerar

artiklar, studieförbunden driver cirklar om litteratur och anordnar kulturprogram och ett antal föreläsningssällskap har program. Biblioteken lånar ut flera miljoner medier årligen och erbjuder ett stort antal litterära program. Flera teateruppsättningar med litterär grund skapas. Samtliga kommuner utom Hylte har bokhandlar och på flera orter finns antikvariat.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Underlätta för läsaren att möta litteratur av hög kvalitet

Många läsare har svårt att hitta litteratur av hög kvalitet och litteratur som går utanför det förväntade. Därför ska Regionbibliotek Halland, tillsammans med bland andra Högskolan i Halmstad, inleda utveckling av metoder för att främja dels samtal om litteratur, dels möten – mellan författare och läsare, kritiker och läsare, bibliotekarie och läsare och mellan läsarna själva. Dessa metoder kan användas i läsecirklar som bibliotek, studieförbund och läsare själva skapar.

Skapa fler litterära mötesplatser

Genom att skapa goda förutsättningar för litteratur och berättande kan Region Halland underlätta för författare att bo och verka i regionen. En sådan förutsättning är att det finns arenor för möten där författare, förlag med flera kan utbyta erfarenheter och knyta nya kontakter. Den halländska bokmässan fyller denna funktion. Regionbibliotek Halland ska verka för att fler mötesplatser kan skapas.

Utveckla litteraturen som konst

Sverige har en varierad och kvalitativt högtstående utgivning, bland annat tack vare det statliga litteraturstödet och de små specialiserade förlagen. På regional nivå har ett motsvarande stöd införts för att säkerställa att kvalitetslitteratur av halländskt intresse kan ges ut. Detta behöver utvecklas.

Möjligheten för en författare att få sitt verk recenserat i tidningsmedier är idag små. Detta är ett problem för författare och förlag som önskar fördjupad, kunnig och högspecialiserad respons för att utvecklas. Det är också ett problem för den intresserade allmänheten som inte längre har tillgång till ett litterärt samtal av kvalitet. Regionbibliotek Halland ska arbeta för att hitta nya former för kvalificerad respons och litterära samtal.

Främja ungas litterära skapande

Att gynna återväxten inom den litterära sektorn är väsentligt för områdets utveckling. Det årliga regionala skrivarläget kan utvecklas till att även omfatta unga blivande kritiker. Poesitävlingen Poetry Slam har en lång halländsk tradition men kan utvecklas än mer för att främja möten mellan unga och äldre samt mellan professionella och blivande professionella. Inslag av fortbildning i skrivande, scenframträdande med mera kan fördjupa arrangemanget.

Detta vill Region Halland:

- Underlätta för läsaren att möta litteratur av hög kvalitet.
- Skapa fler litterära mötesplatser.
- Utveckla litteraturen som konst.
- Främja ungas litterära skapande.

Regional biblioteksverksamhet

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling. Biblioteken ska ge Hallands invånare tillgång till fri och pålitlig information. De förmedlar kunskap och bidrar till fri åsiktsbildning. Biblioteken ska vara tillgängliga för alla och fungera som attraktiva mötesplatser.

Biblioteken ska även främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt för kulturell verksamhet i övrigt. För att nå hit ska folkbibliotekens utveckling stärkas, kvaliteten i deras verksamhet höjas och samverkan dem emellan uppmuntras.

Biblioteksverksamheten regleras av bibliotekslagen. Denna grundar sig på UNESCO:s folkbiblioteksmanifest samt på FN:s mänskliga rättigheter. Även det pågående arbetet med en nationell biblioteksstrategi och *Biblioteksstrategi för Halland 2010–2020* påverkar verksamhetens inriktning.

De nationella målen för litteratur- och läsfrämjande är utgångspunkt för bibliotekens läsfrämjande arbetet. Prioriteringarna nedan utgår huvudsakligen från dessa styrdokument.

Bibliotekens infrastruktur

Det halländska bibliotekslandskapet utgörs av folkbibliotek, skolbibliotek, högskolebibliotek, sjukhusbibliotek och av den regionala biblioteksverksamheten – Regionbibliotek Halland.

Den regionala biblioteksverksamheten ska stärka folkbibliotekens utveckling i alla kommuner i Halland. Arbetet innefattar att främja samverkan, att ge fortbildning och stöd i att driva projekt och att omvärldsbevaka. Regionbibliotek Halland förmedlar metodkunskap från andra regioner och län till halländska bibliotek, och omvänt. En viktig påverkansroll är att tillsammans med andra regioner, kommuner och nationella institutioner utforma den nationella biblioteksverksamheten.

Enligt bibliotekslagen ska Regionbibliotek Halland, tillsammans med all annan regional biblioteksverksamhet, ha en antagen biblioteksplan. Den som gäller idag heter *Biblioteksstrategi för Halland 2010–2020*. Regionbibliotek Halland ska, tillsammans med Kungliga biblioteket och folkbiblioteken, kontinuerligt följa upp hur biblioteksplanernas kvalitet kan höjas.

Till kärnområdena för den regionala biblioteksverksamheten hör små barns språkutveckling och utveckling av metoder för bibliotekens arbete med litteratur och digitala tjänster.

Bibliotekslandskapets aktörer har i en gemensam process tagit fram en läsfrämjandeplan för Halland och därigenom skapat en god grund för fortsatt arbete med språk- och läsfrämjande.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Stärka språkutveckling och litteracitet

Läs- och informationskunniga invånare är demokratis grund. Utan läskunnighet hamnar man lätt i ett utanförskap – som utsätter individen för lidande och samhället för kostnader. Läsfrämjande är därför en prioriterad fråga för folk- och skolbiblioteken i Halland.

Regionbibliotek Halland ska aktivt arbeta med språkstimulans för målgrupperna barn under tre år samt nyanlända barn och vuxna. För att lyckas behövs samarbete med professioner inom vård, skola och studieförbund samt med Högskolan i Halmstad. I arbetet kan erfarenheterna från tidigare halländskt arbete med små barns språkutveckling tas tillvara. Dessa har gett avtryck på nationell nivå och bidragit till den vetenskapliga grund som lett fram till det nationella projektet Bokstart Sverige.

Synliggöra biblioteken som en pålitlig informationskälla

Antalet ytliga och icke pålitliga informationskällor blir ständigt fler, mer synliga och mer lättillgängliga. För individen är det svårt att avgöra vilka uppgifter som är tillförlitliga. Biblioteken har här en viktig roll för att stärka tillgången till pålitlig information och till kunskap om hur man söker information och värderar källor. Denna, bibliotekens allt viktigare uppgift inom MIK-området (medie- och informationskunnighet), ska synliggöras för invånarna.

Bevaka och påverka infrastrukturfrågor för information

Medielandskapet ritas om och biblioteken behöver förhålla sig till de förändringar som sker. E-boken och annan digitalisering av media har i teorin ökat tillgängligheten. I praktiken har dock licenskraven på digitaliserat material medfört en inlåsning som gör att bibliotek inte längre kan låna material fritt av varan-

dra. Tillsammans med nationella aktörer ska tillgången till fri och tillförlitlig information prioriteras.

Regionbibliotek Halland ska också fortsätta arbetet med fri och öppen programvara, som exempelvis biblioteksdatasystemet Koha, och för gemensamt ägda poster i den nationella bibliotekskatalogen Libris. Det är också viktigt att höja bibliotekens kompetens som it-beställare och ägare.

Lyfta fram folkbiblioteken som rum för demokratisk utveckling

Bibliotek ska vara till för alla – det slås fast i bibliotekslagen. Bibliotekens användare bör därför spegla det omgivande samhället. Ett framgångsrikt arbete med inkludering och interkulturalitet bedrivs redan men ska fördjupas genom en samverkan mellan Regionbibliotek Halland och folkbiblioteken. Inkluderingen ska gälla såväl individens möjlighet att ta del av bibliotekets verksamhet, som att vara en del av samhället.

Stärka biblioteken i skolan

I Halland ska barns och ungas läsning och MIK-kompetens vara en gemensam angelägenhet för folk- och skolbibliotek. Region Halland ska därför främja en samverkan mellan biblioteken och verka för att alla elever ska ha tillgång till skolbibliotek med utbildad personal.

Ta fram en ny regional biblioteksplan

Region Halland ska under planperioden ta fram en ny biblioteksplan som omfattar samtliga regionägda biblioteksverksamheter.

Detta vill Region Halland:

- Stärka språkutveckling och litteracitet.
- Synliggöra biblioteken som en pålitlig informationskälla.
- Bevaka och påverka infrastrukturfrågor för information.
- Lyfta fram folkbiblioteken som rum för demokratisk utveckling.
- Stärka biblioteken i skolan.
- Ta fram en ny regional biblioteksplan.

Scenkonst

Scenkonstområdet innefattar dans, musik och teater. Området är brett och omfattar konst- och kulturformer som gatuteater, nycirkus, musikdramatik, performance, revy och blandformer av dessa. De konstnärliga uttrycken är ofta gränsöverskridande och utmanar publiken i nya spännande möten.

I Halland finns en scenkonstinstitution, Teater Halland AB. Denna ägs av Region Halland. Det finns också alternativa verksamhetsformer, såsom Rum för Dans, som har utvecklats av Region Halland och kommunerna tillsammans. Scenkonst ingår även i uppdraget för Art Inside Out. Musikverksamhet är en del av Kultur i Hallands arbete.

Frilanssektorn i Halland är stor och viktig för scenkonstens utveckling, eftersom det finns få fastanställda konstnärer.

Dans

Dansens infrastruktur

Det regionala utvecklingsarbetet inom området innebär att främja dans för både publik och utövare, med barn och unga som prioriterad målgrupp. Möjligheterna att dansa och att se dans utvecklas i ett samspel mellan kommunala aktörer, studieförbund, institutioner och Region Halland. Föreställningar för barn och unga förmedlas och samordnas till kommunerna och stöd, utbildning och inspiration ges till utövare och arrangörer.

Rum för Dans är en kulturinstitution som drivs av Region Halland, Falkenbergs kommun och Kungälv kommun och som har etablerats för att skapa en stabil struktur för dans i Halland. Institutionen ska göra dansen mer tillgänglig genom produktion och arrangemang, och bidra till utveckling och förnyelse av konstområdet.

Satsningen har inneburit att många högkvalitativa produktioner tas fram i Halland och att Rum för Dans har blivit en viktig part i en nationell produktionsstrategi. Genom gästspel, kringarrangemang och residensverksamhet knyts nationella och internationella artister och ensembler tillfälligt till scenerna i Halland. På detta sätt erbjuds regionens invånare att ta del av högkvalitativ danskonst, både som publik och aktiva utövare.

Rum för Dans samverkar med flera av Hallands kommuner och riksteaterföreningar om gästspel och

bussresor till föreställningar samt specifikt med Halmstads kommun om gästspel från Dansnät Sverige.

Dansnät Sverige – en viktig samarbetspartner för utveckling av dansområdet – är ett nationellt arrangörsnätverk som möjliggör turnéer för scenkonst av nationella och internationella koreografer och kompanier. Tillsammans har de parter som ingår i nätverket utvecklat en modell för att gemensamt producera föreställningskoncept, kallad Nationell samproduktion.

Riktsteatern nationellt har ett dansuppdrag sedan några år tillbaka. Tillsammans med den regionala nivån ska de lokala riksteaterföreningarna stärkas kring dansområdet.

På utbildningsområdet är kommunerna, med kulturskolor och estetiska program vid gymnasieskolor, viktiga aktörer. Studieförbunden har ett rikt utbud av danskurser och Löftadalens folkhögskola erbjuder regionens enda eftergymnasiala dansutbildning.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Utveckla och fördjupa publikarbetet

Arbetet med att utveckla institutionen Rum för Dans ska fortsätta. Det innebär bland annat målmedvetet publikarbete där ett tydligt fokus ska ligga på en fördjupad dialog med publiken om det konstnärliga innehållet. Arbetet med digitala verktyg ska utvecklas för att skapa delaktighet och för att öka kunskapen om utbud och verksamhet.

Ett ökat antal arrangemang, liksom arrangemang på nya platser och samarbete med kommunerna kring transporter till dansscenerna är andra sätt att behålla publik och nå nya grupper.

Skapa fler samproduktioner och utveckla residensverksamheten

I utvecklingen av dansen i Halland spelar residensverksamhet stor roll. Denna har gjort att Rum för Dans numera är en samverkansinstitution av nationellt och internationellt intresse.

Residensverksamheten bedrivs dels som samproduktion med ett danskompani som resulterar i en föreställning, dels som residensprogram där Rum för Dans tillhandahåller lokaler, teknisk support, producentstöd och boende. Residensprogrammen vänder sig till danskonstnärer och dansgrupper som befinner sig i en arbetsprocess.

Utvecklingen av båda residensformerna ska fortsätta, med inriktning på samproduktioner med nationella dansinstitutioner och grupper av danskonstnärer, och på att möjliggöra residens för internationella danskonstnärer.

Från Regionsamverkan Sydsverige finns ett uppdrag att samarbeta inom professionell dans för att stärka dans som konstform samt för att öka tillgängligheten till dans för invånarna i den södra regionen. Samproduktion kan bli en del i detta samarbete.

Öka det internationella utbytet för ökad konstnärlig kvalitet

Dansen är internationell till sin natur; professionella dansare är ofta verksamma i flera länder. Rum för Dans medverkar redan i olika nätverk för inspiration och omvärldsbevakning samt i mer konkreta samarbeten för konstnärliga utbyten och utveckling. Detta arbete ska utökas och vidareutvecklas. Samarbetspartnern Dansnät Sverige ger Halland tillgång till internationella gästspel.

Öka tillgängligheten till dans för unga

Ungas möjlighet att utöva dans, utvecklas genom projekt, få inspiration och ta del av ett professionellt dansutbud ska förbättras. Genom att stimulera till eget kreativt skapande, exempelvis via tävlingen Skapa Dans, mentorskap och samarbete mellan utbildare, aktörer och unga, ska det lokala danslivet utvecklas.

Utveckla en plattform för halländskt dansliv

Halländska dansare ska stärkas genom en årligen återkommande plattform för att synliggöra deras verksamhet inför en publik och för att utveckla en mötesplats för dem som konstnärer.

Detta vill Region Halland:

- Utveckla och fördjupa publikarbetet.
- Skapa fler samproduktioner och utveckla residensverksamheten.
- Öka det internationella utbytet för ökad konstnärlig kvalitet.
- Öka tillgängligheten till dans för unga.
- Utveckla en plattform för halländskt dansliv.

Musik

Musikens infrastruktur

Region Halland bedriver regionalt utvecklingsarbete för musik. Det innebär att producera och förmedla konserter för offentliga arrangörer, skolor, föreningsliv, äldreomsorg med flera. Viktiga uppdrag är att utöka och komplettera det befintliga musikutbudet och att ge stöd i form av kunskap och kompetens till musiklivets aktörer.

Musikområdet har många utövare inom olika genrer och åldrar, och spänner mellan amatörer och professionella musiker och musikgrupper. Studieförbund, kulturskolor, kommunerna i Halland och föreningslivet spelar stor roll för att musiken och musicerandet kan växa och utvecklas.

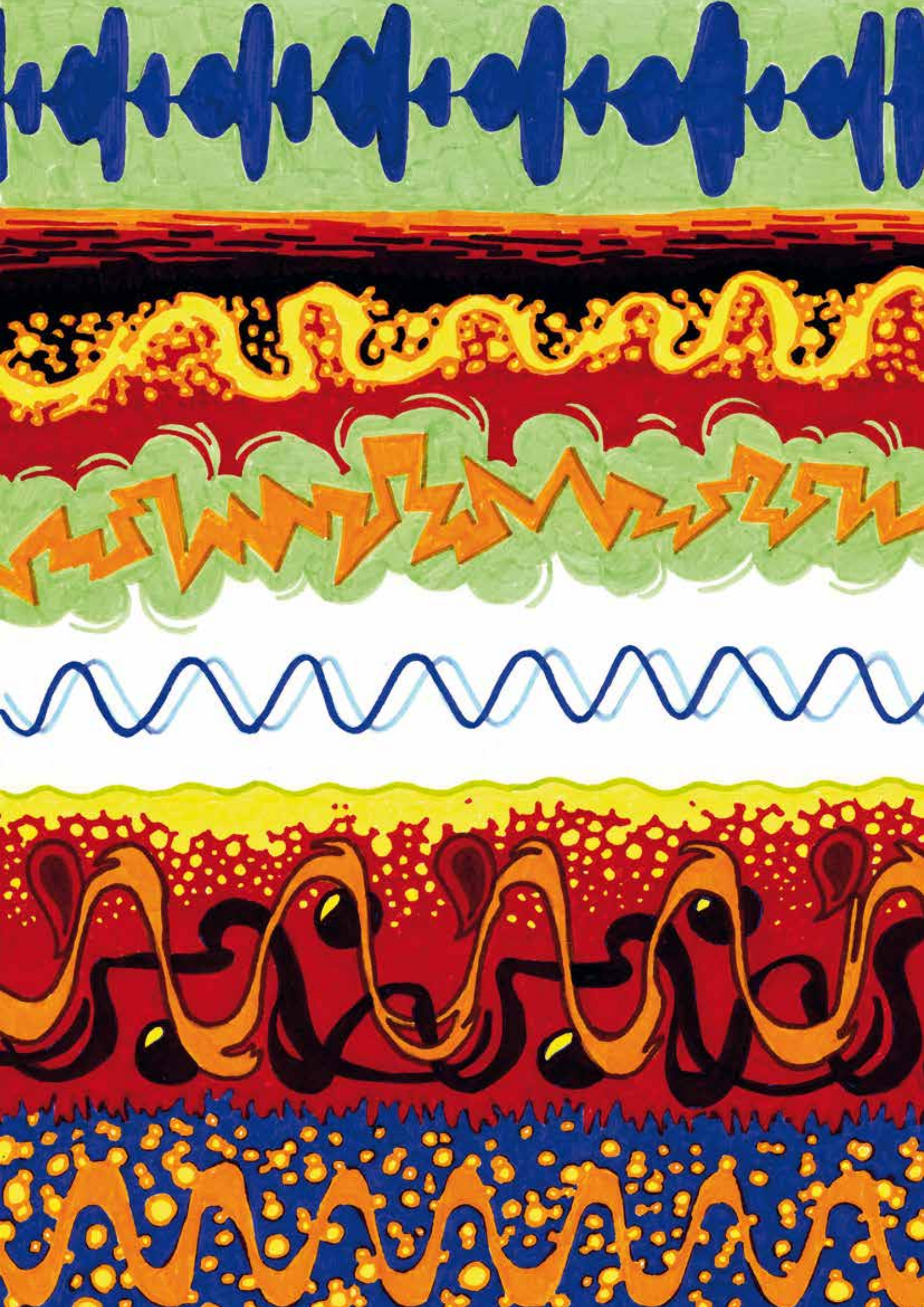
Region Halland har en överenskommelse med Isildurs Bane, en experimentell musikgrupp som bland annat driver IB Expo. Detta utgör en internationell mötesplats för möten mellan musiker i olika projekt och konsertformer. Regionen har även en överenskommelse med Föreningen Kulturverket, som i samarbete med andra arrangörer verkar för fler musikscener med mångkulturell inriktning.

All verksamhet vid kommunala kulturskolor, inom studieförbund och på estetutbildningar är viktiga grundelement i musikutvecklingen i Halland. Det estetiska programmet på Sturegymnasiet i Halmstad har en musikinriktning med riksintag och Löftadalens folkhögskolas tvååriga singer-songwriterlinje är länets enda eftergymnasiala utbildning inom musikområdet.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Vidareutveckla festivalkoncept och förstärka rollen som producent och medarrangör

Nya profilskapande inslag i musikutbudet är ett sätt att öka Hallands attraktivitet och synlighet. Det gäller framför allt musikfestivaler, nya musikaliska och experimentella uttryck samt ny samverkan mellan musik och andra konstformer. Region Halland ska här i större utsträckning än förut ta rollen som en aktiv och medveten producent och medarrangör. Det innebär bland annat att stärka arrangörer som har ett långsiktigt utvecklingsperspektiv och att utveckla turnéstrukturen för internationella och nationella musikartister.

Bredda och komplettera konsertutbudet

Det halländska konsertutbudet ska ha stor bredd och spets för att alla invånares behov ska kunna tillgodoses. Det innebär att söka nya spelplatser, miljöer, sammanhang och arrangörer. Ett viktigt led i arbetet är att i allt större utsträckning producera egna konsertserier som kompletterar det befintliga utbudet inom genrerna konstmusik, nutida musik och jazz-, folk- och världsmusik. Arbetet ska ske i samverkan med olika arrangörer. Konsertserierna ska förmedlas i hela Halland.

Genom digitalt utvecklingsarbete, till exempel utveckling av livesändningar, breddas och tillgängliggörs utbudet.

Samarbeta nationellt och internationellt

För att bredda utbudet och höja kvaliteten ska Kultur i Halland samverka med musikinstitutioner och andra aktörer i och utanför den egna regionen. Detta kan ske runt turnéer, produktion, utbyten och nätverk och kan inbegripa både det institutionella och det fria kulturlivet. Det regionala utvecklingsarbetet för musik ska även kännetecknas av internationella utbyten. Såväl den nationella som den internationella samverkan kan ske inom ramen för residensverksamhet.

Främja den unga musikscenen och de ungas musikskapande

Unga ska erbjudas möjlighet att skapa musik och att hitta sammanhang där de kan framföra sin musik, träffas och utvecklas som musikutövare och arrangörer.

Genom samverkan mellan lokala aktörer, som kulturskolor, studieförbund och kommuner, ska den unga musikscenen och utövarna inspireras, stimuleras och synliggöras.

Utveckla kvaliteten i musikutbudet för barn och unga

Det halländska musikutbudet för barn och unga ska erbjuda högkvalitativa musikupplevelser. Ett sätt att öka den konstnärliga kvaliteten är att bjuda in kompositörer och musiker till residens för att skapa och turnera i Halland.

Detta vill Region Halland:

- Vidareutveckla festivalkoncept och förstärka rollen som producent och medarrangör.
- Bredda och komplettera konsertutbudet.
- Samarbeta nationellt och internationellt.
- Främja den unga musikscenen och de ungas musikskapande.
- Utveckla kvaliteten i musikutbudet för barn och unga.

Teater

Teaterns infrastruktur

Teater Halland, med säte i Varberg, är Hallands regionteater. Den producerar professionell scenkonst och pedagogik för barn, unga och vuxna, och arrangerar även nationella och internationella gästspel, seminarier, workshoppar och fortbildning. Teater Halland är dessutom en teknisk och pedagogisk resurs för andra aktörer inom teaterlivet. Med sin verksamhet utgör den grunden för en stabil, välförankrad och långsiktig utveckling av teaterproduktionen i Halland. Regionteatern är också en viktig arbetsgivare åt fria konstnärer, hantverkare, företag och entreprenörer från hela Sverige.

I regionen finns den fristående professionella teatergruppen Teater Albatross, som producerar föreställningar, gästspel, seminarier och workshoppar med halländskt och internationellt perspektiv. Region Halland har en överenskommelse med Teater Albatross som innebär att teatern ska fungera som en mötesplats för kulturaktörer i olika projekt och verksamhetsformer, och som en konstnärlig pedagogisk resurs för unga aktörer inom det fria teaterlivet.

Halland har stora privata aktörer med professionella artister och inriktning på underhållning, liksom många och livaktiga amatörteaterföreningar som spelar både i bygdegårdar och på andra scener i regionen. Inom scenkonstområdet finns också ett antal företag som arbetar med ljud, ljus och dekor, även nationellt.

Föreningen Västsvenska Sommarteatern arrangerar varje sommar Internationella gatuteaterfestivalen i Halmstad. Region Halland har en överenskommelse med föreningen om genomförandet av festivalen och ser positivt på teaterns planer på att bli ett nationellt resurscentrum för gatupformance och platsspecifik konst i Halmstad.

Riksteatern Halland arbetar för att invånarna i Halland ska få tillgång till scenkonst av hög kvalitet. Samordning, kompetensutveckling, arrangörsutveckling och opinionsbildning är en stor del i arbetet. De lokala riksteaterföreningarna är en av förutsättningarna för att den professionella scenkonsten ska nå ut till hallänningen. Föreningarna har tillgång till Riksteaterns turnéutbud samt till länsteaternas och de fria gruppernas produktioner, och är därmed viktiga för spridning av scenkonst i Halland. Rikstea-

tern främjar verksamhet och stöd till föreningarna. Region Halland har en överenskommelse med Riksteatern Halland.

Hallands bildningsförbund är folkbildningens intresseorganisation, som inom teaterlivet verkar för möten mellan professionella och amatörer genom fortbildning och stöd till unga kulturskapare. Region Halland har en överenskommelse med Hallands bildningsförbund.

Katrinebergs folkhögskola har en skådespelarlinje och studieförbunden en omfattande cirkelverksamhet inom teaterområdet. De kommunala kulturskolorna erbjuder möjligheter för barn och unga att spela teater.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Öka tillgången till teaterupplevelser av hög kvalitet

Alla hallänningar ska ha rätt att uppleva professionell teater av hög kvalitet. Teater Halland ska därför ges förutsättningar att behålla och stärka sin spetskompetens. Detta kan bland annat ske genom interregional samverkan om kompetensförsörjning.

Intensifiera arbetet med att nå ny publik

Medelåldern bland riksteaterföreningarnas besökare är hög och ett omfattande arbete är avgörande för att nå nya grupper. Även Teater Halland strävar efter att nå en bredare publik, som gymnasieelever, småbarnsföräldrar, nyanlända och unga vuxna som ännu inte börjat ta del av det offentliga kulturlivet. Publikarbetet kan ske på många sätt, exempelvis genom att söka nya spelplatser, nya sammanhang och nya medarrangörer samt genom att erbjuda ett bredare utbud. Nya grupper kan även nås genom utökad kommunikation med hallänningarna.

Ett särskilt fokus ska läggas på alla barns och ungas möjligheter att få tillgång till teaterupplevelser. Den digitala tekniken kan här vara en möjlighet; scenkonst kan strömmas och därmed bli tillgänglig för fler. På detta område driver Riksteatern utveckling för att dels göra teater tillgänglig med digital teknik, dels undersöka de lokala förutsättningarna för visning.

Riksteatern Halland ska fortsätta att stimulera riksteaterföreningarna att arrangera på nya platser och Teater Halland ska fortsätta att förlägga vissa produktioner till attraktiva kulturmiljöer för att därigenom skapa mervärden.

När det gäller publikarbete ska Riksteatern Halland intensifiera sitt arbete, exempelvis genom att bygga nätverk av ambassadörer som bedriver påverkansarbete inom sina respektive grupper. Dessa kan utgöras av unga i en viss ålder, nyanlända eller andra som man vill nå.

Utveckla ungt arrangörskap

Halländskt arrangörskap ska stärkas för att nå långsiktighet och stabilitet. Ett sätt att nå dit är att engagera unga människor som arrangörer. Både Riksteatern Halland och Teater Halland har här viktiga roller.

Riksteatern Halland ska utöka sitt samarbete med gymnasieskolor i Halland. Ett syfte är att unga i sin undervisning ska få utbildning i arrangörskap och ledarskap. Samarbete med gymnasieskolorna är också viktigt för att öka tillgången till scenkonst i skolan och för att bygga nätverk mellan unga arrangörer och regionens riksteaterföreningar. I verksamheten Länk samarbetar Riksteatern nationellt, regionalt och lokalt med Teater Halland, gymnasieskolor, kulturskolor och amatörgrupper för ungas möte med nyskriven dramatik på scen. Detta ger unga människor möjlighet till kontakt med professionella kulturutövare och till att se andra agera.

Skapa nya interregionala och nationella samarbeten för ökat utbud

Nya samarbeten är en väg att bredda teaterutbudet och att skapa konstnärlig förnyelse. I södra Sverige pågår ett interregionalt samarbete, initierat av Riksteatern, för att öka turnéverksamheten för regionalt producerad teater. I samarbetet ingår riksteaterföreningarna samt regionteatrarna och stadsteatrar med regionala uppdrag.

Teater Halland ska fortsätta att söka nya internationella samarbetspartner för att kunna visa sina produktioner i andra länder samt för att arbeta med internationella gästspel i Halland med omnejd. Genom samarbeten med svenska dramatiker och scenkonstnärer inom olika områden och med skilda erfarenheter utökas Teater Hallands tillgång till ny dramatik och scenkonst.

Delta aktivt i samtal om angelägna frågor i samtiden

Teater Halland ska vara en förebild för scenkonsten i regionen när det gäller att delta aktivt i samtidsdebatten. Det innebär en fortsatt utveckling av teatern som plats för debatt och ifrågasättande av idéer, och att följa samhällsförändringen genom repertoar, föreläsningar och nya scenkonstformer.

Även Riksteatern Halland har som arrangör en viktig roll för att skapa samtal om angelägna samtidsfrågor. Arbetet är framför allt inriktat på att med scenkonsten som medel stärka ungas delaktighet och inflytande i samhället.

Detta vill Region Halland:

- Öka tillgången till teaterupplevelser av hög kvalitet.
- Intensifiera arbetet med att nå ny publik.
- Utveckla ungt arrangörskap.
- Skapa nya interregionala och nationella samarbeten för ökat utbud.
- Delta aktivt i samtal om angelägna frågor i samtiden.

Slöjd och konsthantverk

Området innefattar slöjd och konsthantverk, från traditionella skråhantverk till samtidsslöjd, byggnadshantverk, småskalig industri samt slöjd och konsthantverk med rötter i andra länder och inom de nationella minoriteterna. Nya influenser, begrepp och rörelser berikar ständigt området. Några exempel på samtidsslöjd är gerillaslöjd, queerslöjd och maker-rörelsens olika uttryck.

Slöjd och konsthantverk ses numera som ett självklart inslag i ett mer hållbart samhälle, något som har bidragit till ett ökat intresse såväl för att skapa som att uppleva.

Alla hallänningar ska kunna skapa eller ta del av slöjd och konsthantverk.

Slöjdens och konsthantverkets infrastruktur

Många invånare i Halland ägnar sig åt slöjd i eget skapande, som kursdeltagare, utställningsbesökare, köpare eller användare av föremål eller som yrkesutövare. En del av dessa är engagerade i lokala hemslöjdsföreningar; sådana finns i några av regionens kommuner. De lokala föreningarna är på länsnivå anslutna till Halländska Hemslöjdsföreningen Bindslöjden och på nationellt plan till Svenska Hemslöjdsföreningarnas Riksförbund. Under Kulturdepartementet finns den statliga myndigheten Nämnden för hemslöjdsfrågor med uppgift att främja hemslöjd. Utvecklarna i slöjd och konsthantverk ingår i såväl nationella som interregionala samarbeten.

På arrangörssidan finns museer, bibliotek, hemslöjdsföreningar och hembygdsgårdar. Genom utställningar, program och prova på-verksamhet bidrar de till att sprida kunskap. Kurser i hantverk finns i studieförbundens utbud. Som enda eftergymnasiala utbildning erbjuder Löftadalens folkhögskola utbildning i textil och keramik. Samtliga ses som viktiga samverkansparter för utveckling av slöjd och konsthantverk i Halland.

Det regionala utvecklingsarbetet för slöjd och konsthantverk omfattar kulturarv, näring, kunskapsförmedling och utveckling av nya uttryck. Arbetet med kulturarvet innebär satsningar på särskilda tekniker, material, interkulturella utbyten, nätverk och informationsspridning. Utveckling av näringsverksamhet innebär att ge råd och stöd, att samverka vid kompetensutvecklingar och att främja möjligheterna till arbete för aktörer inom området. Kunskapsförmedling sker genom föredrag, seminarier, workshoppar, utställningsverksamhet och pedagogisk verksamhet via fria aktörer. Utveckling av nya uttryck genomsyrar verksamheten i stort.

UTVECKLINGSMÖJLIGHETER

Skapa nya arenor och främja arrangörskap

Publik- och deltagarintresset när det gäller slöjd och konsthantverk växer kontinuerligt. Utvecklingspotentialen för arenor i kommunerna och för större arrangemang inom området är därför stort. Med en ökad tillgång till spännande mötesplatser blir det möjligt för fler att uttrycka sig, skapa och uppleva slöjdens olika uttryck. Detta, kombinerat med möjligheten att profilera lokala slöjd- och konsthantverksspecialiteter, kan bidra till en kommuns attraktionskraft och fördjupade kunskaper. Det kan exempelvis gälla den lokala sticktraditionen bing, broderitekniken hallandssöm, vävtekniken opphämta och det sydsvenska bonadsmåleriet.

Slöjd och konsthantverk kan fungera som utgångspunkt i mötet mellan olika kulturer, främja hälsa och vara en del av kommuners verksamheter för äldre. Slöjd och konsthantverk kan också bidra till kreativa mötesplatser för såväl barn och unga som personer med funktionsvariationer. Socialt företagande ökar generellt inom slöjd- och hantverksområdet.

För att skapa fler arenor och uppmuntra fler aktörer att arrangera slöjd- och konsthantverksaktiviteter är det viktigt att utveckla goda och långsiktiga samarbeten. Viktiga partner är kommunerna, med kulturskolorna som möjlig plattform, samt länets hemslöjdsförening och utbildningsarrangörer som studieförbunden och folkhögskolorna i Löftadalen och Katrineberg.

Öka tillgången till slöjdhandledare med hög kompetens

Efterfrågan på slöjdhandledare och slöjdpedagoger är stor i Halland, främst inom barn- och ungdomsverksamhet. Det gäller såväl inom skolan som inom föreningslivet, olika organisationer och verksamheter med egna handledare. Fria aktörer ska därför stärkas med kompetensutveckling, inte enbart i pedagogik utan även i entreprenörskap, projektledning, arrangörskap, marknadsföring, mångfald och hälsa.

Undersöka möjligheterna att skapa ett resurscentrum för slöjd

Inom slöjdområdet saknas idag en fysisk knutpunkt för inspiration, utbildning, utställning med mera – ett resurscentrum. En mängd slöjddredskap och verktyg som skulle kunna utgöra en tillgång inom olika slöjdtekniker förvaras idag i förråd. I ett resurscentrum skulle utrustningen kunna bli tillgänglig för olika samverkansformer och ge fler hallänningar möjlighet att uttrycka och fördjupa sig med slöjd och konsthantverk som medel. Ett sådant resurscentrum skulle kunna vara en motor för utvecklingen inom området.

Förbättra möjligheterna till näringsutveckling

För att underlätta för slöjdare och konsthantverkare att livnära sig inom sitt område bör olika former av stöd utvecklas, exempelvis kompetensutveckling, rådgivning, utbildning och projektstöd. Talanger och unga företagare bör fångas upp och erbjudas stöd.

Ytterligare insatser kan vara vistelse-, rese-, handledar- och ungdomsstipendier, bland annat för att möjliggöra internationella utbyten. Utövarna kan härmed utveckla näringsmöjligheter inom såväl pedagogiska som konstnärliga verksamhetsområden.

När det gäller konsthantverkarens utställningar på regionala museer och utställningsarenor ska de stat-

liga medverkans- och utställningsavtalen, MU-avtalen, reglera ersättningarna. Avtalen ska fungera som tydliga riktlinjer för såväl regionala som kommunala konstaktörer. Konsthantverkarens möjlighet att delta vid upphandling av offentlig konstnärlig gestaltning ska stärkas.

Även inom Hallands profil- och destinationsutveckling finns en utvecklingspotential för företag inom slöjd och konsthantverk. Genom att öka deras synlighet kan Hallands attraktivitet stärkas.

Skapa nya uttryck och bevara tradition

Såväl spets och fördjupning som nyskapande och experimentella satsningar ska uppmuntras och initieras. Det samma gäller satsningar med internationella och interkulturella perspektiv, och initiativ där slöjd och konsthantverk samverkar med andra konstarter. Särskilda insatser behövs för att slå vakt om traditionella tekniker eftersom djupgående kunskap inom områden riskerar att försvinna.

Detta vill Region Halland:

- Skapa nya arenor och främja arrangörskap.
- Öka tillgången till slöjdhandledare med hög kompetens.
- Undersöka möjligheterna att skapa ett resurscentrum för slöjd.
- Förbättra möjligheterna till näringsutveckling.
- Skapa nya uttryck och bevara tradition.

Uppföljning

Region Halland följer årligen upp hur Hallands kulturliv utvecklas utifrån kulturplanens övergripande mål och utvecklingsmöjligheter. Uppföljningarna ligger sedan till grund för dialoger på såväl regional som nationell nivå. De består av:

- uppföljning av kultursamverkansmodellen och Hallands kulturplan
- uppföljning av överenskommelser om samverkan
- uppföljning av projektstöd till kulturutveckling
- uppföljning av Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020.

Uppföljning av kultursamverkansmodellen

Region Halland följer årligen upp kulturverksamheten dels utifrån förordningen om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet, dels utifrån de nationella kulturpolitiska målen. Region Halland använder det digitala webbverktyget *kulturdatabasen.se* för såväl den kvantitativa som den kvalitativa uppföljningen.

Region Halland följer också kontinuerligt upp hur långt kulturplanens målsättningar och prioriteringar har förverkligats i Mål och budget och i Region Hallands årsredovisning.

Uppföljning av överenskommelser om samverkan

Region Halland och kommunerna följer gemensamt upp och utvärderar överenskommelser om samverkan. Kommunerna ska årligen redovisa de insatser som gjorts för att genomföra överenskommelserna och analysera måluppfyllelsen.

Region Halland och kommunerna ska årligen föra en dialog om verksamhetens utveckling, resultat och framtida inriktning.

Samma modell för uppföljning tillämpas också för överenskommelser med kulturorganisationer och fria professionella kulturskapare.

Uppföljning av projektstöd till kulturutveckling, filmstöd och stöd till utgivning av litteratur

Region Halland kan bevilja tidsbegränsat projektstöd till kulturutveckling, filmstöd och till utgivning av litteratur. Projekten bedöms och följs upp i förhållande till kriterier som har fastställts av regionstyrelsen och kompletterats för kulturområdet.

Uppföljning av Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020

Uppföljningen av *Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020* är ett kontinuerligt arbete som årligen sammanställs i ett antal delrapporter. Syftet är att följa hur Halland utvecklas i förhållande till de övergripande målen och de strategiska valen i tillväxtstrategin. Resultaten från uppföljningen ligger till grund för samtal och diskussioner på såväl regional som nationell nivå. Delrapporterna följer upp respektive delområde i förhållande till tillväxtstrategins mål: *”Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än 2014”*.

Detta vill Region Halland:

- Formerna för uppföljning av kommunernas och regionens gemensamma prioriteringar behöver utvecklas.

Stiftelsen Hallands läns museer

– plan för finansiärernas styrning och uppföljning

Tid	Styrning och uppföljning	Nivå
2017–2020	Kulturplanen	Politisk Region Halland – Kommunerna Staten – Stiftelsen
Senast 30 april varje år	Årlig dialog	Politisk Region Halland – Halmstads kommun Varbergs kommun – Stiftelsestyrelsen
Vid regionens ordinarie möten med institutionscheferna samt vid behov	Löpande dialog	Chefstjänstemän Region Halland – Stiftelsen
∞	Verksamhet	Stiftelsestyrelsen

I Hallands kulturplan 2017–2020 anges övergripande mål för verksamheten. Stiftelsen Hallands läns museer har att förhålla sig till Hallands kulturplan. Denna utgör det kulturpolitiska styrdokumentet för Stiftelsen Hallands läns museer. Det gäller såväl de kulturpolitiska grunderna som de områdesvisa beskrivningarna.

I den årliga dialogen följs föregående års verksamhet upp med avseende på kulturplanen. Årsredovisning, rapport till Statens kulturråd samt i förekommande fall särskilda uppföljningsuppdrag från finansiärerna – om sådana framkommit vid föregående dialogtillfälle – utgör underlag för dialogen. I denna belyses även hur de ekonomiska förutsättningarna har påverkat verksamheten. Den årliga dialogen kan på så vis utgöra underlag för finansiärernas budgetprocess.

Samtliga chefer i de verksamheter som får regionalt årligt verksamhetsstöd träffas regelbundet för gemensam dialog kring kulturplanens implementering och uppföljning, för erfarenhetsutbyte, omvärldsbevakning med mera. Vid behov träffar Region Hallands tjänstemän företrädare för Stiftelsen Hallands läns museer.

Stiftelsen Hallands läns museer upprättar årligen verksamhetsplan och budget. Dessa utgår från de övergripande målen i Hallands kulturplan och från de ekonomiska förutsättningarna i form av beviljade anslag och övriga intäkter.

I stiftelsestyrelsen finns representation från såväl region som värdkommuner.

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

Box 517 • 301 80 Halmstad • www.regionhalland.se

Tillväxtstrategi för Halland 2014-2020

STRATEGISKA VAL OCH PRIORITERINGAR
FÖR REGIONAL TILLVÄXTPOLITIK I HALLAND
KOMPLETTERAD VERSION 2017

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

Innehåll

Förord.....	4	Stark konkurrenskraft	24
En tillväxtstrategi för Halland.....	6	Halland, en region som stimulerar innovation, förnyelse och ökat företagande.....	26
Det strategiska ramverket	8	Halland, en stark kunskapsregion	30
Mål och strategiska val.....	8	Halland, en region med goda kontakter med omvärlden	31
En hållbar tillväxt och utveckling.....	8	Fler i arbete.....	36
Sammanfattning av mål, strategiska val och prioriteringar.....	9	Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar	38
Hallands möjligheter och utmaningar.....	10	Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet.....	40
Fjorton sammanfattande slutsatser	10	Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad	40
Hög attraktivitet.....	16	En hållbar tillväxt i samverkan	44
Halland, en region med god tillgänglighet.....	18	Uppföljning.....	45
Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer.....	20		

Tillväxtstrategi för Halland 2014-2020 kompletteras årligen på beslut av regionstyrelsen och regionstyrelsens tillväxtutskott utifrån behov i omvärlden och årlig uppföljning av strategin.

Under år 2015 har Tillväxtstrategi för Halland kompletterats med ett fördjupat perspektiv på social hållbarhet med fokus på integration samt god och jämlik hälsa. Nya analyser ligger till grund för ett nytt strategiskt val och tre nya prioriteringar i den kompletterade versionen för år 2015. Översikt finns att läsa på sidan 9.

Ett omfattande dialogarbete har genomförts under hösten år 2015, såväl regionalt som lokalt, med inriktning på integra-

tion och god och jämlik hälsa. Region Halland har träffat en mängd halländska aktörer, offentliga myndigheter och civilsamhälle i syfte att få en gemensam plattform av kunskap och skapa delaktighet, ägarskap och genomförandekraft till en positiv och hållbar utveckling av Halland.

Komplettering av Tillväxtstrategi för Halland, version år 2015 beslutades av regionstyrelsen i november och av regionfullmäktige i december 2015.

En andra komplettering av Tillväxtstrategi för Halland, version år 2017 beslutades av regionstyrelsen i september och av regionfullmäktige i oktober 2017.

Förord

Mats Eriksson och Dag Hultefors

Tillväxtstrategi för Halland är en värdefull kompass och ett viktigt verktyg för Hallands framtida utveckling och tillväxt. Det konstaterar regionstyrelsens ordförande Mats Eriksson och Dag Hultefors, ordförande i tillväxtutskottet, när de ser tillbaka på det första årets arbete med strategin som vägvisare. Strategin utvecklas nu ytterligare med ett socialt hållbarhetsperspektiv som lyfts fram tydligare.

– Det känns verkligen att Tillväxtstrategin har fått genomslag och blivit väl förankrad. Man använder strategin som en del av planering och arbete och har nytta av den på många olika håll, säger Mats Eriksson.

– Det är väldigt glädjande att strategin används så mycket till exempel i kommunerna, men även av andra aktörer. Det är imponerande, menar Dag Hultefors.

Det är genom att samla alla olika aktörers krafter mot gemensamma mål som Halland kan utvecklas mot visionen den bästa livsplatsen, och bli en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region. Ett tätare samarbete har stärkt den Hallandsanda som man ofta talar om:

– I den verksamhetsplan som vi nu gör tillsammans med kommunerna konkretiseras hur vi ska förverkliga ambitionerna i Tillväxtstrategin, säger Dag Hultefors. Där pekas satsningar ut för det närmaste året. Vi har också haft många bra möten kring olika utvecklingsfrågor, där länets olika aktörer samlats och fört engagerade och givande samtal.

– Det blir allt mer samarbete över organisatoriska gränser där vi tillsammans ser till helheten och det är glädjande, an-

ser Mats Eriksson. Det finns en enorm kraft i att vi nu är överens om tagen. Ju fler som omfattas av en idé, desto större chans är det att det blir verkstad av orden.

Och mycket av det som lyfts fram i Tillväxtstrategin håller på att bli verklighet. En regiongemensam satsning på höjd kvalitet i skolorna är på gång och tätare tågtrafik söderut kommer snart underlätta för pendlare. Gemensam satsning på besöksnäringen, kraftsamling kring asylmottagande och integration liksom en satsning på grön tillväxt är andra exempel. Och en gemensam halländsk bredbandsstrategi är klar.

– Ett väl utbyggt, stabil bredband med snabb uppkoppling har lika stor betydelse för Halland som när man en gång fick elektricitet eller när järnvägarna byggdes, säger Dag Hultefors. Den fortsatta utvecklingen av Väst kustbanan är en annan viktig infrastrukturfråga, där möjligheterna att pendla till och från utbildning och arbete är avgörande. Här handlar det om att fortsätta våra täta samarbeten med andra regioner och aktörer så att vi tillsammans kan skapa morgondagens stabila infrastruktur som gynnar hela sydvästra Sverige.

Hallands läge är gynnsamt och vi har en stadigt ökande befolkning, landets högsta förvärvsfrekvens och en väl utvecklad samhällsservice. Samtidigt finns det naturligtvis utmaningar. Att fortsätta att utveckla hälso- och sjukvården med en ekonomi i balans är en viktig uppgift.

– Den halländska hälso- och sjukvården är bland de bästa i Sverige vilket visar sig i nationella jämförelser och det är en grundbult i utvecklingen av ”den bästa livsplatsen”. Genom det åtgärdsarbete som nu går in i skarpt läge ska vi bli ännu bättre på att möta invånarnas behov, men med koll på kostnaderna, säger Mats Eriksson.

En annan utmaning är att minska utanförskapet. I den nya versionen av Tillväxtstrategin tydliggörs därför social hållbarhet särskilt.

– Trots att vi ligger bra till nationellt när det gäller andelen som är i arbete, är ju ändå nästan var femte människa i Halland utanför i någon mening, säger Mats Eriksson. Det handlar om att våra ungdomar ska få en bra start i livet och klara skolan och därmed komma in i samhället, men också om att vi ska bli bättre på att ta hand om människor som kommer till oss utifrån och jämna ut skillnader i till exempel hälsan mellan olika grupper.

– Det skulle få mycket stor betydelse om vi kunde öka förvärvsfrekvensen med ytterligare tio procent, säger Dag Hultefors. Naturligtvis på det mänskliga planet, men också samhällsekonomiskt. Och vi behöver, med gemensamma krafter, bli bättre på arbetet med integration och inkludering. Alla vinner på att Halland får nytta av all den kompetens, drivkraft och kreativitet som dessa människor bär på.

– Halland har alla förutsättningar för en fortsatt god tillväxt, och ett nyckelord är samarbete – inom länet så väl som med våra goda grannar, säger Mats Eriksson.

Mats Eriksson

Regionstyrelsens ordförande

Dag Hultefors

Ordförande regionstyrelsens tillväxtutskott

”

Halland har alla förutsättningar för en fortsatt god och hållbar tillväxt, och ett nyckelord är samarbete – inom länet så väl som med våra goda grannar

En tillväxtstrategi för Halland

Tillväxtstrategi för Halland ger god ledning och styrning i det regionala tillväxtarbetet som inkluderar många olika aktörer. Utifrån var och ens ansvar och roll arbetar vi med insatser som på olika sätt bidrar till att uppnå strategins mål.

Det strategiska ramverket

Region Halland har ett regionalt utvecklingsuppdrag att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till en hållbar regional tillväxt och utveckling. De strategiska ramarna för det politiska uppdraget beslutas på europeisk, nationell och regional nivå.

Det övergripande styrdokumentet i Halland är den regionala utvecklingsstrategin (RUS) 2005-2020 med visionen Halland - bästa livsplatsen¹ med fokus att förverkliga bodrömmar, bygga företag med kunskap och skapa fördelar av läget. Andra viktiga strategier för det regionala tillväxtarbetet i Halland är Europa 2020, den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft 2014-2020 och den nu framtagna tillväxtstrategin för Halland 2014-2020. Tillväxtstrategin konkretiserar RUS:ens mål och strategier. Dessa strategier bildar även en grund för samarbetet med andra regioner i Sverige och övriga Europa.

Mål och strategiska val

Mål för Tillväxtstrategin i Halland är:

Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än år 2014

Tre mål, åtta strategiska val och 30 prioriteringar har identifierats för att Halland ska bli en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region.

Att Halland är en attraktiv region innebär en hög inflyttning, det vill säga att fler människor väljer att flytta till och bosätta sig i Halland. Att Halland är en inkluderande region betyder att invånarna i regionen har ett högt deltagande på arbetsmarknaden. En konkurrenskraftig region innebär att det finns goda förutsättningar att starta och utveckla företag, att främja innovationer, att utveckla kunskap och kompetens samt att arbeta för goda kontakter med omvärlden.

En hållbar tillväxt och utveckling

Det regionala tillväxtarbetet ska leda till en hållbar regional tillväxt och utveckling. Det innebär att dagens behov tillgodoses utan att äventyra kommande generationers möjligheter. En hållbar tillväxt och utveckling tar hänsyn till ekonomis-

ka, sociala och miljömässiga faktorer. Ekonomisk tillväxt är en förutsättning för utveckling, men är inte hållbar om den äventyrar miljön eller om grundläggande mänskliga behov inte uppfylls. Det handlar bland annat om att hantera olika samhällsutmaningar, så som en åldrande befolkning, inkluderande tillväxt och klimatförändringar, samtidigt som konkurrenskraften utvecklas. Till exempel genom att använda samhällsutmaningarna, såsom behovet av en grön omställning, som drivkraft för innovationer. En socialt hållbar utveckling förutsätter ett mer jämlikt samhälle.

Det finns ett tydligt samband mellan befolkningens hälsotillstånd och ekonomisk tillväxt. För individen är hälsa en av de mest eftertraktansvärda kvaliteterna i livet. Utbildning är en kraftfull insats som samhället kan satsa på för att bidra till en jämlik hälsa. Det ökar möjligheterna till arbete som bidrar till att stärka och utveckla individer och minska sociala skillnader. Arbete bidrar till faktorer som skapar välmående, så som inkomst, status, identitet, meningsfullhet och struktur, medan arbetslöshet syns negativt i mätningar av människors psykiska hälsa. Ett socialt hållbart samhälle arbetar för att förebygga och förhindra hot och våld, såväl i hemmet som i offentliga miljöer. En frisk befolkning är en förutsättning för en hållbar tillväxt och för en god arbetskraftförsörjning².

Jämlikhet, jämställdhet mellan kvinnor och män och ett tolerant samhälle som ser mångfald som en tillgång är också förutsättningar för att uppnå en hållbar tillväxt. I attraktiva, inkluderande och konkurrenskraftiga regioner ska alla ges samma möjligheter till inflytande och tillgång till tillväxtresurser oavsett ålder, etnisk bakgrund, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller bostadsort. Ett tolerant och tillåtande klimat är bland annat viktigt för att en region ska kunna locka till sig spetskompetenser³.

MÅL FÖR TILLVÄXTSTRATEGIN I HALLAND ÄR:

Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region år 2020 än år 2014

¹ Regional utvecklingsstrategi 2005-2020 "Halland – bästa livsplatsen"

² Hermansson K, Lundgren B (2008) Hälsa och ekonomisk tillväxt - Kunskapsöversikt över sambandet mellan hälsa och ekonomisk tillväxt samt synpunkter på hälsa i ett regionalt utvecklingsperspektiv. Stockholm: Statens Folkhälsoinstitut

³ Richard Florida (2012) The rise of the Creative Class, Revisited.

Hög attraktivitet

Halland, en region med god tillgänglighet

- Regionförstoring genom utveckling av kollektivtrafik och infrastruktur, såväl söderut som norrut. Fortsatt arbete för goda förbindelser med Stockholm
- Utvecklade former för samverkan och samplanering mellan kollektivtrafik, infrastruktur, samhälls- och bebyggelseplanering
- Planering utifrån långsiktiga infrastrukturbehov för att stärka det regionala näringslivet
- God tillgång till bredband med hög hastighet

Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer

- Kompl.* Stadsmiljöer med mötesplatser som främjar hälsa, företagsamhet, innovationer och kultur
- Utveckling av livsmiljön för boende och arbete på landsbygden
- Ny.* En god och jämlik offentlig samhällsservice
- Ny.* Insatser som utjämnar hälsoskillnader
- Kompl.* Kultur för ett socialt hållbart samhälle
- Kompl.* En koldioxidneutral ekonomi och hållbar resurshantering
- Kompl.* Insatser för förnyelsebar energi och fossilfria transporter

Stark konkurrenskraft

Halland, en region som stimulerar till innovation, förnyelse och ökat företagande

- Ett generellt långsiktigt finansierat regionalt innovationssystem
- Innovationsdriven upphandling som drivkraft för förnyelse, social inkludering, jämlikhet, jämställdhet och innovationer
- De halländska styrkeområdena – hälsoinnovation, grön tillväxt och besöksnäring
- En ökning av offentliga och privata investeringar i forskning och utveckling
- Omställning och förnyelse i existerande företag
- Entreprenörskap och ökat företagande

Halland, en stark kunskapsregion

- Högre studier och yrkesstudier som ett naturligt val samt möjligheten till ett livslångt lärande
- Den senaste tekniken, där Halland ska ligga i framkant avseende kunskap, tillgänglighet och användning för hållbar tillväxt

Halland, en region med goda kontakter med omvärlden

- Strategiska allianser med viktiga aktörer i omvärlden
- Fler och växande internationella företag i Halland
- God internationell tillgänglighet
- Ökad kännedom om Hallands attraktivitet

Fler i arbete

Ny Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar

- Ny.* En god start i livet
- Flytt.* Goda förutsättningar för alla elever att fullfölja grund- och gymnasieskolan
- Kompl.* Utveckla barns och ungas entreprenöriella förmågor och kompetenser

Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet

- En regional struktur för matchning mellan arbetsmarknad och utbildning

Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad

- En jämställd arbetsmarknad
- Ökad anställningsbarhet hos invånare som står långt ifrån arbetsmarknaden
- Utveckling av sociala innovationer och socialt företagande för fler i arbete

Hallands möjligheter och utmaningar

Halland är en välmående region som har en positiv befolkningsutveckling, god hälsa, hög medelinkomst, hög förvärvsfrekvens och växande lokala marknader. Det finns dock skillnader som innebär utmaningar för Halland.

I detta kapitel sammanfattas flera analyser⁴ som ligger till grund för den regionala tillväxtpolitiken i Halland. Slutsatserna pekar på strategiska val och prioriteringarna som behövs för att Halland ska bli en än mer attraktiv region att leva, bo och arbeta i.

Fjorton sammanfattande slutsatser

Slutsats 1 – Samhällsutmaningar och smart specialisering

Region Halland formulerar och genomför den regionala tillväxtpolitiken i ett strategiskt ramverk som beslutas på europeisk och nationell nivå. Ramverket utgörs av Europa 2020-strategin och den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft. Dessa sätter fokus på ökad sysselsättning, ökad konkurrenskraft, minskat utanförskap samt att reducera utsläppen av växthusgaser.

Det strategiska ramverket betonar också betydelsen av att den regionala tillväxtpolitiken hanterar globala samhällsutmaningar som demografi och hälsa, miljö och klimat samt en ökad konkurrens om naturresurser. Företrädesvis genom att använda samhällsutmaningar som drivkraft för ett innovationsarbete. Nya produkter, tjänster och lösningar på behov som kan härledas till en global samhällsutmaning möter en stor och växande efterfrågan. Att bygga upp kompetens inom ett styrkeområde med en koppling till en samhällsutmaning kan därför bidra till regional tillväxt och sysselsättning.

Ramverket betonar även smart specialisering, en metod för

att ta fram regionala innovationsstrategier. Syftet är att regioner i Europa bättre än tidigare ska peka ut styrkeområden baserat på sina relativa styrkor och svagheter och därmed stödja innovationsnischer, ekonomisk specialisering och regional tillväxt.

Slutsats 2 – Bygg vidare på tidigare tillväxtarbete

Regional tillväxtpolitik behöver bygga vidare på tidigare tillväxtarbete. För Halland innebär det bland annat att innovationssystemet behöver utvecklas när det gäller styrning, ledning och finansiering. Och det behöver bättre kunna stödja förnyelse och omställning i befintligt näringsliv. Vidare finns det ett stort behov av att utveckla det regionala tillväxtarbetet avseende kompetensförsörjning och matchning på arbetsmarknaden. Här behövs ett tydligare politiskt uppdrag och en förstärkt regional organisation.

⁴ "Analysunderlag till den halländska tillväxtstrategin 2014-2020" (2014) Region Halland, Arbetsmarknadsintegration i Halland (2015) Region Halland samt Folkhälsan i Halland (2015) Region Halland,

Att peka ut och koncentrera resurser till styrkeområden är ett sätt att stödja innovationsnicher, ekonomisk specialisering och regional tillväxt. Att arbeta långsiktigt är nödvändigt eftersom det tar tid att förändra strukturer och därmed uppnå resultat. Därför är det viktigt att bygga vidare på arbetet med de identifierade styrkeområdena från tillväxtprogrammet 2007-2010 som är besöksnäring, livsmedel, bioenergi och hälsoteknik.

Arbetet med styrkeområdena har visat på varierande resultat. Svaga resultat för besöksnäringen och bioenergi förklaras av att det saknades en strategi för hur resultat från utvecklingsarbetet skulle tas om hand. Det tyder på ett svagt ägarskap. Vidare finns ett behov av en bredare ansats inom bioenergi och livsmedel. Det handlar om att tydligare hantera samhällsutmaningen klimat och miljö, samt att koppla livsmedel till landsbygd, hälsa, regional profilering och destinationsutveckling. Satsningarna på hälsoteknik behöver fortsätta så att de resultat som uppnåtts tillvaratas och växlas upp.

Slutsats 3 – God utveckling och flera jämnstarka kommuner

I Halland har flera kommuner en god utveckling med en växande folkmängd, ökande sysselsättning och höga medelinkomster. Dessutom är flera kommuner förhållandevis jämnstarka – Halmstad, Varberg och Kungsbacka – och ingen är tillräckligt dominerande för att vara ett självklart regionalt centrum för hela Halland. Detta beror också på att Halland inte är en gemensam arbetsmarknad. Södra länsdelen är en egen arbetsmarknad, medan norra Halland både är en egen och integrerad i Göteborgsregionens arbetsmarknad. Skillnaden är stor jämfört med exempelvis Kronobergs och Jönköpings län, där Växjö och Jönköpings kommuner är självklara regionala centralorter.

Strukturen med flera jämnstarka kommuner sätter spelplanen för den regionala tillväxtpolitiken. Ett regionalt perspektiv behöver identifiera behov och utmaningar i olika delar av Halland, så att delarna kan förstärka varandra på ett sätt som gör att hela Halland utvecklas positivt.

Slutsats 4 – Storstadskoncentration och Halland, olika utgångslägen i norr och söder

Befolknings- och sysselsättningsutvecklingen i Sverige koncentreras allt mer till Stockholms-, Göteborgs- och Malmöregionen. Denna storstadskoncentration bedöms fortsätta. Därmed finns det ett stort och växande behov att både Göteborgs och västra Skånes arbetsmarknader knyts närmre Halland.

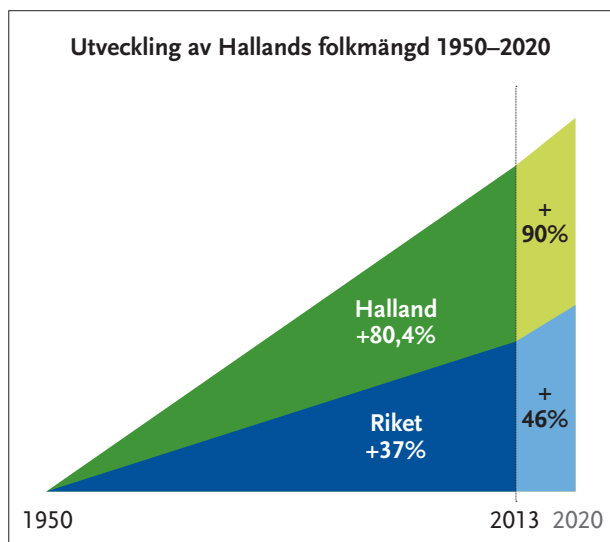
De senaste decennierna har goda boendemiljöer i kombination med en hög tillgänglighet till Göteborgsregionens arbetsmarknad bidragit till en stor inflyttning. För en fortsatt god utveckling i Halland behövs goda boendemiljöer, fler bostäder för olika målgrupper och hög tillgänglighet till storstadsregioners arbetsmarknader i både norra och södra Halland.

Idag har södra och norra länsdelen skilda utgångslägen avseende tillgänglighet till en storstadsregions arbetsmarknad. Norra Halland, företrädesvis Kungsbacka och Varberg, har en hög tillgänglighet till Göteborgsregionens arbetsmarknad, medan södra Halland har svaga kopplingar till både västra Skånes och Göteborgsregionens arbetsmarknader. Södra Halland behöver öka sin tillgänglighet till dessa arbetsmarknader, men också utveckla det som storstadsregionerna har, innovationskraft och en växande lokal arbetsmarknad. En sådan utveckling gynnar södra Halland men driver även på en positiv utveckling österut, där man redan har bra kopplingar till bland annat entreprenörsregionen i Västra Småland.

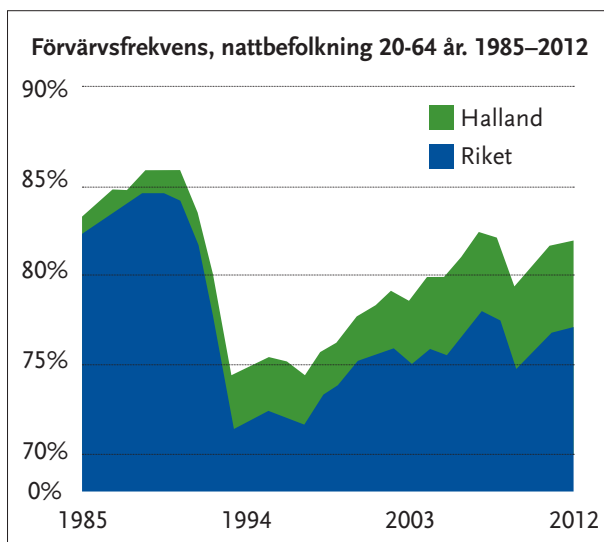
Det finns en risk att de skilda utgångslägena mellan norra och södra Halland ger en mer polariserad utveckling. De senaste åren har norra Halland utvecklats bättre än södra i termer av sysselsättning och skatteunderlag. Med en fortsatt storstadskoncentration riskerar södra Halland att hamna i en utvecklingskugga.

Slutsats 5 – Skillnader mellan kommuner, inom kommuner och mellan kust och inland

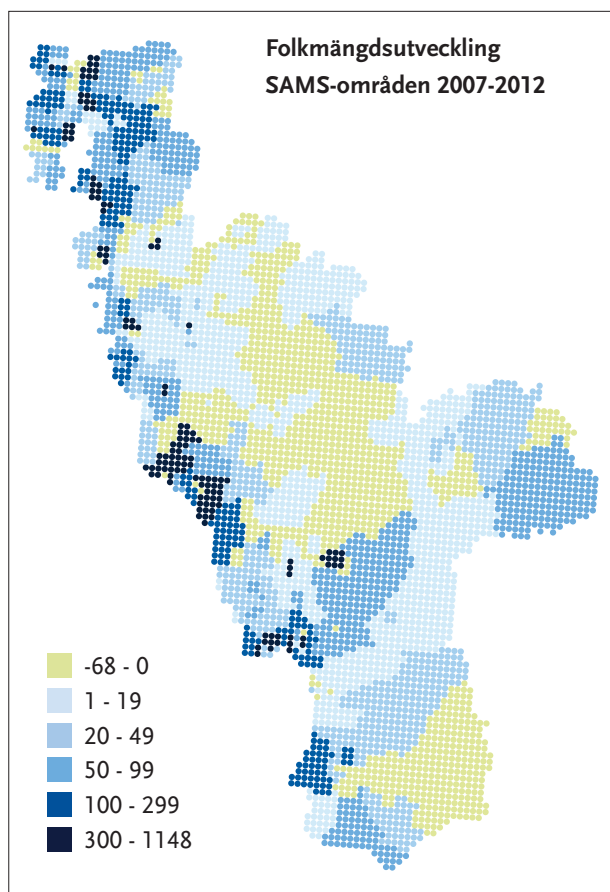
Halland har sammantaget en god utveckling, men det finns också stora skillnader inom regionen. Folkmängds- och sysselsättningsutvecklingen har varit betydligt starkare i Kungsbacka än i exempelvis Laholms och Hyltes kommuner. Hur enskilda kommuner kan dra fördel av storstadskoncentrationen är en faktor som bidrar till mellankommu-

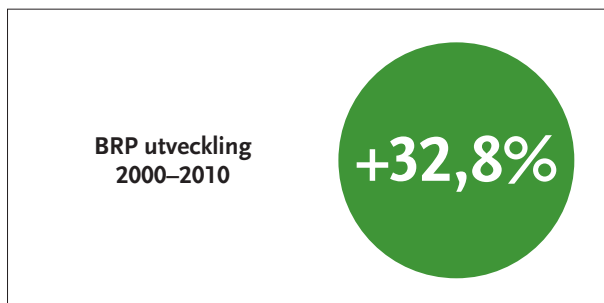
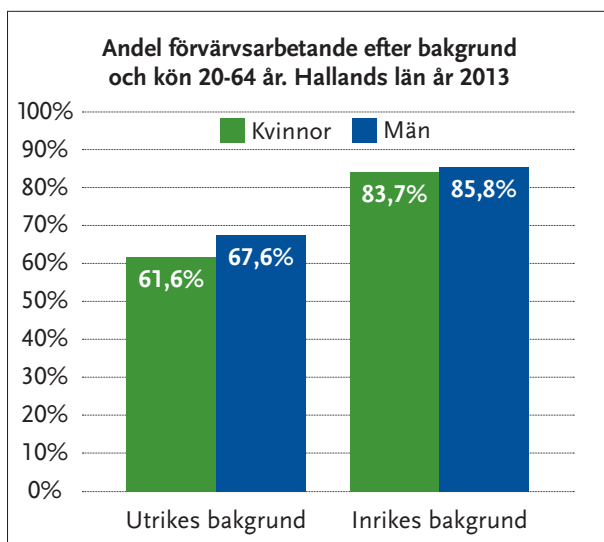
Folkmängden i Halland har ökat under lång tid. Sedan 1950 har Hallands folkmängd ökat från 170 000 invånare till nästan 307 000 år 2013, en ökning med drygt 80 procent.

Utvecklingen på arbetsmarknaden i Halland följer rikets. De omvärldsfaktorer som påverkar Sveriges ekonomi är alltså lika giltiga för Halland. Vid en jämförelse med andra län framkommer det att Halland är det län som har högst förvärvsfrekvens i Sverige. År 2012 var den 81,8 procent.

Den starkaste befolkningsutvecklingen ser vi längs med kusten, i den norra länsdelen och omkring de större tätorterna.

Halland tillhör de län där BRP utvecklats bäst mellan 2000 och 2010.

Källa: SCB

nala skillnader. I detta avseende finns skilda utgångslägen mellan norra och södra länsdelen.

Halland är generellt sett en välmående region när det gäller befolkningens hälsa, men det finns skillnader mellan kommuner och inom kommuner. Samma skillnader kan ses när det gäller utanförskap och skolavhopp.

En ytterligare skiljelinje i Halland är mellan kust och inland. Hallands kustområde har en god befolkningsutveckling och en hög tillgänglighet till stora befolkningskoncentrationer. Stora delar av inlandet har däremot en sämre befolkningsutveckling och tillgänglighet till stora tätorter. Låg tillgänglighet är en förklaring till att delar av Hallands inland har en svag utveckling. Stora delar av Hallands landsbygd saknar också tillgång till snabbt bredband, vilket försämrar förutsättningarna för inflyttning, företagande och offentlig service.

Slutsats 6 – Hälsan i Halland är generellt god men ojämlik

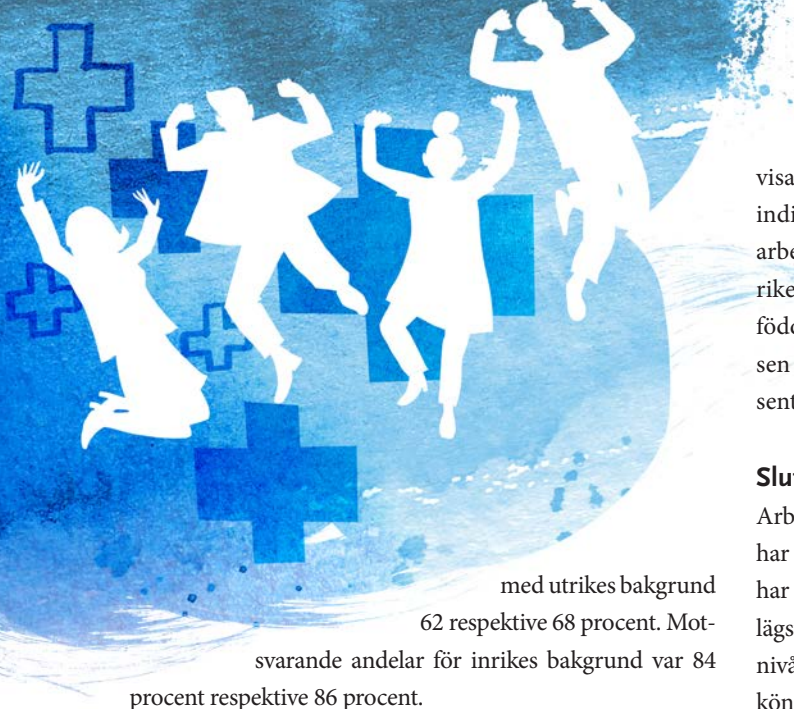
Hallänningarnas hälsa är genomgående god, bland den bästa i landet, och den blir allt bättre. Men det finns skillnader i hälsoläget mellan olika grupper i befolkningen, exempelvis avseende kön, socioekonomi, etnicitet, funktionsnedsättning, boendeområde, sexuell läggning och ålder. Mätningar av dödlighet, sjuklighet, självskattad hälsa och levnadsvanor visar att skillnader i hälsa i Halland ökat.

Skillnaderna i hälsa går att undvika eftersom de har sin grund i de förhållanden under vilka människor växer upp, lever, arbetar och åldras och de system som tillämpas för att hantera sjukdomar. Skillnader i förutsättningar påverkar vuxenlivet och ålderdomen, vilket talar för att uppväxtvillkoren har stor betydelse för befolkningens hälsa. För att hälsan i Halland ska bli mer jämlik behövs insatser för att minska skillnader i hälsa.

Slutsats 7 – Invandring har ökat antal sysselsatta i Halland, men många med utrikes bakgrund har svårigheter att etablera sig på arbetsmarknaden

Halland har haft en historiskt stor invandring de senaste åren. Det har varit avgörande för en ökad sysselsättning. Sedan år 2007 har antal sysselsatta i Halland med inrikes bakgrund minskat med 169 personer. Samtidigt har antal sysselsatta med utrikes bakgrund ökat med 3 360. Utvecklingen förklaras av åldersstruktur. De personer med inrikes bakgrund som slutar arbeta på grund av ålder är ungefär lika många som dem som påbörjar sitt arbetsliv. För personer med utrikes bakgrund är det betydligt fler som påbörjar sitt arbetsliv än som avslutar det. Detta eftersom de flesta migranter är i förvärsarbetande åldrar. Allt fler blir tillgängliga för arbetsmarknaden. Invandring mildrar därmed den demografiska utvecklingens negativa konsekvenser på skatteunderlag och kompetensförsörjning.

Även om antal sysselsatta ökar har många med utrikes bakgrund i Halland svårt att etablera sig på arbetsmarknaden. År 2013 var andelen förvärsarbetande kvinnor och män

med utrikes bakgrund 62 respektive 68 procent. Motsvarande andelar för inrikes bakgrund var 84 procent respektive 86 procent.

Ett annat perspektiv är matchning. Förvärvsarbetande med utrikes bakgrund och en eftergymnasial utbildning har svårt att hitta ett arbete som motsvarar deras utbildningsnivå. 67 procent med inrikes bakgrund och en eftergymnasial utbildning har ett arbete som motsvarar deras utbildningsnivå. Matchningen för förvärvsarbetande med utrikes bakgrund och samma utbildningsnivå är 48 procent. Fler med utrikes bakgrund behöver komma in på arbetsmarknaden, och fler med en eftergymnasial utbildning behöver få ett arbete som motsvarar deras kompetens. Skillnader i deltagande och matchning förklaras av att personer med utrikes bakgrund möter särskilda utmaningar på arbetsmarknaden. Utmaningarna har sin grund i diskriminering, bristande språkkunskaper, mindre effektiva sociala nätverk, svårigheter att validera meriter förvärvade utomlands samt att kraven för samma yrke kan skilja mellan länder. Dessa faktorer behöver hanteras för att minska skillnaderna i deltagande och matchning.

Slutsats 8 - Hög förvärvsfrekvens, men vissa grupper exkluderas från arbetsmarknaden

Halland har bland de högsta förvärvsfrekvenserna i landet, men det finns grupper som är underrepresenterade på arbetsmarknaden. En hög förvärvsfrekvens är avgörande för ett inkluderande samhälle och för att hantera den demografiska utvecklingen. Fler behöver arbeta och betala skatt för att finansiera en ökad efterfrågan på välfärd.

De grupper som är underrepresenterade är personer med endast förgymnasial utbildning och utrikesfödda. Förvärvsfrekvensen för personer utan gymnasieutbildning i Halland är drygt 15 procentenheter lägre än för personer med gymnasial utbildning. Låga förvärvsfrekvenser för utrikesfödda

visar att det finns ett integrationsproblem i Halland, och indikerar att det finns en diskriminering på den halländska arbetsmarknaden. Särskilt låg är förvärvsfrekvensen för utrikes födda som varit i Sverige en kort tid, samt för utrikes födda från Afrika eller Asien. För att höja förvärvsfrekvensen behövs riktade insatser till grupper som är underrepresenterade på arbetsmarknaden.

Slutsats 9 – Ojämsställd och ojämlik arbetsmarknad

Arbetsmarknaden i Halland är ojämsställd och ojämlik. Män har högre inkomster än kvinnor. Män med inrikes bakgrund har högre inkomster än män med utrikes bakgrund. Allra lägst inkomster har kvinnor med utrikes bakgrund. Inkomstnivåerna för förvärvsarbetande samvarierar alltså med både kön och bakgrund. Halland är dessutom det län i Sverige med störst inkomstskillnader mellan kvinnor och män.

Detta beror delvis på en uppdelad arbetsmarknad. Kvinnor och personer med utrikes bakgrund arbetar i en större utsträckning i branscher och yrken med låga inkomster jämfört med män med inrikes bakgrund. Förvärvsarbetande med utrikes bakgrund är överrepresenterade inom hotell och restaurang och vissa tjänstebranscher med låga inkomster. Att kvinnor i större utsträckning tar ansvar för familj och hushåll bidrar också till deras lägre inkomster. Män med inrikes bakgrund pendlar också i större utsträckning än övriga grupper. Därmed har de tillgång till en större arbetsmarknad.

Halland har en befolkning och en lokal arbetsmarknad som inte riktigt passar ihop. Befolkningen tenderar att växa ifrån arbetsmarknaden, vilket leder till att många människor har en utbildningsnivå som är högre än vad som efterfrågas på arbetsmarknaden lokalt. Därför är det många som bor i företrädesvis norra Halland som pendlar till ett arbete i Göteborg. Det är en styrka för Halland att ha en hög tillgänglighet till en storstadsregions arbetsmarknad, men det är önskvärt med en utveckling av arbetsmarknaden inom Halland så att efterfrågan på arbetskraft med hög utbildning ökar lokalt.

Slutsats 10 – Globaliseringen förändrar efterfrågan på arbetskraft och skapar målkonflikter

Globaliseringen i form av internationell konkurrens och teknisk utveckling innebär en ständig omvandling av arbetslivet. Detta ökar efterfrågan på kunskap och höjer trösklarna till arbetsmarknaden, vilket missgynnar individer och grupper utan rätt kompetens. Här finns en målkonflikt för en hållbar tillväxt - mellan behovet av ett innovativt och konkurrenskraftigt näringsliv och behovet av en inkluderande arbetsmarknad.

Det finns en risk att denna målkonflikt förstärks. Allt kraftfullare datorer skapar nya möjligheter till automation, vilket förr eller senare kommer att påverka efterfrågan på arbetskraft inom en rad olika branscher och yrken. En uppskattning är att cirka hälften av dagens anställda kan komma att ersättas av digital teknik inom två decennier. Det handlar om allt från försäljare, kassapersonal till företagsekonomer, personaltjänstemän och marknadsförare. Som vid alla teknikskiften är nyckelfrågan hur många nya arbeten som uppstår när de gamla försvinner.

Att rusta individer för den framtida arbetsmarknaden handlar i hög utsträckning om att se till att alla elever klarar gymnasiet, samt att det finns goda förutsättningar för vidareutbildning och ett livslångt lärande.

Slutsats 11 – Den demografiska utvecklingen ökar efterfrågan på kompetens och innovation i välfärdssektorn

Den demografiska utvecklingen innebär en åldrande befolkning. Den leder till en ökad försörjningsbörda för den förvärvsarbetande befolkningen, ett ökat behov av välfärds-tjänster och ett ökat kostnadstryck på offentlig sektor. Den ökade efterfrågan på välfärd ökar även behovet av personal inom hälso- och sjukvård, äldreomsorg och social omsorg. Stora pensionsavgångar och en svag utveckling av antalet i förvärvsarbetande åldrar innebär kompetensförsörjningsproblem för välfärdssektorn. Det ökar också behovet av nya välfärdsrelaterade produkter, tjänster och lösningar.

Slutsats 12 – Transporter, energiförsörjning och jordbruket står för merparten av utsläppen av växthusgaser

I Europa 2020-strategin finns de globala samhällsutmaningarna klimat och en ökad konkurrens om naturresurser. Där finns också europeiska mål om att reducera utsläppen av växthusgaser. I Halland står transportsektorn, energiförsörjningen och jordbruket för merparten av utsläppen av växthusgaser. Detta avspeglar Hallands geografiska läge med stora transport- och godsvolymer, liksom den stora produktionen av livsmedel som finns i regionen. Transportsektorn behöver öka sin användning av fossilfria bränslen, och inom jordbruket behövs en ökad kunskap om hur utsläppen av växthusgaser kan begränsas från djurhållning.

Slutsats 13 – Globalisering ställer det halländska näringslivet inför stora och olika utmaningar

Det halländska näringslivet är diversifierat, men med en viss dominans av olika handelsbranscher, tillverkning och bygg.

Handel och bygg är branscher som växt kraftigt de senaste åren som ett resultat av en positiv befolkningsutveckling och växande lokala marknader. Däremot finns det relativt få företag i Halland som efterfrågar mycket kunskap och anställer högutbildade. Många högutbildade som bor i Halland pendlar till Göteborg. Vidare ser Hallands näringsliv olika ut i kommunerna. Hylte kommuns stora tillverkningsindustri innebär andra utmaningar och omställningsbehov än de behov som finns i Kungsbackas kommun.

Att det inte på samma sätt som i storstadsregionerna finns starka kluster i Halland med multinationella företag och stor forskning innebär låga FoU-investeringar, liten export och få sysselsatta i kunskapsintensiva företag. En ökad internationell konkurrens och teknisk utveckling riskerar därför att ställa till problem för Halland på lång sikt. Att endast förlita sig på att näringslivet i Göteborg utvecklas ger en allt för enbent och sårbar position. Det behöver finnas flera regionala motorer i Halland som skapar en näringslivsutveckling baserad på kunskap och innovation.

Ska Halland fortsätta att vara ett attraktivt län att bo i behövs det fler företag i Halland med internationell konkurrenskraft, som utnyttjar affärsmöjligheter på växande internationella marknader och erbjuder arbeten för högutbildade.

Slutsats 14 – Hallands näringsliv är specialiserat inom branscher med svag sysselsättningsutveckling

Specialisering avser hur många anställda som finns i en bransch i Halland i förhållande till antalet anställda i riket. Ur det perspektivet är Halland framförallt specialiserat på branscher inom jord- och skogsbruk och tillverkningsindustrin. Flera av dessa specialiserade branscher är dessutom relaterade i den meningen att de använder liknande kompetenser. I dessa branscher finns det därför goda förutsättningar för produktion och vidareutveckling. Vidare går det att konstatera att många av de specialiserade branscherna har en svag eller negativ sysselsättningsutveckling. Bland branscher som är underrepresenterade finns några som har en stark sysselsättningsutveckling, exempelvis rese-, bevaknings- och kontorstjänster, teknisk konsultverksamhet och datakonsult- och informationsverksamhet.

De branscher som är överrepresenterade i Halland har en svag eller negativ sysselsättningsutveckling. Samtidigt har tjänstesektorn, som är mer eller mindre underrepresenterad i Halland, en stark sysselsättningsutveckling. Långsamt närmar sig Hallands arbetsmarknad en sammansättning som liknar det svenska genomsnittet.

Hög attraktivitet

Hög attraktivitet har fokus på en ökad nettoinflyttning. Nettoinflyttning över tid leder till högre medelinkomst, ökat skatteunderlag, högre utbildningsnivå, växande lokala marknader och ökad rörlighet.

Inledning

Attraktivitet kan beskrivas som förmågan att locka och behålla olika målgrupper⁵. Det finns många faktorer som påverkar attraktiviteten i en region. Bland annat ett gott företagsklimat, god samhällsservice, ett rikt kulturliv, naturtillgångar och hög kompetens⁶. Forskningsinstitutet för Samhälls- och Informationsstudier (FSI⁷) har undersökt viktigaste parametrar som avgör varför man trivs på den plats man bor. År 2012 var det viktigaste: bekväma och bra bostadsförhållanden, goda kommunikationer, lugnt och fridfullt samt goda arbets- och inkomstmöjligheter. Samordnade insatser behövs inom flera områden. Insatser som även bidrar till en hållbar utveckling.

De strategiska valen utifrån området hög attraktivitet är:

- Halland, en region med god tillgänglighet
- Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer

Halland, en region med god tillgänglighet

Hallands tillväxt bygger på att fler ska kunna resa till och från arbetet och högre studier utan alltför stor miljöpåverkan. För näringslivet är det viktigt att det finns goda möjligheter till utbyte med andra företag och att transportera gods, såväl korta som långa sträckor.

Med tanke på Hallands geografiska läge, mitt i ett starkt växande sydvästsverige, är den framtida utma-

ningen för Halland att kollektivtrafiken och infrastrukturen kan hantera det ökade transportbehovet med en växande befolkning. Med en väl fungerande infrastruktur och kollektivtrafik skapas goda kommunikationsmöjligheter och hög tillgänglighet.

Bredband med hög kapacitet är grundläggande för näringslivets konkurrenskraft och innovationsförmåga. Det ger också möjlighet till deltagande i samhället genom e-tjänster.

VI PRIORITERAR

Regionförstoring genom utveckling av kollektivtrafik och infrastruktur, såväl söderut som norrut. Fortsatt arbete för goda förbindelser med Stockholm

Det finns ett stort pendlingsutbyte och tågresande norrut mot Göteborgsregionen som kommer att fortsätta öka. Söderut mot Helsingborg och Öresundsområdet finns det en stor potential i att förstora och knyta ihop arbetsmarknaderna. Därför behövs en kollektivtrafik som bidrar till vidgade arbetsmarknader genom goda möjligheter till arbetspendling med konkurrenskraftiga restider och hög turtäthet. Kuststråket, med framförallt Väst kustbanan och E6:an, är det högst prioriterade stråket och flaskhalsar utmed hela Väst kustbanan behöver byggas bort.

Det är också av stor vikt att arbeta för fortsatt goda och snabba förbindelser med Stockholm, utifrån de huvudstads- och huvudkontorsfunktioner som finns i Stockholmsregionen.

⁵ Kunskapsplattform för Halland

⁶ Tillväxtanalys (2012) Regional attraktivitet – tillväxtmotor i en global verklighet

⁷ Forskningsinstitutet för samhälls- och informationsstudier

attraktivitet

TOLERANS

BOENDE- &
LIVSMILJÖER

KULTUR

mötesplatser

BREDBAND

SLIV

natur

TILLGÄNGLIGHET

KOMMUNIKATIONER

förnyelsebar

ENERGI

HAV

Utvecklade former för samverkan och samplanering mellan kollektivtrafik, infrastruktur, samhälls- och bebyggelseplanering

För ökad tillgänglighet behövs samverkan mellan aktörer på statlig, regional och lokala nivå. Planering av kollektivtrafik, infrastruktur, samhälls- och bebyggelseplanering behöver gå hand i hand. Därför behöver former för samverkan och samplanering utvecklas.

I samhällsplaneringen bör sociala, ekonomiska och miljömässiga faktorer integreras och i stadsmiljön får kulturen en allt viktigare roll, för att stärka platsens attraktivitet.

Samverkan mellan kollektivtrafik-, infrastruktur-, samhälls- och bebyggelseplanering kan bidra till stärkt ekologisk hållbarhet och en grön omställning bland annat genom ett ökat kollektivt fossilfritt resande och satsningar i de stråk som sammanfaller med pendlingsbehov och undanröjande av trängsel samt utveckling av fossilfria transporter.

Planering utifrån långsiktiga infrastrukturbehov för att stärka det regionala näringslivet

För att stärka det regionala näringslivet och öka konkurrenskraften är det viktigt att identifiera dagens och framtidens behov av infrastrukturåtgärder till ett hållbart transportsystem, för gods- och persontrafik. Detta görs både utifrån ett nord-sydligt perspektiv som utifrån ett öst-västligt perspektiv.

God tillgång till bredband med hög hastighet

Utbyggnad av bredband handlar om att stärka förutsättningar för fler att ta del av digitaliseringens möjligheter. Tillgången till bredband med hög överföringshastighet är viktigt för att förbättra kommunikationsmöjligheterna, för både offentlig sektor, näringsliv och invånare. God tillgång till bredband stärker näringslivets konkurrenskraft samt bidrar till attraktiva boendemiljöer i hela Halland.

* Antoni, Rudolf & Mellander, Charlotta (2013) "Stadens kultur och tillväxt" i Lennart Weibull, Henrik Oscarsson & Annika Bergström (red) Vägskalet. Göteborgs universitet: SOM-institutet.

Halland, en region som erbjuder attraktiva och socialt hållbara mötesplatser, boende- och livsmiljöer

Människors val av boende styrs alltmer av en önskan om en god boende- och livsmiljö och allt mindre av arbetsplatsens lokalisering. Samhällets utformning påverkar välbefinnande, hälsa och dess sociala fördelning i flera avseenden. Att bygga ett socialt hållbart samhälle som är inkluderande innebär utveckling där människor är i fokus.

I staden lockar ett modernt stadsliv, en spännande och modern stadsmiljö, mångfald och tolerans samt stadens kulturliv. Med större kulturutbud ökar stadens möjlighet att växa och locka till sig kreativa människor. Det är främst människorna som bor och verkar i staden som medverkar till att staden blir attraktiv, vilket i sin tur attraherar och behåller spetsföretag och som utvecklar en region till att bli mer attraktiv på sikt⁸.

I Halland är landsbygden en attraktiv boendemiljö på grund av jämförelsevis god tillgänglighet till arbetsmarknad och service samt närhet till naturen.

Både stad och land är viktiga för den regionala utvecklingen. Städernas roll som mötesplatser för hälsa, företagsamhet, innovationer och kultur, gör att de spelar en betydande roll för hela regionen som tillväxtmotorer och utveckling av konkurrenskraft. Genom förändrade boendemönster med ökad flyttning till den tätortsnära landsbygden stärks sambanden mellan stad och land. Hallands framtida utmaning inom detta område är att fortsatt erbjuda attraktiva, hållbara och inkluderande boende- och livsmiljöer i såväl städer som på landsbygd.

När fler mår bra kan fler bidra till att bygga ett gott samhälle. Ett mer jämlikt samhälle fungerar bättre än samhällen med stora klyftor. Samhällets gemensamma resurser kan användas till annat än att åtgärda negativa effekter av stora skillnader i förutsättningar. Jämlik hälsa är därmed både ett mål och ett medel för social hållbarhet.

VI PRIORITERAR

Attraktiva stadsmiljöer med mötesplatser som främjar hälsa, företagsamhet, innovationer och kultur

De halländska städerna erbjuder attraktiva bostads- och livsmiljöer. En fortsatt hållbar och inkluderande utveckling av innerstäderna är viktig för att de ska fungera som levande mötesplatser. Attraktiva stadsmiljöer påverkar inflyttningen positivt, vilket i sin tur innebär att marknaden för tjänster och företagande ökar. Det ökar också behovet av fler bostäder för olika målgrupper i städerna.

Kultur är en bidragande kraft för kreativitet, attraktivitet, delaktighet och samhällsutveckling i Halland och kulturaktiviteter skapar naturliga mötesplatser för många människor. Genom att förstärka kulturens kraft i Halland ökar attraktionskraften i boende- och stadsmiljöer.

Utveckling av livsmiljön för boende och arbete på landsbygden

De mindre tätorterna och den halländska landsbygden med jämförelsevis små avstånd och goda kommunikationsmöjligheter ger förutsättningar för att utveckla en attraktiv livsmiljö i hela Halland.

Att satsa på social utveckling som grundar sig på lokalt engagemang är viktigt. Samarbetet mellan ideella organisationer, företag och samhälle skapar ett lokalt engagemang som ger arbetet både kompetens och drivkraft. Här är Lokalt ledd utveckling Halland, LLUH enligt Leadermetoden⁹ beprövad och har stor utvecklingspotential.

Genom innovativa lösningar för transporter, modern kommunikationsteknik och flexibla arbetsformer ökar möjligheterna att bo och driva företag på landsbygden.

Halland har ett starkt jord- och skogsbruk med de goda förutsättningar som naturen ger såsom mark, vatten och fungerande ekosystem. God kompetens finns inom området och Hallands geografiska läge ger logistiska fördelar. Detta ger goda möjligheter att tillgodose efterfrågan av biobaserade produkter för exempelvis livsmedel och förädlad skogsråvara.

En god och jämlik offentlig samhällsservice

En god och jämlik samhällsservice för alla invånare bidrar till upplevelsen av en trygg och attraktiv livsmiljö. Samhällsservice kan innefatta kollektivtrafik, bredband, förskola och skola, hälso- och sjukvård, kultur- och fritidsverksamhet med mera.

Samhällsservicen ska ha en god kvalitet och upplevas som tillgänglig även om samhällsservicen inte finns i närområdet.

Insatser som utjämnar hälsoskillnader

Jämlikhet i möjligheter ger inte nödvändigtvis jämlikhet i hälsoutfall. I arbetet med att utjämna hälsoskillnader bör generella insatser anpassas på ett sådant sätt att de motsvarar människors behov och förutsättningar, så kallad proportionell universalism. Det betyder att insatserna kompenserar för olikheter genom att behov av extra insatser och stöd har identifierats. Behoven kan utgå från kön, ålder, etnicitet, socioekonomi, sexuell läggning, funktionsnedsättning och boendeområde. Alla individer ska bemötas likvärdigt utifrån dennes förutsättningar samtidigt som alla har samma rättigheter att få sina behov tillgodosedda.

Kultur för ett socialt hållbart samhälle

Kultur utgör en viktig dimension för hallänningens möjligheter till utveckling och meningsfullhet, insyn och inflytande, samhörighet och delaktighet. Genom språkutveckling, kultur i skolan, kultur i omsorgsverksamhet, civilsamhällets kultur- och bildningsverksamhet, i mottagandet av nya hallänningar eller i stads- och landsbygdsutveckling kan ett jämlikare och mer demokratiskt samhälle byggas. Kulturens potential behöver tas tillvara inom olika samhällssektorer. Skillnaderna mellan grupper med olika levnadsvillkor ska minskas och ett mer jämlikt kulturutövande och kulturdeltagande i hela Halland behöver prioriteras.

En koldioxidneutral ekonomi och fossiloberoende och hållbar resurshantering

En koldioxidneutral ekonomi tar hänsyn till både utsläpp och upptagande av koldioxid. Utsläppen är i huvudsak resultatet av förbränning av fossila bränslen och upptaget i huvudsak växtlighet i skogs- och jordbruksmark. Prioritering av ett hållbart bruk av förnybara naturresurser från jord och skog för att skapa energi, varor och tjänster, har en stor potential att bidra till en grön omställning och ökad ekologisk hållbarhet genom att både ersätta fossil råvara och ta upp koldioxid. Koldioxidneutral ekonomi har liksom hållbar resurshantering generellt goda förutsättningar att vara drivkrafter för innovation. Samtidigt som det är utmaning att hålla sig inom ramarna vad ekosystemet klarar av att hantera och minska utsläppen av växthusgaser till atmosfären.

⁹ Lokalt ledd utveckling enligt Leadermodellen ingår som en del i Landsbygdsprogrammet 2014-2020. Leadermetoden innebär ett underifrånperspektiv som bärande idé och samverkan ska ske i ett trepartnerskap mellan ideella, privata och offentliga aktörer.

”

*De kunskaper
om hur samhället
fungerar hjälpte mig
att komma vidare*

Roya Zarrin, poet och författare

Salut Halland gav Roya viktiga verktyg

Poeten och författaren Roya Zarrin kom från Iran för två år sedan, inbjuden av svenska PEN-klubben.

– Min avsikt var inte att stanna här, men artiklar som skrevs om mig här i Sverige gjorde det omöjligt för mig att återvända.

Hon tillbringade ungefär ett år på en flyktingförläggning, och det var en tuff tid.

– Jag hade en känsla av att jag hade kastats bort från allt vad livet är, att jag inte hörde till någonstans. Jag var inte viktig för någon. Jag såg människor runtomkring mig som hamnade i djupa depressioner. Det är en tid jag helst inte vill tänka på.

Det skulle vara en otroligt god hjälp för de som flyr hit om väntetiden kunde minimeras, menar Roya Zarrin. Och att

man därmed får möjlighet att börja lära sig språket snabbare – en viktig pusselbit för en lyckad integration.

För Royas egen del har Salut Halland haft stor betydelse. Salut Halland är en satsning där olika myndigheter samverkar och anordnar kurser som ger deltagarna verktyg för arbete och integration.

– De kunskaper om hur samhället fungerar som jag fick genom den kurs jag gick där hjälpte mig att komma vidare.

Nu jobbar Roya hos Halmstads kommun med ensamkommande flyktingbarn.

– Det är min framtidsdröm att, med de erfarenheter jag har, kunna fortsätta arbeta för en bättre integration i Sverige för de som kommer hit, säger hon.

”

*Vi har nu möjlighet
att göra något unikt
i Varberg*

Jan Malmgren, samhällsplaneringschef

En ”ny” stad med människa och mångfald i centrum

Varbergs stadskärna har under årens lopp tappat kontakten med havet, men med det kommande tunnelbygget för tågtrafiken och flytten av hamnen öppnar sig möjligheten att skapa en ny stadsdel och utveckla en mer kustnära stadskärna. Det är ett omfattande projekt med många frågor att ta hänsyn till.

– God stadsutveckling har alltid människan, mångfalden och hållbarheten i centrum, säger Jan Malmgren, samhällsplaneringschef i Varberg. Därför är det otroligt viktigt att våra invånare är delaktiga i utvecklingen av den nya stadsdelen.

Jan liknar det arbete som nu pågår vid att stå vid ett vitt ritbord och i en kreativ dialog med invånarna tillsammans skapa en ny stadsmiljö och forma en upplevelseaxel längs med havet, där många olika funktioner samverkar.

– Vi har nu möjlighet att göra något unikt i Varberg. En stad där människor kan mötas, uppleva, jobba och bo. Här ska vi alla kunna vara kreativa och skapa tillväxt.

Stark konkurrenskraft

En konkurrenskraftig region innebär att det finns goda förutsättningar att starta och utveckla företag, det finns möjligheter att ta tillvara och utveckla innovationer, det finns tillgång till utbildningar med såväl bredd och spets samt möjligheter till ett livslångt lärande.

Inledning

Ett ökat företagande är nödvändigt för tillväxten och en långsiktigt god utveckling av välfärden. Därför bör alla människor som vill och kan driva företag få rätt förutsättningar, oavsett kön och etnisk bakgrund.

En annan viktig faktor för ett konkurrenskraftigt näringsliv är en regions innovationskraft. Innovation handlar om nya eller bättre sätt att skapa värden för individer, företag och samhälle. Värdet kan vara ekonomiskt, socialt eller miljömässigt och skapas vanligtvis genom kommersialisering av en ny produkt eller tjänst, men kan även vara införandet av nya eller bättre arbetssätt eller organisationsformer i en verksamhet. Det finns en klar koppling mellan hög utbildning och kompetens samt en hög grad av innovation i en region.

Ett jämlikt, jämställt och inkluderande samhälle med välutbildade människor samt offentliga och privata investeringar i FoU ger goda förutsättningar för ett gott innovationsklimat. Genom att ta tillvara kunskap och erfarenhet från en mångfald av människor berikas produkt- och tjänsteutvecklingen. Det finns även en stor potential i att använda samhällsutmaningar, som demografi och hälsa samt klimat och ökad konkurrens om naturresurser, som drivkraft för innovation.

För att stärka konkurrenskraften behövs samverkan mellan näringsliv, utbildningsaktörer och offentliga aktörer och en arbetskraft med förmåga till kreativitet, nytänkande och samarbete. Dessutom ställs det också högre krav på goda kontakter med omvärlden genom samarbete, handel, utbyte och god tillgänglighet.

De strategiska valen under stark konkurrenskraft är:

- Halland, en region som stimulerar innovationer, förnyelse och ökat företagande
- Halland, en stark kunskapsregion
- Halland, en region med goda kontakter med omvärlden

Halland, en region som stimulerar innovation, förnyelse och ökat företagande

Halland är en region som har god tillväxt, vilket ger bra förutsättningar att utveckla innovationer. För att koppla ihop kompetenser och kapital, som behövs för att innovationer och idéer ska kunna kommersialiseras, krävs en tydlig struktur för detta. Denna struktur kallas ofta innovationssystem. I Halland består detta idag av aktörer som, Högskolan i Halmstad, Campus Varberg, affärsänglar, Almi, Connect och andra aktörer inom affärsutveckling.

Dagens innovationssystem behöver utvecklas för att både ha förmåga att stimulera innovationer i ett brett perspektiv och vårda och utveckla styrkeområden samt kluster¹⁰ som har särskilt goda förutsättningar i Halland.

Ett dynamiskt och växande näringsliv präglas av både ett inflöde av nya företag och förnyelse inom det befintliga näringslivet. Eftersom det halländska näringslivet karaktäriseras av många små företag är det en särskild utmaning att stimulera till ökade investeringar i forskning och utveckling.

VI PRIORITERAR

Ett generellt långsiktigt finansierat regionalt innovationssystem

Mångfald och kreativitet är grogrunder för ett innovativt samhälle. Genom att arbeta med mötesplatser och arenor där människor kan mötas för att utbyta kunskap och idéer, kan en kultur som främjar innovationer stimuleras.

Förutom mötesplatser finns det ett behov att skapa ett effektivt stödsystem som kan medverka till att göra vägen från god idé till kommersialiserad produkt eller tjänst kortare och mindre riskfylld för innovatören. Det halländska innovationsstödsystemet behöver bli tydligare och mer hållbart genom långsiktiga finansieringslösningar kopplade till styrning. På så vis säkerställs att stödsystemet levererar den nytta som förväntas av det. Innovationsstödsystemet ska klara av att ta tillvara och utveckla idéer från alla typer av branscher om det finns goda tillväxtmöjligheter. En ingrediens i stödsystemet handlar om att koppla kunskap från

¹⁰Samverkan mellan företag, forskare och offentliga organisationer, bolag och myndigheter inom ett tematiskt område. En strategisk och målinriktad satsning för att skapa eller stärka befintliga kluster kallas klusterinitiativ.

företagande
INNOVATION
& FÖRNYELSE
KOMPETENS
LÄRANDE
SKOLA & UTBILDNING

SAMVERKAN
INTERNATIONALISERING

IDÉER

utvecklingskraft
KUNSKAP
INFORMATION- OCH
KOMMUNIKATIONSTEKNIK
entreprenörskap

forskningsmiljöer eller andra kunskapsbärare till företagen eller enskilda individer som behöver ny kunskap in i utvecklingsprocesserna.

En annan ingrediens som behöver utvecklas är tillgången till riskvilligt kapital både i väldigt tidiga skeden i innovationsprocessen som till de senare delarna i kommersialiseringsfasen. Det behövs ett stödsystem som både erbjuder möjlighet till en regional inkubationsverksamhet¹¹ samt tillgång till utvecklingsmiljöer där företag och individer kan få tillgång till rätt kompetens för att utveckla sina idéer. Dessa utvecklingsmiljöer bör matchas med de styrkeområden som pekats ut.

För nya klusterbildningar ska stödsystemet ha förmågan att ge stöd för utveckling av samverkan och kunskapsbyggnad. För att hela Halland ska kunna dra nytta av stödsystemet bör det verka både i norr och söder och dessutom ha goda kopplingar till stödsystem i Västra götalandregionen och Skåne.

Innovationsdriven upphandling som en drivkraft för förnyelse, social inkludering, jämställdhet och innovationer

Med nya upphandlingsregler skapas möjlighet till samverkan mellan innovatörer och offentliga aktörer. Detta ger tillväxtmöjligheter för företag som tidigare inte kommit ifråga på grund av storlek eller bristande kompetens i handläggningsfrågor. Det ger också utveckling av mer ändamålsenliga och kostnadseffektiva produkter, tjänster och metoder.

Innovationsdriven upphandling uppmuntrar till innovationer som bland annat kan förbättra hälso- och sjukvården, vilket är till nytta för Hallands invånare. Även andra offentliga aktörer inom flera olika områden kan använda sig av innovationsdriven upphandling. Det kan bland annat handla om att bidra till social inkludering genom att ställa krav på praktikplatser för unga, krav på antal personer med utländsk bakgrund eller krav på jämställdhetsintegrering.

De halländska styrkeområdena – hälsoinnovation, grön tillväxt och besöksnäring

Ett regionalt styrkeområde är ett tematiskt område där det i regionen finns särskilt goda förutsättningar för utveckling och tillväxt. Där möts näringsliv, högskola, offentlig sektor och andra aktörer för att tillsammans utveckla nya lösningar på marknadsbehov och samhällsutmaningar. Kännetecknande är att ett styrkeområde är bransch- eller sektorsöverskridande.

¹¹En miljö där företag får möjlighet att utvecklas och där det finns tillgång till stöd i form av rådgivning och nätverk, testmiljöer inom prioriterade områden.

I Halland har tre styrkeområden identifierats – hälsoinnovation, grön tillväxt och besöksnäring.

Hälsoinnovation

Sedan flera år har hälsoteknik i Halland utvecklats i samarbete mellan Högskolan i Halmstad, näringslivet och den offentliga sektorn. Det har bidragit till att Högskolan i Halmstad profilerar sig inom det tvärvetenskapliga området hälsoinnovation. Nya företag har startats och ett flertal nya produkter och tjänster har kommersialiserats.

Hälsoteknikcentrum är på god väg att etableras som en betydelsefull nationell och internationell miljö för hälsoinnovationer. En fortsatt utveckling av hälsoinnovationsområdet i nära samverkan med Högskolan i Halmstad är därför viktig.

Grön tillväxt

Med grön tillväxt avses här främst förnybar energi och råvaror, högkvalitativa livsmedel samt produkter och tjänster från jord, skog och vatten.

Halland har goda naturgivna förutsättningar, hög kunskapsnivå och en välutvecklad struktur för industri, logistik och företagande inom områdena jord, skog och vatten. Flera kompetenta aktörer finns i Halland som kan utföra aktiva insatser för innovation och förnyelse inom grön tillväxt. Med nationell kompetens i länet inom exempelvis förnybar energi och med logistiska fördelar kan högskola och samhälle tillsammans med den storskaliga och småskaliga företagsstrukturen öka förädlingsgraden och skapa tillväxt inom det gröna området. Detta utgör innehållet i den halländska bioekonomin. Bioekonomi är en kretsloppsekonomi som använder förnybara naturresurser från jord, skog och vatten för att skapa energi, varor och tjänster därmed ekonomisk aktivitet. Bioekonomi ger oss bra möjlighet till fakta-, datainsamling och analys inom området och därmed ett bättre underlag för strategiska val för stärkt ekologisk hållbarhet.

Inom grön tillväxt ska Halland dra nytta av kompetens och finansiering på nationell nivå och EU nivå, kombinera tillgängliga stödresurser så att det samverkar i strategisk riktning samt att utveckla offentlig verksamhet som test- och pilotmiljöer för innovation.

Livsmedelssektorn står inför stora utmaningar. Från övergripande globala frågor som livsmedelsförsörjning, livsmedels-säkerhet och hållbarhetsfrågor till konsument- och andra samhällsefterfrågade mervärden. Mat med spårbarhet, äkthet, ekologiskt, lokalt och hälsosamt är några exempel på områden med ökad efterfrågan och tillväxtpotential. Den halländska livsmedelssektorn har goda tillväxtmöjligheter längs hela kedjan från råvaruproduktion till högförädlade livsmedel och tjänster. Goda möjligheter till samverkan och innovationsutveckling finns också med angränsande sektorer som upplevelse- och hälsosektorn.

Besöksnäring

Besöksnäringen är på väg att bli Sveriges nya basnäring då den visar på mycket god tillväxt. Besöksnäringen är en intressant näring så till vida att den är platsbunden och ofta erbjuder arbetstillfällen för unga människor.

Genom att utveckla Halland som destination skapas förutsättningar för nya besökare, fler företag, ökade investeringar och fler inflyttare som söker sig till Halland för att leva, bo och arbeta. Destinationsutveckling är alltså ett sätt att bidra till regionens attraktionskraft. Inom ramen för detta sammanförs tematiska områden såsom mat, landsbygdsutveckling, kultur/idrott och kreativa näringar.

Halland har ett gott utgångsläge som attraktiv destination vilket ger oss goda möjligheter inför framtiden.

En ökning av offentliga och privata investeringar i forskning och utveckling

Idag investerar Hallands näringsliv förhållandevis lite i forskning och utveckling. Genom att aktivt delta i EU:s forsknings- och innovationsprogram och använda medfinansiering kan forskning, kompetensutveckling på avancerad nivå och befintliga forskargrupperingar förstärkas samt bidra till ökad tillgång till forskningskompetens inom näringslivet.

Högskolan i Halmstad har en viktig roll för regionen i detta arbete. Lärosätet samarbetar redan idag med företag inom och utanför regionen genom exempelvis KK-miljön "Forskning för Innovation"¹². Genom ytterligare insatser skulle fler halländska företag kunna ges möjligheter till samarbete.

För att tillgängliggöra forskning och utveckling som är relevant för Hallands styrkeområden behövs en ökad koppling till näralliggande, större regioners inkubatorer, pro-

jektarenor och forskningsinstitut. Högskolan i Halmstads samverkan med svenska och internationella lärosäten möjliggör strukturerade utvecklingssamarbeten utanför regionen. Särskilt viktig är kopplingen till de nationella så kallade RISE-instituten¹³. Inte minst för att få tillgång till de finansieringsmöjligheter som finns för kunskapsintensiva företag. På detta sätt ökar förutsättningarna för fler kunskapsintensiva företag i det halländska näringslivet.

Omställning och förnyelse i existerande företag

Den internationella konkurrensen och den tekniska utvecklingen ökar kraven på omställning och förnyelse hos företagen. Företagen kan behöva stöd i att bli mer innovativa gällande både organisation, teknik och kunskap. Därför finns det behov av att stärka det företagsfrämjande systemets¹⁴ förmåga att fånga upp idéer och agera pådrivare för förändring och lärande i organisationer. Bland annat genom stöd och lösning till kunskap och kompetensutveckling.

Entreprenörskap och ökat företagande

I Halland finns ett relativt högt nyföretagande som det är viktigt att fortsätta att stimulera, men även etablerade företag med tillväxtpotential behöver få goda förutsättningar att utvecklas. Det finns behov av en generell utveckling av kooperativt och socialt företagande samt av produktions- och tjänsteföretag inom en bredd av branscher. Insatser kan behövas för att främja ett mer kunskapsintensivt företagande i Halland. Dessutom krävs fortsatt satsning på ungas, kvinnors och utlandsföddas företagande, där det finns stor potential.

För att lyckas med detta är det nödvändigt med långsiktig och effektiv finansiering av nyckelaktörer inom det företagsfrämjande systemet. Utvecklingen av "Timbanken"¹⁵ och liknande initiativ behöver fortsätta.

¹²Finansiering från Stiftelsen för kunskaps och kompetensutveckling. www.kks.se

¹³RISE (Research Institutes of Sweden AB) är statens ägarbolag för deläggande i svenska industriforskningsinstitut. De samarbetar kring struktur och ägarfrågor i syfte att förnya och förstärka institutens roll i det svenska innovationssystemet.

¹⁵RH's affärsutvecklarstöd i samverkan med de halländska kommunerna som ger möjlighet till konsulttid för dem som vill starta eller utveckla sitt företag.

Halland, en stark kunskapsregion

Ökad internationell konkurrens och teknisk utveckling ökar efterfrågan på kunskap och höjer trösklarna till arbetsmarknaden. Detta missgynnar individer och grupper som inte har rätt kompetens.

Parallellt pågår en demografisk utveckling som ökar efterfrågan på kompetens inom vissa yrken, till exempel i välfärdssektorn. Detta sammantaget sätter press på de skol- och utbildningssystem som ska förse och stödja arbetslivet med kompetent arbetskraft. Hur invånarnas kompetens stärks och används på arbetsmarknaden är en avgörande framtidsfråga för att ge invånare, företag och organisationer möjlighet att utvecklas.

Tillgången till eftergymnasial utbildning är nödvändig. För att möta både nuvarande och framtida behov av utbildning behövs tillgång till och mångfald av olika utbildningsformer. Såväl högskolesektorn som yrkeshögskolan är viktiga aktörer i detta sammanhang.

VI PRIORITERAR

Högre studier och yrkesstudier som ett naturligt val samt möjligheten till ett livslångt lärande

Behov finns av insatser som bidrar till att högre studier och yrkesstudier blir ett naturligt val för fler. Bland annat genom att skapa förutsättningar för ungdomar att göra medvetna karriärval. Insatser behöver även göras för att höja yrkesutbildning-

arnas status samt för att ge ungdomar en bild av arbetsmarknaden nu och på lång sikt.

Avståndet mellan utbildning och arbetsliv behöver minska. Teknikutvecklingen gör att arbetsmarknaden och yrkesroller förändras snabbt. Det blir därför viktigt att på olika sätt arbeta i nära samverkan mellan skola och arbetsliv. Studie- och yrkesvägledning och samverkan kring yrkesstudier och arbetsplatsförlagd utbildning spelar en viktig roll.

Kompetensutveckling för de som har arbete behöver stärkas för att öka individernas valmöjligheter, öka rörligheten på arbetsmarknaden, öka arbetsplatsernas attraktivitet och för att stärka näringslivets konkurrenskraft. Insatser behövs för att minska könstraditionella val.

Den senaste tekniken, där Halland ska ligga i framkant avseende kunskap, tillgänglighet och användning

Den tekniska utvecklingen omdefinierar begreppet teknisk kompetens från att tillverka tekniken till att använda den i kreativa sammanhang. Användandet av teknik i till exempel kulturellt och kreativt skapande ökar och teknikutvecklingen har förändrat hur kultur produceras och konsumeras. Det har medfört att människor i större utsträckning har blivit medskapare av kulturen och inte bara passiva mottagare.

Att använda IKT (informations- kommunikationsteknik) i utbildningen är viktigt. Halland ska ta tillvara på de möjligheter som den nya tekniken bidrar med. Våra barn och ungdomar ska vara väl rustade att möta en global verklighet där denna tekniska kompetens är nödvändig. Det är en förutsättning för framtida sysselsättning och företagande.

Halland, en region med goda kontakter med omvärlden

Den ökade mobiliteten över gränser av människor, kunskap, idéer, företagande och kapital ger möjligheter för tillväxt. För att ta del av de möjligheterna behöver människor, organisationer och företag i Halland ha goda kontakter med omvärlden.

En avsaknad av kompetens och kapacitet för internationalisering hos företag och det regionala stödsystemet kan bli ett hinder för ekonomisk tillväxt. Genom att stimulera till nya samarbeten och utbyten mellan människor och organisationer i Halland, nationellt och internationellt ökar kunskap och affärsmöjligheter för halländska företag på internationella marknader.

Eftersom vi konkurrerar om kompetens och kapital med andra delar av världen är det viktigt att vi har goda kontakter med omvärlden. Samtidigt som vi tar tillvara de kompetenser som människor med olika bakgrund kan tillföra vår arbetsmarknad och vårt samhälle. Det gäller bland annat möjligheterna att nå nya marknader, förbättrade marknadspositioner, breddat rekryteringsunderlag, ökad kreativitet, bättre arbetsklimate och förbättrad image¹⁷. Enligt forskning ökar företag som anställer utlandsfödda sin export. Speciellt när det gäller välutbildade utlandsfödda som varit kort tid i Sverige. De har både språket, kunskapen om affärskulturen och nätverk som är viktiga¹⁸. Därför finns det en betydande tillväxtpotential i att rekrytera utlandsfödda som kunskapsbro till marknader i sina hemländer.

Satsning på att attrahera internationell kompetens och arbetskraft parallellt med att vi bättre tillvaratar den internationella kompetens som redan finns här ökar sysselsättningen och motverkar en framtida brist på arbetskraft i Halland. Högskolan i Halmstads nationella och internationella utbyten och nätverk utgör en viktig resurs med möjligheter till samarbeten.

En bra internationell tillgänglighet liksom ökat internationellt utbud inom exempelvis utbildning och kultur gör dessutom Halland attraktivt för inflyttning både nationellt och internationellt.

VI PRIORITERAR

Strategiska allianser med viktiga aktörer i omvärlden

För att ta tillvara de möjligheter som globaliseringen ger, med rörlighet över gränser för människor, kunskap, företag, varor och kapital, behövs strategiska allianser med såväl närliggande regioner som nationellt och internationellt. Inte minst för att tillgodose näringslivets behov av spetskompetens och olika forskningsmiljöer. Möjligheter finns för ökad samverkan med aktörer i tillväxtbältet Oslo-Göteborg-Halland-Malmö-Köpenhamn-Hamburg.

Att delta i EU- och internationella organisationer, nätverk, projekt och andra former för gränsöverskridande utbyten är betydelsefullt. Ett tätare samarbete med andra som har liknande utmaningar ger viktigt kunskaps- och erfarenhetsutbyte och att vara en del av europeiska och internationella kunskapsflöden är viktigt för Hallands tillväxt och utveckling.

Internationella samarbeten är också viktiga instrument för att värna de attraktiva halländska livsmiljöerna, speciellt vårt gemensamma hav och vår kust.

Ett ökat samarbete nationellt och internationellt skapar förutsättningar för att utveckla den halländska kultursektorn och bredda utbud och publik. Med kulturens hjälp skapas relationer och kontakter som Halland kan dra nytta av på många olika sätt. Det finns ett extra fokus på kultursamarbeten i Norden samt inom olika EU-program.

Fler och växande internationella företag i Halland

Det finns behov att stödja det halländska näringslivet för att bli bättre rustat att ta tillvara potentialen som finns i internationella marknader, inklusive nya tillväxtmarknader. Bland annat genom att bevaka tillväxtpotentialen i internationella marknader för Hallands identifierade styrkeområden samt att bidra till spridning av kunskap om dessa marknader. Insatser behövs som syftar till att människor med bakgrund i andra länder i högre grad anställs, startar internationella företag, studerar samt utgör samarbetspartners.

Att stärka de innovationsmiljöer som finns i Halland skapar förutsättningar för att attrahera internationella investeringar och internationell kompetens.

¹⁷Sydsvenska Industri- och Handelskammaren (2010) Diversity Management idag – affärsnytta med mångfald.

¹⁸Magnus Lodefalk (2013) Tackling barriers to firm trade: liberalisation, migration and servification, Örebro universitet

God internationell tillgänglighet

En god internationell tillgänglighet påverkar Hallands attraktivitet. Den fysiska infrastrukturen är viktig i detta sammanhang såsom snabbare tågförbindelser i tillväxtbältet Oslo-Göteborg-Halland-Malmö-Köpenhamn-Hamburg, som utgör en del av EU:s utpekade transportstråk TEN-T (Trans European Network for Transport). De halländska hamnarna spelar en stor roll som strategiska noder med import- och exportmöjligheter och det är viktigt att arbeta för god tillgänglighet till internationella flygplatser utanför Halland.

En god internationell tillgänglighet är en förutsättning för att vara en del av en gränsöverskridande arbets- och utbildningsmarknad och för att locka internationell kompetens.

Detta gör att Halland blir mer attraktivt både som boendemiljö och som besöksmål både för svenska och internationella målgrupper.

Ökad kännedom om Hallands attraktivitet

Halland associeras främst med vacker natur och attraktivt boende. Bilden av Halland är idag positiv men som region relativt okänd.

För att sticka ut i konkurrens med andra regioner finns ett behov av specialisering och tematisering av upplevelser. Utvecklingen av internationellt attraktiva halländska destinationer kommer att prioriteras.

För fortsatt inflyttning och för att Halland ska kunna ta del av satsningar som görs nationellt och internationellt är det viktigt att våra tillgångar och vår attraktivitet blir känd på olika sätt och i många sammanhang. Det kan handla om strategiska allianser för påverkan, goda myndighetskontakter och att ha god kontakt med media.

Samarbeten är jätteviktiga för oss

Anne-Christine Hertz,
verksamhetschef,
Hälsoteknikcentrum

Idéer utvecklas i mötet med vårdens vardag

På Hälsoteknikcentrum Halland utmanas entreprenörer och idéer och de kan möta forskning, vårdens och omsorgens verklighet och sina framtida kunder.

– Samarbeten är jätteviktiga för oss. Vi möjliggör och underlättar samarbeten över organisatoriska gränser och mellan olika kunskapsområden, säger Anne-Christine Hertz, verksamhetschef på Hälsoteknikcentrum Halland. Vi ser till att människor möts och vi bidrar med verktyg och metoder så att de kommer framåt i sin innovationsprocess.

Hälsoteknikcentrum Halland har medverkat i hundratals olika utvecklingsprojekt och bidragit till att förverkliga ett antal nya produkter och tjänster som förbättrat vården och omsorgen.

– Vi stödjer med våra nätverk, metoder och genom att vi är fast förankrade i vårdens och omsorgens verklighet, säger Anne-Christine Hertz.

”

*Som elkonstruktör
har jag ett
omväxlande arbete*

Jakob Bjärne, elkonstruktör

Jakob fick ett jobb med spänning

Ett jobb med spänning – så skulle man kunna beskriva arbetet som elkonstruktör på Effekt i Varberg. Jakob Bjärne kunde gå direkt från Yrkeshögskoleutbildningen på Campus Varberg till det nya jobbet.

Jakob Bjärne är 26 år och Varbergare sedan länge. Efter att ha pluggat ett gymnasieprogram med inriktning på el blev det en del ströjobb innan det bar av på långresa till bland annat Nya Zeeland.

– När jag kom hem kände jag att jag ville satsa på något nytt. Jag hittade utbildningen på Campus Varberg och

sökte, och det har jag inte ångrat.

Utbildningen hade en bra mix av teori och praktik, tycker Jakob:

– Det var väldigt bra att i verkligheten få se vad det vi pluggade teoretiskt kunde användas till och vad jobbet innebar.

– Som elkonstruktör har jag ett omväxlande arbete. Jag projekterar hur de elektriska installationerna ska utformas i olika byggnader, till exempel skolor, företagslokaler eller bostäder. Det är ett kreativt jobb där varje projekt är unikt.

Fler i arbete

Sysselsättningen i Halland är hög, men vissa grupper är underrepresenterade på arbetsmarknaden. Insatser behövs för att öka anställningsbarheten och arbetsdeltagandet hos underrepresenterade grupper.

Inledning

Utbildning är en kraftfull insats för att bidra till jämlika förutsättningar och till en hög förvärvsfrekvens. Att skapa goda förutsättningar för alla elever att fullfölja grund- och gymnasieskolan leder till en hållbar tillväxt och en god arbetskraftsförsörjning.

Globaliseringen i form av internationell konkurrens och teknisk utveckling innebär en ständig omvandling av arbetslivet. Allt kraftfullare datorer skapar nya möjligheter till automation, vilket förr eller senare kommer att påverka efterfrågan på arbetskraft inom en rad olika branscher och yrken. En uppskattning är att cirka hälften av dagens anställda kan komma att ersättas av digital teknik inom två decennier.

Befolkningen i Halland blir allt äldre. Detta innebär utmaningar för kompetensförsörjning, inte minst inom vård- och omsorgssektorn. Det behövs insatser som bidrar till högre sysselsättning i grupper som idag är underrepresenterade på arbetsmarknaden. Det behövs också en bättre matchning mellan utbildning och arbetsmarknad. Arbetsmarknaden behöver öppna sig för fler unga, fler utlandsfödda och bli mer jämställd samtidigt som äldre behöver arbeta längre.

De strategiska valen i kapitlet fler i arbete är:

- Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar
- Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet
- Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad

Halland erbjuder alla barn och unga goda och jämlika förutsättningar

Barns möjligheter att lyckas i livet påverkas av socioekonomisk situation, livsstil, sociala sammanhang samt individuella faktorer. En viktig uppgift för samhället är därför att ge varje barn goda och jämlika förutsättningar för att få en bra uppväxt och att få utveckla de förmågor som krävs för att leva ett gott liv.

Det är av stor vikt att skolan ger alla elever goda förutsättningar att fullfölja sin utbildning och få med sig de kunskaper och

förmågor de behöver för framtiden. Utbildning förbättrar chanserna att få ett arbete. Ett arbete stärker och utvecklar individen och minskar sociala skillnader. En välutbildad befolkning med god hälsa är grundförutsättningar för ett väl fungerande samhälle.

Det finns viktiga inomregionala skillnader i utbildningsnivå och skolresultat som behöver minska för att Halland ska vara en attraktiv region. Därför är det viktigt att genomföra särskilda satsningar där det finns störst behov.

VI PRIORITERAR

En god start i livet

Att investera i barns utveckling är en viktig väg till social hållbarhet och minskade skillnader i hälsa. Verksamheter som påverkar barn och unga behöver hålla den kvalitet som krävs för att tillgodose alla barns behov, oavsett deras sociala och ekonomiska förutsättningar. De första åren i ett barns liv har en stor påverkan på framtida hälsoutveckling. Tidiga och samordnade insatser från samhället kompenserar och utjämnar konsekvenserna av olika förutsättningar. Positiva effekter kan ses under en lång tid.

Goda förutsättningar för alla elever att fullfölja grund- och gymnasieskolan

Alla elever behöver fullfölja grund- och gymnasieskolan och lämna skolan med de kunskaper och förmågor de behöver för framtiden. Kompetensutveckling för pedagoger i skolan har visat sig viktigt för elevers resultat.

Vårt komplexa samhälle gör att förmågor som handlingskraft, att kunna han-

Mångfald

JÄMSTÄLLDHEIT

KUNSKAP

SOCIALA INNOVATIONER

en
jämluk
hälsa

MATCHNING

METODER

VALIDERING

ÖPPENHET

ATTITYDER

praktikplatser

socialt företagande

tera motgångar, självtillit och inre motivation blir allt mer viktiga för individen. Skolan är en viktig arena för att rusta våra barn och ungdomar även med dessa förmågor.

Positiva relationer i skolan är avgörande för att minska avhoppet från grund- och gymnasieskolan och därmed minska risken för framtida utanförskap. Därför behövs en fungerande stödstruktur för individer och grupper som står långt ifrån måluppfyllelsen i grund- och gymnasieskolan. En stödstruktur som inte gör skillnad på vem du är eller var du bor.

Utveckla barns och ungas entreprenöriella förmågor och kompetenser

Ett entreprenöriellt förhållnings- och undervisningssätt utvecklar den kreativa förmågan, lusten att skapa, förmågan att ta initiativ och att omsätta idéer till handling. Förmågor som är viktiga i alla typer av arbeten. Ett fortsatt arbete med ett entreprenöriellt förhållningssätt och undervisningssätt är därför viktigt.

Halland erbjuder god matchning av kompetens som behövs i arbetslivet

Tillgången till rätt kompetens är avgörande för att näringslivet och offentliga arbetsgivare ska kunna fortsätta utvecklas. Därför behövs samverkansytor och metoder för att bättre förutse framtida kompetensbehov, för att bättre matcha kompetens och arbetsmarknadens behov samt för att minska avståndet mellan utbildning och arbetsliv.

Efterfrågan på arbetskraft inom skogsbruk, skogsnäring och industrin har minskat samtidigt som det fortsättningsvis finns behov av kompetent arbetskraft inom de tillverkande sektorerna. Såväl nationellt som i Halland ser man en ökad efterfrågan på olika kompetenser inom tjänstesektorn, inte minst inom vård och omsorg. Samverkan på regional nivå behövs för att arbeta med denna matchning.

Det råder en obalans då den halländska arbetsmarknaden inte motsvarar den höga utbildningsnivån. I Halland finns det relativt få företag som efterfrågar mycket kunskap. Det behövs regionala motorer i Halland som skapar en näringslivsutveckling baserad på kunskap och innovation. Ska Halland bli en än mer attraktivt region att bo i behövs det fler arbetsställen i Halland med internationell konkurrenskraft som erbjuder arbeten med krav på hög utbildning.

VI PRIORITERAR

En regional struktur för matchning mellan arbetsmarknad och utbildning

Skola, arbetsgivare och samhälle behöver utveckla en gemensam syn på de kompetensbehov, den kunskap och kompetens som krävs i morgondagens arbetsliv för att skapa de utbildningar som matchar behoven. Det krävs såväl för branscher med bristyrken som för branscher med tillväxtpotential. För detta behövs kunskapsunderlag och analyser som stödjer ett sådant arbete.

För att uppnå detta finns behov av att arbetsgivare och utbildningsanordnare utvecklar sin samverkan. Det kan handla om att utveckla de metoder och verktyg som används inom exempelvis Teknikcollege och Vård- och omsorgscollege, mellan arbetslivet och akademien eller i programråd för yrkesutbildningar på gymnasienivå/yrkeshögskolor samt arbetslivskunskap och studie- och yrkesvägledning.

Halland, en region som har en öppen, jämställd och inkluderande arbetsmarknad

Mångfalden är en resurs för att säkra kompetensförsörjningen och möta de demografiska utmaningarna. För en hållbar tillväxt måste

möjligheterna att komma in på arbetsmarknaden öka för grupper som idag är underrepresenterade på arbetsmarknaden.

Det är också viktigt att bryta den könssegregerade arbetsmarknaden. Som det är idag arbetar kvinnor och män till stor del i olika yrken, inom olika sektorer och på olika nivåer i hierarkierna. Därmed är också makten i samhället ojämnt fördelad mellan kvinnor och män.

VI PRIORITERAR

En jämställd arbetsmarknad

Hallands arbetsmarknad är starkt segregerad efter kön. Därför behövs insatser för att öka jämställdheten på arbetsmarknaden. Jämställdhetsintegrering¹⁹ är den huvudsakliga strategin som används för att uppnå en ökad jämställdhet. Strategin utgår från att jämställdhet mellan kvinnor och män skapas där vi tar våra beslut i vardagen, där resurser fördelas och normer skapas. Exempelvis ska de beslut skolor och arbetsgivare tar kring ungas lotsning in i arbetslivet präglas av ett jämställdhetsperspektiv, oavsett om det gäller allmän arbetslivsorientering, arbetsplatsförlagt lärande, studie- och yrkesvägledning eller andra aktiviteter. Det handlar såväl om löner som om utbildningsval och anställningar. Detta är grunden för en långsiktigt mer jämställd arbetsmarknad.

Ökad anställningsbarhet hos invånare som står långt ifrån arbetsmarknaden

Det behövs insatser som underlättar inträdet på arbetsmarknaden och som motverkar att invånare hamnar i ett utanförskap. Behov finns också att kraftsamla för att stödja dem som av olika skäl hamnat utanför arbetsmarknaden en längre tid. Vikten av samverkan mellan samhällssektorer och aktörer kan inte underskattas.

Ett exempel på verktyg är validering som handlar om att synliggöra en individs kompetens genom olika bedömningsmetoder, i de fall personen inte har betyg eller andra intyg. Ett annat exempel är att erbjuda praktikplatser som kan ge individer arbetslivserfarenhet. Det kan också handla om vägledning till studier och yrkesval. För att alla invånare ska ha goda möjligheter på arbetsmarknaden så är det viktigt att öka den digitala kompetensen.

Utveckling av sociala innovationer och socialt företagande för fler i arbete

Sociala företag präglas av att alla medarbetare kan bidra efter sin egen förmåga och att vinster återinvesteras i verksamheten. Organisationsformen stimulerar till företagande och bidrar till sysselsättning. Tidigare erfarenheter visar att sociala företag har fungerat som en bra plats för arbetsträning även för personer som exempelvis har nedsatt arbetsförmåga.

Sociala innovationer omfattar nya idéer, produkter, tjänster och modeller som kan öka den sociala hållbarheten i samhället. Eftersom sociala innovationer utvecklas för att möta sociala behov och samhällsproblem så är det inte enbart ekonomisk vinning som står i centrum. Det ställer speciella krav på finansiärer och andra som ger stöd. Framtagandet av sociala innovationer kan ske tvärssektoriellt och med fördel i samverkan mellan flera olika aktörer inom både ideella, privata och offentliga sektorn. Matchningsprocesserna är av stor betydelse och mötesplatser kan behöva utvecklas.

¹⁹Jämställdhetsintegrering är en politisk strategi för att uppnå ett jämställt samhälle. Det innebär att ett jämställdhetsperspektiv ska införlivas i allt beslutsfattande på alla nivåer och i alla steg av processen, av de aktörer som normalt sett deltar i beslutsfattandet.

*Det är ett
varierande och
roligt jobb*

Ebba Olsen, fritidspedagog

Ebba nådde målet trots tuff skoltid

Skolan var en utmaning för Ebba Olsen, 19-åring från Våxtorp. Men när det stod klart att hon har dyslexi med uttalade läs- och skrivsvårigheter fick hon bra stöd och nu har hon klarat både grundskola och gymnasium med goda resultat – och har fått jobb på ett fritidshem.

– Det var bra att få diagnosen. Då förstod jag varför det varit så jobbigt och att det inte berodde på att jag var dum när jag kom efter i olika ämnen, berättar Ebba. Sedan hade jag jättebra lärare både på högstadiet och senare på Barn- och fritidsprogrammet på gymnasiet. De såg mig och gav mig det stöd jag behövde för att klara skolan.

Fler lärare behöver ha mer kunskap om dyslexi:

– Fler behöver veta vad det är och vilka hjälpmedel som finns så att barn och unga med de här utmaningarna kan få bättre stöd.

Ebba trivs jättebra på sitt jobb på fritids:

– Det är ett varierande och roligt jobb. Det bästa är att se barnens glädje när de lär sig något nytt, säger Ebba som har fler mål på lång sikt:

– Jag skulle vilja komma in i skolverksamheten, antingen som elevassistent eller så småningom som lärare, säger hon.

Jag vill
visa att vi
kan lyckas!

Hatice Yüksel, caféarbetare

Socialt företagande gav Hatice självförtroende

Kurdiska sjubarnsmamman Hatice Yüksel fick aldrig själv gå i skola när hon växte upp i Turkiet. Hon kom till Sverige för 22 år sedan och det är först nu i det sociala företaget Goda Livet i Halmstads caféverksamhet som hon har fått sitt självförtroende tillbaka.

– När man inte kan skriva eller läsa och bara pratar lite svenska, är det svårt att visa vem man är och vad man kan.

I det sociala företags caféverksamhet har Hatice verkligen visat vad hon kan. Idag har hon huvudansvaret för matlagning och bakning på Mjellby konstcafé och sköter allt från köksarbete till kassahantering och larm.

– Jag vill vara en bra förebild, för mina barn och för andra invandrarkvinnor. Jag vill visa att vi kan lyckas och det visar vi med vår caféverksamhet.

En hållbar tillväxt i samverkan

Det är alla människor som bor och verkar i Halland som tillsammans kan skapa den framtid vi vill ha. Många olika aktörer kan utifrån var och ens roll medverka och samverka för att ge goda förutsättningar för människor att utveckla och utvecklas.

Tillväxtstrategin för Halland pekar ut riktningen för att Halland ska bli en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region. Det är ett ramverk att förhålla sig till och består av politiska prioriteringar. Prioriteringar som i sin tur är styrande för projekt och tilldelning av medel. EU-programmen är viktiga verktyg för genomförandet.

De olika aktörernas roller

Region Halland har en central roll utifrån det regionala utvecklingsuppdraget att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till regional tillväxt och utveckling i samverkan och i samråd med offentlig sektor, högskolan, organisationer, näringsliv och ideella sektorn.

De halländska kommunerna har en central roll som pådrivare av utveckling mot attraktivitet, konkurrenskraft och fler i arbete. Kommunerna driver bland annat utvecklingen för en god och hög kvalitet i grund- och gymnasieskolan, arbetar aktivt för att skapa ett gott företagsklimat samt ansvarar för att människor inte ska hamna i långvarigt utanförskap. Tillväxtstrategin för Halland ger Hallands sex kommuner stöd i utvecklingen mot ökad attraktivitet och tillväxt i respektive kommun.

Engagemang, samverkan och insatser från offentlig-, privat- och ideell sektor är avgörande för hur Hallands tillväxt utvecklas. Också engagemang hos företag, näringslivsorganisationer och företagsfrämjande organisationer är av stor vikt för utvecklingen av Halland.

Hallands viktiga utbildningsaktörer är Högskolan i Halmstad, Campus Varberg, Försvarsmaktens tekniska skola och Militärhögskolan. De har en uppenbar roll att höja utbildningsnivån och är kompetensförsörjare i regionen. De bidrar med kontakter till näringsliv, samhälle och andra lärosäten

såväl i som utanför Sverige. Utbildningsaktörerna bidrar också med en omvärldsbevakning som berikar utvecklingen i Halland.

Högskolans uppdrag att bedriva forskning och högre utbildning är en viktig del i att möta framtida utmaningar. Högskolan bidrar med sin forskningskompetens och är en viktig del i skapandet av en stark kunskapsregion.

Samverkan

Redan idag finns det upparbetade samarbeten mellan aktörer inom flera olika områden. Dessa är viktiga att stärka ytterligare. Inom en del områden finns det däremot behov av att utveckla nya samarbeten.

Samverkan med statliga verk och myndigheter, inklusive EU, är väsentlig. Andra viktiga samarbeten är med närliggande regioner, såväl nationellt som internationellt. Också samverkan inom regionen mellan kommuner och över kommungränser är väsentlig för Hallands tillväxt.

Uppföljning

Det kommer att genomföras årliga uppföljningar hur Halland utvecklas, utifrån tillväxtstrategins övergripande mål. Dessa ligger sedan till grund för samtal och diskussion på såväl regional som nationell nivå.

Målet för tillväxtstrategin är att

"Halland ska vara en mer attraktiv, inkluderande och konkurrenskraftig region 2020 än 2014".

Hur Halland utvecklas mot detta övergripande mål kommer att följas upp utifrån tre huvudindikatorer; inflyttning, lönesumman och förvärvsfrekvensen, se nedan.

Huvudindikatorerna speglar Hallands befolkningsutveckling, ekonomiska utveckling och sysselsättningsutveckling. För befolkningsutvecklingen har det inrikes flyttningsöverskottet valts eftersom det bäst avspeglar regionens attraktivitet i ett nationellt perspektiv. Den ekonomiska utvecklingen mäts genom att följa utvecklingen av lönesumman per sysselsatt (dagbefolkning²⁰) i Hallands län. Sysselsättningsutvecklingen mäts med förvärvsfrekvensen för både kvinnor och män, vilken definieras som andelen förvärvsarbetande av befolkningen i åldersgruppen 20 till 64 år.

Indikatorerna är beroende av varandra. Flyttningsöverskottet från övriga Sverige är ett uttryck för Hallands attraktivitet för boende, men påverkas också av arbetsmarknadens utveckling. Hallands ekonomiska utveckling, uttryckt som den totala lönesumman, påverkas av att regionens folkmängd växer, av näringslivets ekonomiska tillväxt och antalet förvärvsarbetare. Arbetsmarknadens utveckling, slutligen, påverkas dels av att den växande befolkningen leder till ökad efterfrågan på varor

och tjänster och dels av att näringslivet växer och stärker sin konkurrenskraft på nationella och internationella marknader.

Huvudindikatorerna kommer att kompletteras med ytterligare indikatorer. Detta eftersom det inte finns någon enskild indikator som beskriver regionens utveckling. Regional tillväxt och utveckling är en komplex process där en mängd olika faktorer samverkar, vilket gör att valet av indikatorer får stor betydelse för resultatet och den bild av utvecklingen som målas upp.

Komplettering av tillväxtstrategin

Tillväxtstrategin ska följas upp årligen för möjlighet till komplettering. Beslut om behov av komplettering tas i tillväxtutskottet.

²⁰ Med dagbefolkning avses de personer som har sitt förvärvsarbete i Hallands län, oberoende av var de är folkbokförda.

PRODUKTION: Region Halland, Kommunikationservice.
ILLUSTRATIONER: Rebecca Elfast, Rebelform. FOTO: Magnus Andersson. TRYCK: Reproservice, december 2015.
ARBETSGRUPP: Tjänstemän, Region Halland. PROCESSLEDARE: Marie Karlsson.

Om du vill beställa fler exemplar av denna trycksak, kontakta Broschyrbeställningen
tfn 035-13 48 00 eller beställ via www.regionhalland.se/broschyrer

BÄSTA LIVSPLATSEN

Region Halland

Region Halland

Överenskommelse om regional samverkan gällande kultur för äldre

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet - det är ett av målen inom såväl den regionala som den nationella kulturpolitiken. Många äldre kan av olika ha skäl ha svårt att ta del av kulturlivet och få möjligheter till eget skapande. Ett aktivt och kulturellt liv ger positiva hälsoeffekter. Aktuell forskning visar bland annat hur kulturell verksamhet påverkar hjärnans funktioner positivt. Denna överenskommelse vilar på vetenskaplig grund och syftar till att öka tillgängligheten till ett kulturutbud med hög konstnärlig kvalitet, utifrån den äldres behov och önskemål.

Målgrupp

Överenskommelsen avser aktiviteter för personer över 65 år med behov av insatser i form av hemtjänst, dagverksamhet, boende eller av förebyggande insatser i kommunal, eller privat regi eller entreprenad.

Regionalt subventionerat kulturutbud

- De subventionerade programmen ska uppfylla kravet på kvalitet. I begreppet ingår både konstnärlig professionalitet och lämplighet.
- Utbudet ska erbjuda program både för kulturupplevelser och eget skapande.
- Utbudet ska vara varierat både gällande innehåll och medverkande kulturskapare.
- Utbudet formas i samverkan med kommunerna, genom en referensgrupp (REKO-gruppen) med representanter från äldreomsorg och kultur i samtliga kommuner.
- Målgruppen ges möjlighet att påverka utbudet.

Hallands bildningsförbund

Genom uppdrag från Region Halland ska Hallands bildningsförbund säkerställa fortlevnad och utveckling av överenskommelsen om regional samverkan gällande kultur för äldre. Dessutom ska Hallands bildningsförbund samordna, främja, utveckla och förmedla kultur av hög kvalitet. Hallands bildningsförbund ombesörjer:

- årlig presentation av utbud och artister i katalog, på webbsida och vid utbudsdag.
- bokning och administration av programmen.

Kommunala insatser

- Kommunerna arbetar utifrån egna lokala överenskommelser gällande hur kulturen används som resurs för målgruppen.

- Kontaktperson för samverkan med regionen. Denna person ansvarar för fördelningen av subventionsmedel inom kommunen och är även i övrigt förmedlande kontakt mellan region och aktörer inom kommunen.

Finansiering

Hallands bildningsförbund tilldelas ett årligt regionalt anslag, som ska användas till subventionering av utbud samt övriga regionala insatser. Anslaget fastställs i samband med Region Hallands årliga budget och verksamhetsplan. Vid förändring av förutsättningarna ska dialog föras med samtliga parter.

Fördelningsprinciper gällande regionala subventioner

Överenskommelsen bygger på en delad finansiering region och kommuner, med 50/50.

Regionen anslår årligen medel för att subventionera det utvalda utbudet med 50 % av kostnaden, hittills med 600.000 kr per år. För att fördela anslaget proportionellt mellan kommunerna används antalet 65 + i varje kommun som beräkningsgrund (SCB).

Bildningsförbundet justerar årligen för eventuella ändringar av antal inom ålderssegmentet.

(Se bilaga 1)

Medel som ej tagits i bruk under ett år, kan tilldelas annan kommun eller användas till särskilda insatser som beslutas av bildningsförbundet efter samråd med REKO-gruppen.

Övriga regionala insatser i samverkan med kommunerna

- Verkar för att öka kunskapen om kulturens betydelse för hälsan, särskilt för äldre
- Driver utvecklingen av utbudet
- Utvecklar och upprätthåller löpande information och utbyte med kommunerna
- Samordnar insatser för utbildning om kultur och hälsa, dels för befintlig personal, dels på vårdutbildningar
- Samverkar med Högskolan i Halmstad och andra forskningsinstanser
- Delger kommunerna omvärldsbevakning och medverkan i nätverk
- Sprider resultaten från Halland

Uppföljning och utvärdering

Hallands bildningsförbund redovisar årligen efter bokslut de insatser som gjorts samt utfallet kommunvis. Detta sker genom möten med Taktisk grupp senior och Taktisk grupp kultur, där även representant från Kultur i Halland medverkar. Med denna redovisning som underlag följer Region Halland och kommunernas förvaltningar gemensamt upp och utvärderar denna överenskommelse om samverkan.

Giltighetstid och uppsägning

Denna överenskommelse är tecknad mellan Region Halland/Kultur i Halland och de förvaltningar i alla kommuner som ansvarar för äldreomsorg respektive kultur.

Överenskommelsen gäller löpande med en uppsägningstid om sex månader.

Halland i oktober 2018

Region Halland

Eva Nyhammar
Förvaltningschef

Falkenbergs kommun

Jan P. Bördahl
Förvaltningschef

Halmstads kommun

Kristina Blomquist
Förvaltningschef

Hylte kommun

Christer Grähs
Arbets- och näringslivschef

Kungsbacka kommun

Ulrika Granfors
Förvaltningschef

Laholms kommun

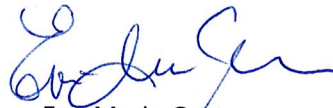

Andreas Meimermondt
Verksamhetschef

Varbergs kommun

Katarina Sundberg
Förvaltningschef

Eva-Marie Gustavsson
Verksamhetschef

Brita Andersson Yli-Länttä
Verksamhetschef

Lena Borg
Verksamhetschef

Ann-Helen Svensson
Verksamhetschef

Kristina Isaksson
Verksamhetschef

Pär Claesson
Utvecklingsledare

Region Halland	
2018 -01- 12	
Dnr _____	
Handl _____	

Överenskommelse Riksteatern Halland

Överenskommelsen tecknas mellan Region Halland och Riksteatern Halland. Giltighetstiden för överenskommelsen är från och med **1 januari 2018** till och med **31 december 2021**.

De överenskommelser som Region Halland tecknar syftar till att bidra till utvecklingen av *Halland – bästa livsplatsen, Tillväxtstrategi för Halland 2014-2020* samt till genomförandet av *Hallands Kulturplan 2017–2020*.

Riksteatern Halland

Riksteatern i Sverige är en folkrörelse för scenkonstintresserade och scenkonstarrangörer. Det är den lokala föreningens behov som styr prioritering och utveckling i riksteaterorganisationen med syfte att ge alla möjligheten att uppleva varierad och kvalitativ scenkonst, oavsett var man bor i landet, oavsett kön, sexuell läggning, ålder, utbildning, social eller etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, funktionsförutsättning, eller ålder.

Riksteatern Halland är den regionala Riksteaterföreningen som arbetar för att invånarna i Halland ska få tillgång till scenkonst av hög kvalitet. Samordning, arrangörsutveckling, opinionsbildning, inflytande och delaktighet är en stor del av arbetet. Riksteatern Halland driver utvecklingen i samverkan med riksteaterföreningar, andra arrangörer och olika samverkansparter med kommunikation, utbildning, inflytandeprocesser, publikengagemang och möte med publiken. Scenkonsten och arrangörskapet förutsätter varandra. Därför är arrangörernas inflytande kring konstnärlig utveckling och att relevant och bred repertoar är på turné förutsättning för att den turnerande produktionen ska stärkas och ligga i framkant. I en interregional samverkan med andra regionala Riksteaterorganisationer och producenter arbetar Riksteatern Halland med att samla resurser, koordinera turnéer, försäljning och förmedling interregionalt.

Utvecklingsmål och genomförande

Riksteatern Halland åtar sig genom överenskommelsen att förhålla sig till och beakta de regionala kulturpolitiska utgångspunkterna, den regionala kulturpolitikens bas- och spetsuppdrag (Hallands kulturplan s 8-9 resp 14-17) samt att genomföra fastställda utvecklingsmål A - B. Målen har fastställts i samtal mellan Riksteatern Halland och Region Halland. Målen har ingen inbördes rangordning.

- A. Riksteatern Halland ska främja arrangörsutveckling med fokus på teaterområdet.**

B. Riksteatern Halland ska stödja, stärka och utveckla arrangörsföreningars arbete med publikutveckling genom kompetenshöjande, stödjande och samordnande insatser.

Kulturpolitiska utgångspunkter

Hallands kulturplan 2017–2020 är grund för överenskommelsen.

Region Hallands uppdrag är att samordna, koordinera och leda processer som bidrar till hållbar regional tillväxt och utveckling. I detta arbete har kulturen en central roll.

De strategiska ramarna för den regionala kulturpolitiken är den regionala utvecklingsstrategin *Bästa livsplatsen – Region Hallands utvecklingsstrategi 2005–2020* och *Tillväxtstrategi för Halland 2014–2020* samt de nationella kulturpolitiska målen och FN:s barnkonvention.

Till den regionala utvecklingsstrategin har Region Halland kopplat ett antal strategier, som samverkar med målen för den nationella kulturpolitiken:

- Vi ska skapa mötesplatser som är tillgängliga för alla – både med inriktning på barn och unga och på ökad attraktivitet för vuxna – som inbjuder till att skapa, att uttrycka sig och till att uppleva kulturens olika yttringar.
- Vi ska värna, vårda, utveckla och använda vårt materiella och immateriella kulturarv genom att ge kulturen en central position i vår livsmiljö
- Vi ska medverka till förnyelse, spets och kvalitet i kulturlivet. Vi ska vara öppna för impulser och inflöden av nya idéer från exempelvis etniska minoriteter, barn och unga och från utbyten över regions- och nationsgränser.
- Vi ska underlätta för kulturskapare att bo och verka i Halland. Vi ska medverka till att de kreativa och kulturella näringarna och företagssamheten kan spela en viktig roll.
- Vi ska utveckla samarbetsformer så att kulturinstitutioner, föreningsliv och företag tillsammans ska kunna svara för ett ökat och mångsidigt kulturutbud i hela Halland.

Riksteatern Halland åtar sig att i genomförandet av överenskommelsen beakta de regionala kulturpolitiska utgångspunkterna.

Den regionala kulturpolitikens bas- och spetsuppdrag

Basuppdraget tar sin utgångspunkt i att ge alla hallänningar, inte minst barn och unga, tillgång till berikande kulturupplevelser och utlopp för den egna kreativiteten. Vidare innefattar basuppdraget att kulturen har ett egenvärde som ger människor kunskap, upplevelser och möjlighet till eget skapande. Kulturen har också ett samhällsligt värde – den främjar offentliga samtal, demokratiska processer och förmågan att öka förståelse och tillit människor emellan.

Spetsuppdraget innebär att skapa utrymme för konstnärlig utveckling, experiment och förnyelse, framför allt för kulturinstitutioner och professionella kulturskapare. Att det finns en konstnärlig spets i Halland är dessutom en förutsättning för att nå konstnärlig lyskraft nationellt och internationellt.

Riksteatern Halland åtar sig att i genomförandet av överenskommelsen beakta bas- och spetsuppdraget.

Uppföljning och redovisning av överenskommelsen

Riksteatern Halland och Region Halland har varje år en dialog om verksamhetens utveckling, framtida inriktning och finansiering. Inför denna dialog ska Riksteatern Halland senast den **1 mars** ha lämnat en skriftlig redovisning till Region Halland. Redovisningen ska sammanfatta på vilket sätt man arbetat för att uppnå utvecklingsmålen, hur anslaget använts samt en analys av måluppfyllelsen. Redovisningen ska vidare kortfattat beskriva på vilket vis verksamheten förhåller sig till de regionala kulturpolitiska målen och den regionala kulturpolitikens bas- och spetsuppdrag. Den första redovisningen ska senast **1 mars 2019** ha lämnats in till Region Halland.

Finansiering av överenskommelse

Överenskommelsen innebär att Riksteatern Halland tilldelas ett årligt anslag. Anslaget fastställs i samband med Region Hallands årliga budget. Vid förändring av förutsättningar ska en dialog föras om prioriteringar i överenskommelsen.

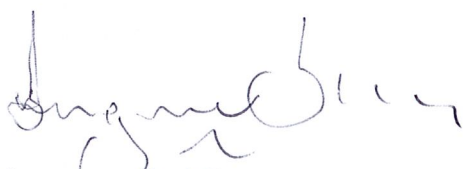
Inom Region Halland tillåter vi ingen diskriminering mot enskilda eller grupper på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Om detta inte följs av de personer och organisationer vi stödjer och samarbetar med återkrävs beviljade medel.

Giltighetstid och uppsägning

Överenskommelse gäller från och med **1 januari 2018** till och **31 december 2021**. Om avtalet sägs upp är uppsägningstiden om 6 månader.

Lovisa Aldrin
Ordförande Driftnämnden kultur och skola
Region Halland

Ingemar Stridh
Ordförande Riksteatern Halland

Datum
2015-04-10

Diarienummer
DNKS150151

Kultur i Halland
Eva Nyhammar
Förvaltningschef

Driftnämnden Kultur och skola

Riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga

Förslag till beslut

Driftnämnden beslutar att fastställa riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga att gälla från årsskiftet 2016.

Sammanfattning

Att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet är ett av målen inom såväl den regionala som den nationella kulturpolitiken. Arbetet med att nå barn och unga i hela Halland är prioriterat i Hallands kulturplan 2014-2016.

Redan idag ges stöd till kultur för barn och unga i Halland i form av till exempel subventionerad scenkonst och resestöd till utvalda besöksmål. Det existerar också ett informationsutbyte mellan den regionala och kommunala nivån. Däremot har hittills saknats formulerade riktlinjer.

Riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga syftar till att öka tillgängligheten till ett kulturutbud med hög konstnärlig kvalitet för barn och unga samt att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen mellan regional och kommunal nivå.

Kultur i Halland

Eva Nyhammar
Förvaltningschef

Bilaga:

Riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga

Styrelsens/nämndens beslut delges

Kultur- och utbildningsnämnder i de halländska kommunerna

Riktlinjer för regionalt stöd gällande kultur för barn och unga

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet – det är ett av målen inom såväl den regionala som den nationella kulturpolitiken. Arbetet med att nå barn och unga i hela Halland är prioriterat i Hallands kulturplan 2014-2016.

Dessa riktlinjer syftar till att öka tillgängligheten till ett kulturutbud med hög konstnärlig kvalitet för barn och unga samt att tydliggöra roll- och ansvarsfördelningen mellan regional och kommunal nivå.

Regionalt subventionerat kulturutbud

- De regionala programmen ska uppfylla kravet på kvalitet. I begreppet ingår både konstnärlig professionalitet och lämplighet.
- Utbudet ska erbjuda program för kulturupplevelser.
- Utbudet ska vara varierat både gällande innehåll och medverkande kulturskapare.
- Utbudet formas i samverkan med kommunerna. Ett konstnärligt råd skapas med representanter från samtliga kommuner. Gruppen ges stort inflytande över vilka program som ska subventioneras. Gruppen träffas minst två gånger per år och träffarna har även utbildningsinslag.
- Kultur i Halland fastställer det slutgiltiga utbudet.
- Subventionsmedel kan inte användas om programmen finansieras med skapande skola-medel.

Regionalt resestöd

- Resestödet ska utgöra 50kr/resenär, dock minst 50 % av den totala resekostnaden.
- Ett pedagogiskt program ska ingå i besöket. Detta bekostas av skolan.
- Besöksmålet ska ligga utanför den egna kommunen.
- Resestödet utbetalas för resor till de besöksmål och institutioner som omfattas av regionalt stöd. För närvarande omfattas följande besöksmål av resestödet:

Tjolöholms slott
Teater Halland
Falkenbergs Museum
Mjellby konstmuseum
Bonadsmuseet i Unnaryd
Rum för Dans
Naturrum Getterön

Hallands kulturhistoriska museum
Världsarvet Grimeton
Hallands konstmuseum
Teckningsmuseet i Laholm
Teater Albatross
Äskhults by

Målgrupp

De subventionerade programmen riktar sig till barn och unga till och med gymnasieåldern.

Kultur i Halland

De regionala insatserna sköts av Kultur i Halland som ombesörjer:

- presentation av utbud och artister
- gemensamma resor till utbudsdagar
- bokning och administration av det regionalt subventionerade programutbudet

Kommunala insatser

- Varje kommun som vill ta del av de anslagna subventionsmedlen ska ha en fastställd kulturplan som också anger särskilda riktlinjer för hur kulturen ska nå de unga i kommunen.
- För att dialog och samverkan mellan kommunen och Kultur i Halland ska fungera krävs att det i varje kommun finns kommunal samordnare som ansvarar för att fördela den reserverade subventionssumman.
- Kommunal samordnare ansvarar för att subventionsmedlen fördelas så rättvist som möjligt inom kommunen.
- Även friskolornas, ideella arrangörers och i möjligaste mån även gymnasieskolans rätt till subventionsmedel beaktas.
- Ekonomisk motprestation med lika stor insats som den regionala programsubventionen utgör (50 % av totalpriset inkl. resor, boende och traktamenten).
- Samordnaren ansvarar för redovisning av hur medlen använts samt återrapportering av publiksiffror.

Konstnärligt råd

Ett konstnärligt råd bestående av kommunala samordnare från kultur- och utbildningsförvaltningar och regionala utvecklare tar två gånger årligen fram ett kulturutbud som omfattas av Kultur i Hallands programsubventioner.

Fördelningsprinciper gällande subventioner mellan kommunerna

- Antalet barn 0-18 år i varje kommun, används som beräkningsgrund för en proportionell fördelning av regionala subventionsmedel mellan kommunerna

- Subventionsmedel som innan 1 juni ej tagits i anspråk av en kommun, kan tilldelas annan kommun eller användas till särskilda satsningar efter dialog i konstnärliga rådet

Finansiering

Kultur i Halland avsätter årligen medel, som ska användas till subventionering av utbud samt övriga regionala insatser. Anslaget fastställs i samband med Region Hallands årliga budget och verksamhetsplan. Vid förändring av förutsättningarna ska dessa meddelas i god tid.

Fördelning

För 2015 har regionen anslagit 3 394 000 kronor till kommunerna för arvode och resor för medverkande i det utbud som arbetats fram i det konstnärliga rådet. 2015 bokas program enligt nuvarande praxis.

Det regionala anslaget fördelas proportionerligt mellan kommunerna enligt nedanstående modell:

Kommun	Folkmängd 0-18 år 2014	Andel 0-18 år	Regionalt anslag inkl. program subvention, Teater Halland och resestöd	Regional program- subvention
Hylte	2 255	3,4 %	115 396	83 096
Halmstad	19 557	28,7%	974 078	701 428
Laholm	4 855	7,1 %	240 974	173 524
Falkenberg	8 866	13,0%	441 220	317 720
Varberg	12 757	18,7%	634 678	457 028
Kungsbacka	19 759	29,1%	987 654	711 204
	68 049	100,0%	3 394 000	2 444 000

Från och med 2016 införs subventioner i enlighet med riktlinjerna i detta dokument, d.v.s. kommunerna betalar 50 % av totala programkostnaden.

Vid köp av Teater Hallands föreställningar betalar man angivet, redan subventionerat, pris samt bokar direkt på teatern.

Övriga regionala insatser i dialog med kommunerna

- Verkar för att öka kunskapen om kulturens betydelse för barn och unga
- Arrangerar varje år tillsammans med en kommun i taget en konferens för skola och kulturliv i syfte att stärka kunskapen om kulturens betydelse för ungas utveckling och lärande
- Driver utvecklingen av utbudet
- Utvecklar och upprätthåller löpande information och utbyte med kommunerna
- Samverkar med kommunerna runt utbildningstillfällen för personalen
- Samverkar med Högskolan i Halmstad och andra forskningsinstanser
- Delger kommunerna regional omvärldsbevakning och medverkan i nätverk.
- Presenterar ett utbud av konstnärer och institutioner som har kunskap om och vilja att arbeta konstnärligt inom ramen för Skapande skola.

Uppföljning och utvärdering

Kultur i Halland sammanställer senast den 15 januari varje år de insatser som gjorts för att genomföra insatserna samt utfallet kommunvis. Med denna redovisning som underlag följer Region Halland i dialog med konstnärliga rådet upp och utvärderar årets verksamhet.

Driftnämnden Kultur och skola

Lovisa Aldrin
Ordförande

Eva Nyhammar
Förvaltningschef

Särskilt publikt arbete under 2018:

Under 2018 har Teater Halland intensifierat arbetet med att nå nya publikgrupper, dels genom teaterproduktioner och dels genom övrig publik verksamhet. Torsdagskvällarna på Teater Halland har också varit avgörande i arbetet med att nå nya grupper.

Under 2018 har vi bjudit in till sex Skavet-kvällar med teman som missbruk, jämställdhet, livsfarlig konst, stad och land, bonusfamiljer och visuell makt. Till samtliga kvällar har vi haft en huvudgäst som hållit en längre presentation, samt lokala panelgäster som diskuterat med publiken på plats. Gästerna har i sin tur tagit med ny publik till huset.

Året har också inneburit åtta Doc Lounge-kvällar med dokumentärfilmsvisning och eftersamtal. Här har filmerna rört så skilda ämnen som ekonomi, lyxkonsumtion, miljöaktivism, katter, hobby-horses, hbtq-frågor och att förlora ett barn. De skilda ämnena drar olika publikgrupper som ofta deltar i samtalen efteråt. Nytt för i höst är att varje kväll har ett förband som spelar i anslutning till filmen. Även detta har dragit publik som för första gången besökt teatern.

Utöver Skavet och Doc Lounge, har vi under två kvällar arrangerat Meet My Music där tio hallänningar med olika bakgrund, ålder och intressen, öppnar sina öron för nya musikkulturer.

Säsongsöppningen och Teaterns dag under september, liksom Teaterkollot under höstlovet och Öppet repertoarråd i november, har också visat sig vara viktiga möten för att nå ny publik. Teaterkollot väcktes intresset för teater hos många familjer som vid avslutningen undrade vart barnen kunde vända sig för att fortsätta sitt nyväckta intresse.

Vi strävar efter att vara angelägna för vår publik och finnas nära det som berör, skaver och engagerar i människors liv. Att så tydligt delta i det offentliga samtalet lär oss mycket om vår omvärld och inspirerar oss i vårt fortsatta konstnärliga skapande.

Filmpedagogisk utbildning och kompetensutveckling 2018.

Syfte:

Att främja en filmpedagogisk grundkunskap, såväl praktisk som teoretisk, för filmlärare, kulturskolans personal, samt grundskolans lärare och fritidspersonal. Att ge kompetensutveckling för att tillhandahålla spetskunskap inom delar av filmens hantverk för barn och unga. Att samla filmpedagoger för att dela praktisk erfarenhet inom området, och formulera dessa. Att fånga upp kulturskolornas behov av kompetens inom området.

Mål:

Att stärka deltagarna så att de upplever sig kunna mantla sin roll som filmpedagog, och även få redskap för att utveckla sitt område på den plats de verkar. Att förse varje kommun i Halland med en filmpedagogisk personal med en likvärdig och formulerad kompetens som är relevant för samtidens krav på teknik och pedagogik. Vårt mål är att skapa en självklar mötespunkt för filmpedagogisk utveckling. Vi önskar främja en utbildningsmiljö där vi alla lär oss, där vi alla är samtidigt lärare och elev. Vi vill bidra till det nationella filmnätverkets kunskaper om filmpedagogiska utbildningsinsatser, och i framtiden kunna vara en viktig utbildningsinsats även på nationell nivå.

Tillbakablick:

Vi har genomfört en utbildningsinsats i filmkunskap under två dagar i oktober 2017 för ca 14 stycken kulturskolelärare, lärare, och fritidsledare från hela Halland, och med expertis från Akademin Valand Film och Forum för Visuell Praktik i Göteborg. Tidigare har vi genomfört ett flertal nätverksträffar, men önskar nu höja nivån på utbildningsinsatsen, och formulera mål för utbildningen.

Utbildningsinsats:

I Mars och Juni 2018 vill vi genomföra ytterligare 2 utbildningsinsatser, med delvis samma deltagare, då det finns ett stort behov av bildning i hur leda och genomföra filmkurser för barn och unga. Vi fick ett oerhört positivt gensvar och märker ett sug efter fortbildning och nätverkande. Vi har tillgången till spets-teknik och spets-lärare som kan tillhandahålla en stabil och gemensam plattform för utbildning i film för grund- och kulturskola.

Innehåll:

Mars, del 1: Cirka 16 studietimmar.

Juni, del 2: Cirka 40 studietimmar.

Program är klart, men under bearbetning i detaljerna. Kallelse är klar och anmälningar finns redan. Handledare är bl.a. Klara Björk från Akademi Valand/Forum för Visuell Praktik.

Den andra utbildningen äger rum i juni, och är hela 5 dagar. Den kommer att genomföras som en kombinerad utbildning och Filmläger för 11 - 14-åringar. Syftet är att tillgå och få erfarenhet av professionell teknik som kulturskolorna inte kan erbjuda. Vår idé är att genom insatsen samtidigt stärka pedagogernas spetskunskap, samt främja framtida talanginsatser för de unga filmarna, som kommer att veta vart de ska vända sig för att få fortsatt stöd i sitt filmskapande efter kulturskole-åren. Vi vill engagera professionella filmare som gästhandledare under utbildningsinsatsen.

Här är exempel på programinnehåll från tidigare genomförd utbildningsinsats:

KAMERANS ABC

Utbildning för filmpedagoger i Halland

Katrinebergs Folkhögskola

19-20 oktober (tider 9-16)

Fredag 20:e okt

9.00-10.30 Kalle Boman om Camera Obscura (biografen)

10.30 - 11.30 Sammanställning av ARKIV från gårdagens arbete i grupperna.

Läs upp de manus som skrivits tills idag för varandra.

Varje grupp gör en lista med de ord/begrepp som användes samt med referenser till de filer / bilder + sekvenser som filmades. Samt de manus som skrivits tills idag.

Delas i gemensam mapp. Dela med varandra.

11.30 - 12.00 Ia Thunberg delar med sig av erfarenheter från arbete med kameran som ett verktyg för integration och språkutveckling

12-13 lunch

13.30 - 14.130

Arbete i tre grupper. Inventering av det filmpedagogiska arbetet.

*Beskriv en metod/övning eller en erfarenhet från ditt arbete som filmpedagog - vad vill du dela med dig av?

14.30 -15.00 Kaffe

15.00-16.00 Samling i den stora gruppen.

Uttala intention framåt - Beskriv en metod/övning som du tänker dig utveckla inom ditt arbete som filmpedagog. Sätt upp ett mål.

Röster från utvärderingen:

*Inspirerande, givande och rolig!

*Utbildningen gav mig bra verktyg och idéer för att utveckla och hålla i workshops.

*Mest för att de gav en annan och konkret ingång till hur man skulle kunna tänka. Mer utforskande. Att det kan vara ok och givande.

*Jag tyckte den praktiska workshopsdelen var väldigt inspirerande, men även samtalen och föreläsningarna förstås.

*Genomgång av ABC för kameran.

Saknade du något i kursen? Vilka moment kan förbättras? Hur?

*Tyckte det var en bra första träff!

*Jag missade diskussionen kring hur andra arbetade, konkret. Men det var väl just det som skulle behövas.

Vad skulle du önska att en fortsättningskurs tar upp?

*Jag hade gärna testat fler och olika workshopstekniker. Tyckte det var väldigt inspirerande och utvecklandet att göra praktiska övningar.

*Mer av vilka problem som dyker upp när man jobbar, hur man kan tänka då. Ställningstaganden man gör utan att reflektera.

Hur ser du på din egen insats under utbildningstillfället?

*Jag kände mig engagerad och hade väldigt roligt.

*Har fått några nya verktyg som jag kan använda till elever. Och som jag redan testat med gott resultat, så tack för det!

Det är oxå trevligt att träffas, då man som filmpedagog ibland kan känna sig lite ensam på sin arbetsplats.

Ser fram emot och ses den 16 mars

Mötesplats Arkiv

Projektrapport 2018

~~for
Cyphus~~

Nr 19 Träsk

Platsarne
Harberg
Warberg
Glatzorne

arbete

are
berare
agtare
Stenhuggare

jo.
jo.
jo.
jo.

Med
Trästöt
19 Trästöt
Oscarst
Var

Hertigens
Hortarie
Lindkvist
huggare

Rapportförfattare:

Text: Linda Bjärsdal Ragun

Bild: Håkan Bjärsdal

Grafisk form: Jakob Brandqvist,
Hallands kulturhistoriska museum

Innehållsförteckning**sid 4****Projekt Mötesplats Arkiv**

Bakgrund

Uppdraget

Rapportens delar

sid 5**Folkrörelsearkiv**

Vad är ett folkrörelsearkiv?

sid 5-6**Ideella föreningen Folkrörelsernas arkiv i
norra Halland**

Bakgrund

sid 7-8**De olika arkiven i Karl XI:s stall**

Folkrörelsearkivet

Museets folklivsarkiv

Tidningsarkivet

Museets ämbetsarkiv

Personal

Öppettider

Skriftliga källor

sid 9-26**Synpunkter**

Varbergs kommuns handikappråd – tillgänglig-
hetsgruppens referensgrupp

Personal

Forskare

Historielärare

Träslövs hembygdsförening

Gamla Varbergs hembygdsförening

Hallands Nyheter

Styrelsen för den ideella föreningen Folkrörelsens
arkiv i norra Halland

Högskolestudenter

sid 27**Sammanfattning**

Projekt Mötesplats Arkiv

Bakgrund

2018 fick ideella föreningen Folkrörelsernas arkiv i norra Halland pengar från Sparbanksstiftelsen, Varbergs kommun och Region Halland för en ombyggnad interiört av lokalerna där folkrörelsearkivet är beläget. Lokalerna måste tillgänglighetsanpassas och byggas om så att de passar både forskare och personal bättre. Det är inte arkivlokalerna som ska byggas om utan de delar av huset som är möteslokaler, arbetsplatser och forskarplatser och även huvudentré.

En aspekt som också har fått stort utrymme är att göra lokalerna mer publika. Det finns ett stort intresse av att verkligen göra arkivet till en mötesplats. Det behövs inte bara förbättringar i den fysiska miljön, med mer avskilda forskarplatser och ett fungerande wifi, utan även en mer utåtriktad verksamhet som visar upp arkivet.

Det finns alltså tre aspekter som ska tillgodoses vid ombyggnaden: lokalerna ska göras mer tillgängliga för forskare, de ska bli funktionella för personalen att arbeta i, och sist men verkligen inte minst, de ska bli mer publika och mer av en mötesplats.

Uppdrag

De grupper och föreningar som idag besöker arkivet har olika behov. Uppdraget att utröna dessa behov för att kunna göra en så bra ombyggnad som möjligt, gavs till oss i början av 2018. Vi har sedan dess intervjuat ett antal grupper under våren 2018. Vi har intervjuat grupper som redan nu är frekventa besökare men även några andra som av olika skäl varit involverade i arkivet under våren.

Vi har en bakgrund både inom arkiv och journalistik. Linda Bjärsdal är svensk-lärare som varit anställd på Varbergs kommunarkiv och Håkan Bjärsdal är journalist och tidigare anställd på GP.

Rapportens delar

Rapporten börjar med en kort beskrivning av folkrörelsearkiv generellt och sedan utförligare information om just det här folkrörelsearkivet. Här berättas också lite om några andra arkiv som delar forskarplatser och mötesrum med folkrörelsearkivet.

Sedan följer - i tur och ordning - redogörelser för våra samtal med alla olika grupper vi träffat. Vi har samtalat med all personal och många föreningar och även med styrelsen för folkrörelsearkivet.

Till slut – en sammanfattning av de gemensamma behov som finns men även vad som skiljer – beroende på om man till exempel är personal i lokalerna eller reporter på besök.

Folkrörelsearkiv

Vad är ett folkrörelsearkiv?

Det korta svaret.... ett makalöst ställe för att förstå vårt demokratiska Sveriges framväxt. Tidsmässigt innehåller arkivet handlingar från mitten av 1800-talet och fram till idag. Här finns berättelserna och dokumentationen på gräsrotsnivå om hur man började organisera sig. Man bildade fackliga föreningar och politiska föreningar, bondeföreningar på landet och köpmannaföreningar i stan, ungdomsföreningar och pensionärsföreningar. Alla dessa folkrörelser - dessa föreningar - har format och byggt upp det Sverige vi lever i. Och inte minst - alla dessa föreningar gav en stark demokratisk fostran till sina medlemmar.

Rent organisatoriskt är folkrörelsearkiv ett enskilt arkiv. Det är alltså inget statligt eller kommunalt arkiv. Det har inte samma lagkrav på sig men inte heller samma resurser att ta från.

Det består av sina medlemmar och har en styrelse. Medlemmar i ett folkrörelsearkiv är de föreningar som har lämnat sina arkivhandlingar till arkivet. Här måste sägas att föreningarna fortfarande äger sina egna handlingar. Sedan finns alltid så kallade herrelösa arkiv, det vill säga föreningar som inte längre existerar men vars handlingar tas om hand av arkivet.

I Halland finns två folkrörelsearkiv, ett för den södra delen beläget i Halmstad och ett för den norra delen beläget på Varbergs fästning. Till Varberg kan Varbergs kommun, Kungsbacka kommun och Falkenbergs kommun lämna sina handlingar. Halmstad, Laholm och Hylte kommuner har möjlighet att lämna sitt material i Halmstad.

Ideella föreningen Folkrörelsernas arkiv i norra Halland

Bakgrund

1963 bildades Folkrörelsearkivet på förslag av före talmannen Ingemund Bengtsson och ordföranden i dåtidens museiförening Sture Eliasson. Från början inrymdes det i krutvalvet (!) från 1600-talet i norra slottslängan men så småningom, 1996, flyttades det till Karl XI:s stall som ligger i backen upp till museet. Då gjordes en del moderniseringar interiört. Nu är det möjligt att fortsätta denna förändring så att det går att anpassa till behoven.

Detta Karl XI:s stall är också ett hus från 1600-talet med sina typiska attribut från det århundradet, som små fönster och tjocka väggar. Det gör det speciellt när man ska försöka få det bekvämt och tillgängligt för både forskare, personal och inte minst för funktionsnedsatta. Totalt är lokalen som ska byggas om över 100 kvadratmeter, med entrédelen inräknad. Lokaler

har nu sin ingång på baksidan av huset och inte på framsidan – kommande huvudentré - där folk i allmänhet går förbi.

2015 flyttades några andra arkiv ner till Karl XI:s stall. Man ville samla arkiven och arkivkompetensen på ett och samma ställe. En forskare som söker information har ju inte kunskap om vilket arkiv han ska vända sig till. Det underlättar om allt är någorlunda samlat både för personal och forskare och andra besökare. Det finns några arkiv som inte flyttat dock, bild, film, ljud och tidningsurklippsarkivet finns kvar uppe på slottet och även museets bibliotek, som är ett referensbibliotek.

De arkiv som nu finns i Karl XI:s stall är, förutom folkrörelsearkivet, museets folklivsarkiv, tidningsarkivet och museets ämbetsarkiv.

Karl XI:s stall

Det gamla stallet är från 1600-talet. Små fönster och tjocka väggar är karaktäristiskt för byggnaden.

En mindre skylt på kortsidan avslöjar den kungliga bakgrunden. En krona talar också ett kungligt språk.

De olika arkiven i Karl XI:s stall

Folkrörelsearkivet

Det har som nämnts tidigare handlingar från många föreningar. Här finns allt möjligt som speglar 1800- och 1900-tal. Här finns arbetarrörelsens handlingar och här finns handlingar från Föreningen Varbergs Jultomtar, som verkade mellan 1898 och 1973. Här finns Varbergs förening för Kvinnans Rösträtt och här finns Flot-tans män i Varberg. Här finns Nykterhetsfolkets länsar-kiv med ett arkiv som omfattar 112 hyllmeter. I början av år 2018 finns totalt i Folkrörelsearkivet 467 hyllme-ter förtecknade arkiv. Det finns 1101 förtecknade arkiv och av dessa är 201 aktiva medan 900 är ägarlösa.

Det är ett relativt välbesökt arkiv. Under året 2017 har 97 personer kommit hit för att forska eller varit här på studiebesök. Då har några besökt tidningsarkivet och en del har fått hjälp att ta fram handlingar från de andra arkiven.

Museets folklivsarkiv

Detta arkiv finns, som sagt, också numera i Karl XI:s stall. Albert Sandklef, museets förste chef, lade grun-den till det i början av 1900-talet. Början var hans an-teckningar rörande folklig tradition som "tro, sed, sä-gen, ordspråk, ordstäv, talesätt samt folkhumor".

Sedan har det vuxit och omfattar nu många handlingar som speglar folkminnen och folktro i Halland. Det finns kartor och ritningar, bland annat många skifteskartor från landsbygdens omvandling runt om i Halland. Det finns också stora samlingar som berättar om staden Varbergs historia som bad- och kurort.

Tidningsarkivet

Här finns både dagstidningar och tidskrifter från Halland. Varbergs Tidning, en dagstidning, finns i enstaka exem-plar så tidigt som 1858. Hallandsposten finns så sent som 1983. Vad gäller tidskrifter finns många nu ned-lagda tidningar, till exempel Halländsk Julamad 1933-1942. Det finns även några rikstidskrifter som Julkvällen 1890-1955.

Museets ämbetsarkiv

Museet skapar genom sin verksamhet sina egna arkiv-handlingar. Det är en dokumentation av museets utställ-ningar och arrangemang av olika slag som sträcker sig ända tillbaka till början av 1900-talet. Arkivet innehåller också museets administrativa historia som protokoll från olika möten, ekonomiska rapporter, korrespondens och verifikationer av olika slag. Det har skett några stora or-ganisatoriska förändringar som man vill bevara uppgifter om.

Personal

Den personal som arbetar med dessa arkiv, har nu sina fasta arbetsplatser i Karl XI:s stall. Alla delar matrum och mötesrum och har sina skrivbord nära varandra. Denna ombyggnad berör alltså fyra fast anställda och någon person som arbetar på timmar vid enstaka tillfällen.

Personalen hjälps åt med att ta fram handlingar från de olika arkiven även om var och en är huvudansvarig för sitt.

Öppettider

Idag arbetar personal i dessa arkiv måndag till fredag på vanliga kontorstider. Måndagar är dock stängt för spontana besök. Det är möjligt att besöka arkiven utan att ha tagit kontakt i förväg även om det är mycket enklare för både forskare och personal om man hör av sig innan. Detta för att personalen ska ha möjlighet att ta fram önskade handlingar i förväg.

Skriftliga källor:

Berntsson Melin, Eva, *"Gamla kunskapskällor i museets arkiv"* i Museet på Varbergs fästning 100 år 1916-2016, Hallands kulturhistoriska museum, Varberg, BCB Print Media AB, Varberg 2016.

Andreason, Gullvi, *"Folk rörelsearkiv i nya lokaler"* i I Halland Nr 4 1996.

Nilsson, Anna-Lena, *"Arkivinformation och framtiden"* i Museet på Varbergs fästning 100 år 1916-2016, Hallands kulturhistoriska museum, Varberg, BCB Print Media AB, Varberg 2016.

Nilsson, Anna-Lena, *"Varför bevara förenings- och företagsarkiv?"* i Axplock, Stiftelsen Hallands Läns museer 2016, Bulls Graphics, Halmstad 2017

Förvaltningsberättelse 2017, för Ideella föreningen Folk rörelsernas arkiv i norra Halland.

Synpunkter

Alla grupper träffades i lokalen som är aktuell för ombyggnad. Det var lätt då att diskutera när man var på plats och kunde se vad som var viktigt.

Varbergs Kommuns Handikappråd - tillgänglighetsgruppens referensgrupp

Vi träffade:

Ingemar Karlsson, SRF (Synskadades Riksförbund) ordförande Varberg-Falkenberg

Irene Rosberg, Strokeföreningen, ordförande referensgruppen

Johannes Persson, DHR (Delaktighet, Handlingskraft, Rörelsefrihet)-Västervåg, funktionshinderrörelsen

Ingegerd Kåhre, Attention, föreningen för personer med neuro-psykiatriska funktionsnedsättningar

Berit Bengtsson, HRF (Hörselskadades Riksförbund)

Den här gruppen har fokus på den fysiska miljön. Vi diskuterade utåtriktad aktivitet också men fokus låg av förklarliga skäl på lokalens tillgänglighet. Därför kommer vi att gå igenom lokalen utifrån dessa önskemål. Önskemålen är precisa och detaljerade och måste vara det eftersom vissa lagkrav finns vid ombyggnader.

Förbättring. Ingemar Karlsson, ordförande i SRF (Synskadades Riksförbund), Falkenberg – Varberg, vill ha flera förbättringar för synskadade i lokalen. Längre ledstång i trappan är en sådan.

Inget flimmer. Bra ljud- och ljusförhållanden i lokalen är viktigt. Flimmer och eko är jobbigt, påpekar Ingegerd Kåhre, Attention, föreningen för personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Möteslokalen

Fasta hörselslingor bör finnas. Innan dessa dras är det viktigt att en ljudtekniker får avgöra om lokalen är lämplig och var i så fall slingorna ska läggas. Det räcker alltså inte med en elektriker, speciellt inte i denna lokal som ju är ovanlig på många sätt. Om, av någon anledning, fasta slingor inte är möjligt måste portabel hörslinga användas. Detta är ett sämre alternativ och kräver alltid förberedelse inför möten.

I dagsläget finns inte wifi. Forskare kan alltså inte koppla upp sig. Det måste installeras på något sätt. Här är problemet att wifi är en svårighet för el-allergiker. Dessa vill istället ha fast uppkoppling.

Läs-Tv är ett önskemål. Det fungerar så att man lägger dokumentet på en skärm på bordet och det visas på en läs-tv som man kan zooma och förstora på. Mycket bra för synskadade förstås men även bra för andra som vill läsa otydlig text eller gamla handskrivna dokument.

Lokalen har några stolpar från golv till tak som måste markeras tydligt med avvikande färg för synskadade.

Trappan som leder från huvudentren till möteslokalen har en ledstång. Tyvärr är denna för kort för att vara till hjälp för synskadade - den är snarast en fara. Ledstången slutar en halvmeter före trappans slut.

Multifunktionsskrivare önskas. Denna skrivare kan skriva ut till USB och direkt till datorn förutom vanlig utskrift.

Projektor och bioduk för att visa bilder av olika slag önskas också.

I lokalen bör finnas ljusa och avskilda forskarplatser. 1-2 avskilda skrivbord där det finns fasta datorer och fast uppkoppling är önskemålet.

Toaletter

Här finns byggnormer men de är inte alltid tillräckliga. Önskemål från gruppen är dessa:

Dörrbredden bör vara bredare än normen. Numera har personer ofta bredare rullstolar än förr och även permobil.

Ledstråk bör finnas till toaletten. Dessa skall inte vara upphöjningar på golvet eftersom det då är snubbelrisk utan ha en annan färg eller/och ett annat material.

Blindskrift bör finnas utanför toaletten som talar om att man hittat rätt.

Det behövs spegel i helkroppsstorlek för rullstolsburna och personer som är stomiopererade som behöver kunna se i rätt höjd. Denna skulle kunna sättas upp på en helvägg så att det inte bara fanns en spegel ovanför tvättfatet.

Inne på toaletten bör finnas plats på båda sidor om toalettstolen för en person att stå och hjälpa till.

Insidan av toalettdörren bör ha en tvärgående ledstång som gör det möjligt för en rullstolsburen person att själv stänga dörren efter sig.

Slutligen bör ljud- och ljuslarm finnas inne på toaletten för att både syn- och hörselskadade ska kunna få larm om det till exempel skulle börja brinna.

Bredare. Om toaletterna finns mycket att säga och mycket att göra. Irene Rosberg, Strokeföreningen, saknar bland annat större dörrbredd, bättre spegel och ljud- och ljuslarm på den toalett som ligger vid huvudentrén (som är stängd idag).

Huvudingången

Utanför huvudingången behövs både skyltar och bättre belysning. Det behövs större text på skyltar och betydligt starkare ljus.

Det behöver anläggas en handikapparkering i nära anslutning till entrén.

För att komma upp till möteslokalen från denna huvudingång måste man i dagsläget gå uppför en trappa. Där behövs en trapphiss. Det finns ingen hiss av något slag idag.

Personalingången

Denna ingång är på baksidan och är möjlig för en rullstolsburen även om det är kullersten och uppförsbacke. Det behöver dock byggas en ramp in i själva lokalen. Om av någon anledning en trapphiss i anslutning till huvudingången inte byggs, måste toaletten här vid personalingången handikappanpassas eftersom man inte når den andra toaletten då inifrån lokalen.

Öppettider och tillgänglighet allmänt

Så långt den fysiska miljön - gruppen har en del synpunkter på den utåtriktade verksamheten också.

Det vore önskvärt med någon öppen lördag i månaden och eventuellt kvällsöppet någon gång.

Man efterlyser studiecirklar för medlemsföreningarna. Många föreningar som är medlemmar vet inte vilket material de har. En studiecirkel för att lära sig hur man hittar sitt material på nätet men även att se sitt material i verkligheten. Många av de föreningar, som tillgänglighetsgruppen representerar, vet inte att de har möjlighet att komma till arkivet för att forska eller bara ta del av material, både sitt eget och andras.

Motlut. Det är en kullerstensbacke upp till personalingången – den ingång alla använder nu. Tungt och jobbigt för rullstolar.

Hinder. Flera bjälkar i lokalen sätter en prägel, men blir också en fara för synskadade och bör markeras med avvikande färg, menar man från Varbergs kommuns handikappråd – tillgänglighetsgruppens referensgrupp.

Nyttja arkivet. - Vi behöver visa upp oss. Föreningar känner att när de lämnat materialet hit så är det inte längre deras. Så är det ju inte – de kan komma hit och utnyttja det, berättar arkivassistent Anders Andersson.

Personal

Vi träffade:

Anders Andersson, arkivassistent i Folkrörelsearkivet och den som mest träffar besökare till folkrörelsearkivet.

Elisabeth Fahrman, arkivarie som framför allt arbetar med museets bildarkiv.

Anna Larsson, arkivarie.

De har olika ansvarsområden men alla rör sig i samma möteslokal och samma arkivlokaler och har fasta arbetsplatser här.

Anna-Lena Nilsson, arkivchef och länsarkivarie. Vi har pratat med Anna-Lena Nilsson fortlöpande under arbets gång men har inte gjort någon regelrätt intervju. Hennes roll är övergripande och hon är beställare av rapporten.

Kök och mötesplats – och ingång alldeles intill. Ingen bra lösning som det ser ut idag tycker personalen.

Skiljas av. Kök och mötesplats – och ingång alldeles intill. Ingen bra lösning som det ser ut idag tycker personalen. Fr v Anders Andersson, Anna Larsson, Elisabeth Fahrman och Anna-Lena Nilsson.

Flyttbart. - Flexibla glasväggar vore bra. Här behövs ljusinsläpp samtidigt som vi behöver arbetsro, tycker arkivarie Anna Larsson.

Scannar bilder. Elisabeth Fahrman är arkivarie och arbetar framför allt med museets bildarkiv. - Arkivservice på riktigt kan bara vi ge. Tillfällig helgpersoneal kan inte lösa det, tycker hon.

Anders Andersson, arkivassistent på Folkrörelsearkivet, får plocka fram efterfrågade handlingar i arkivhyllorna.

Arbetsro

När man pratar med personalen är det några områden som de prioriterar. Kanske inte så förvånande är arbetsro viktigt. Det är inte helt enkelt att få till i detta öppna landskap som lokalen utgör. Alla telefonsamtal hörs, alla ljud från övervåningen tränger ner. Nu är till och med personalingången nära två personers skrivbord. Denna personalingång är dessutom bara några meter från matbordet där lunchen intas. Som det nu är, är det heller inte bara personalingång utan det är den ingång som används av alla, besökare som personal. Så att få till en fungerande huvudentré är viktigt. Att göra en avskärmd plats för personalens lunch och kaffepaus bortan från både skrivbord och ingång känns också mycket viktigt.

Flexibelt

Forskarplatser som är avskilda gör också att personalen får arbetsro. Även forskarna får arbetsro naturligtvis... Forskarplatserna borde skärmis av med flexibla skärmar av olika slag som går att flytta runt. Här kommer personalens andra prioritet in, flexibilitet. Man vill ha flyttbara skärmar eftersom man vill kunna utnyttja lokalerna mer flexibelt. Ibland är det sammanträden eller grupper som träffas och behöver prata i lokalen samtidigt som personal behöver sitta vid datorn och jobba.

Man skulle vilja ha flexibla flyttbara bokhyllor som innehåller hallandslitteraturen. Denna litteratur används av forskare ibland men finns nu uppe på museet och måste hämtas därifrån. Den skulle till exempel kunna finnas på lägre bokhyllavagnar på hjul.

Man vill ta till vara det ljus som finns i lokalerna. En lösning på detta är glasväggar som skärmar av arbetsplatserna. Man får ljus men hör inget så att säga. Flexibla glasväggar som går att flytta är ideal. Att man föreslår glas som material beror på att det är få fönster och att det är relativt mörkt i lokalen. Det ljus som kommer in genom fönstren vill man inte skärma av från någon. Man vill också ha bra ljus i taket när årstiden inte ger så mycket ljus utifrån.

Lokalen som ska byggas om är runt 100 kvadratmeter.

Här ska forskarplatser, mötesrum och fasta arbetsplatser samsas på bästa sätt.

Arbetsmiljö

Det behövs en sluss. I arkivsammanhang betyder sluss ett rum där man kan förvara oförtecknat material som man ännu inte har gått igenom. Ibland kan material innehålla skadedjur som kan spridas. Denna sluss bör hålla lagom luftfuktighet och temperatur så att handlingar inte tar skada.

En annan förbättring som har med personalen arbete att göra är behovet av en hiss även för dem - inte bara för rullstolsburna. Själva arkivlokalerna är i källarvåningen under forskarplatserna. Personalen måste alltså bära ganska tunga boxar med handlingar upp- och nedför trappor. En trapphiss, eller ännu bättre "riktig" hiss, skulle lösa det problemet.

Utrymmet innanför huvudentrén är tillräckligt stort för att inrätta en reception. Denna skulle kunna vara bemannad vissa tider åtminstone sommartid när mycket folk rör sig utanför i backen. Det finns plats för en liten utställning på skärmar som kan locka folk att stanna och titta. Det finns också plats för en grupp stolar och något bord och en kaffeautomat eller bryggare. Den skulle forskare och besökare kunna använda. Nu finns bara personalens kaffebryggare tillgänglig.

Att öppna upp på detta sätt är ju ett led i att göra arkivet mer tilldragande för en större publik. Reception och öppna dörrar ut mot slottsbacken skulle betyda mycket.

Sist kommer frågan om öppettider. Man vill vara mer publik men det finns en motsättning här mellan internt arbete och utåtriktad verksamhet.

Jo, man kan tänka sig öppen lördag ibland men det får inte inkräkta för mycket på den tid man har för det interna arbetet med att ordna och förteckna materialet.

- Jag är beroende av dagsljus, säger arkivarie Anna Larsson.

Synen när man kommer in genom huvudentrén (som inte används). Den ska öppnas upp vid ombyggnaden för att välkomna besökare. En reception, kanske en utställning är några av idéerna för utrymmet. Trappan går upp till mötesutrymmet och en hiss finns på önskelistorna.

Besökare av olika slag

Det är några grupper som är frekventa besökare. Det är historielärare från Varbergs Gymnasieskola som kommer på besök med sina klasser. Det är reportrar från Hallands Nyheter och det är hembygdsföreningarnas medlemmar. Vilka är deras behov? De är förstås annorlunda än personalens men till viss del överensstämmer det.

Forskare

Inte att förglömma – forskaren på besök. En dag träffade vi på Bengt Gärdfors från Laholm i arkivet. Han håller på att skriva en bok om stenhuggarbranschen i hela Halland - det finns inget samlat idag utan varje hembygdsförening har sina egna rader. Dessa rader fogar Bengt Gärdfors samman och kompletterar med egen forskning här i arkivet. Tiden han skriver om är 1860-1920 och handlingarna han letar kunskap i är fackföreningsprotokoll, övriga föreningsprotokoll och kartor över stenbrott. Allt ska utmynna i en bok som kommer nästa år. Början till hans intresse för stenhuggeri är att hans hustrus anfader var stenhuggare.

Mitt i rummet. Forskaren Bengt Gärdfors från Laholm, har hört av sig i förväg och fått material framplockat till sin forskning om stenhuggeriet i Halland. Förhoppningsvis får han en mer avskild forskarplats i framtiden.

Historielärare

Vi träffade:

Caroline von Bahr, gymnasielärare Peder Skrivares skola, historia och engelska, ämnesansvarig i historia

Bert-Ove Andersson, gymnasielärare Peder Skrivares skola, historia och religion, ämnesansvarig i historia tillsammans med Caroline von Bahr.

Carina Birgersson, bibliotekarie Peder Skrivares skola

Lärarna brukar besöka arkivet tillsammans med sina klasser och arkivchef Anna-Lena Nilsson brukar berätta om arkivet och vad som finns där. Då är det viktigt att det finns utrymme att hålla en sammankomst för cirka 30 elever, som det oftast rör sig om. Det är alltså viktigt med en bra sammanträdeslokal.

I ett senare skede får elever ibland uppgifter som handlar om att forska mer självständigt i källmaterialet. De hade till exempel uppgift att skriva om personer som gjort avtryck i Varbergs historia. Då krävs å andra sidan möjlighet att sitta vid en avskild forskarplats och skriva och läsa.

Vid dessa forskarplatser vill lärarna ha fasta datorer, uppkoppling och el-uttag för laddare. Man vill förstås också ha wifi i lokalen.

För elever som arbetar självständigt med en uppgift i arkivet skulle det vara utmärkt med kvällsöppet en dag i veckan. Som det nu är blir det svårt för eleverna.

Ett förslag fanns om en permanent utställning på Peder Skrivares skolas bibliotek. Den utställningen skulle berätta om folkrörelsearkivet och vara ett sätt att nå ut till gymnasieelever.

Träslövs hembygdsförening

Vi träffade:

Bert-Ove Andersson, ordförande Träslövs hembygdsförening

Ordföranden kom med förslaget om studiecirkel för medlemsföreningarna för att lära sig sitt eget material men också för att lära sig hitta i arkiven.

Lennarts dröm. Lennart Hjelmstedt, styrelseledamot i Gamla Varbergs hembygdsförening har en dröm: - Jag vill se alla Varbergs arkiv samlade på ett ställe!

Gamla Varbergs hembygdsförening

Vi träffade:

Gunder Karlsson, styrelseledamot

Lennart Hjelmstedt, styrelseledamot

De är relativt ofta i lokalerna och använder material från arkivet. Det de saknar är en digitalisering av både förteckningar av olika slag och själva dokumenten. De efterlyser också en utförligare hemsida. Hur man skulle kunna tillgodose dessa aspekter går dock utanför denna rapport.

Vad gäller lokalernas utformning är avskilda forskarplatser ett behov. De skulle uppskatta bra belysning vid dessa och fasta datorer och även wifi.

De använder ibland hallandslitteraturen och det skulle underlätta om den redan fanns i lokalen och inte behövde hämtas från museet.

En öppen lördag i månaden skulle vara bra. Man skulle även kunna ha öppet någon kväll. Man efterlyser en kvällskurs i släktforskning som skulle hållas här. Det finns många handlingar i arkivet som har med ämnet att göra. Då är det viktigt att kunna samla ett större antal personer så en lagom sammanträdeslokal är viktigt.

Elever gillar. - Humanistelever tycker det är roligt att sitta här och jobba, säger Bert-Ove Andersson, gymnasielärare på Peder Skrivares skola. Caroline von Bahr (t v), historielärare även hon på samma skola berättar att de jobbar mycket med källkritik – något som är lätt att se i arkivet. Carina Birgersson är bibliotekarie på skolan.

Hallands Nyheter

Vi träffade:

Rebecka Kvint, journalist

Hon är en ganska frekvent besökare i lokalerna. Det hon och andra reportrar mest söker och använder är bilder. Hon saknar ett större arbetsbord att kunna lägga ut stora bilder och kartor på för att kunna fota själv. Där måste också var möjligt att få ett bra ljus.

I lokalen vill hon också ha bra kopiering och wifi.

Det är inte bara bilder som är intressant. Hon söker ibland information om speciella händelser och skulle uppskatta om hallandslitteraturen fanns tillgänglig i lokalen.

Hon har ideer om receptionens utformning. Där vill hon se utställningar om vad som finns i arkiven. Även hon, som är en trägen besökare och verkligen är intresserad av arkiv, har svårt ibland att bilda sig en uppfattning om allt. Man skulle kunna marknadsföra olika jubileer på skärmar som är synliga i receptionen. Som ett exempel nämner hon att det är 100 år sedan rösträttsreformen 1918. Det skulle också vara ett sätt att intressera personer som går förbi utanför på väg upp eller ner.

Som journalist är hon nöjd med öppettiderna. Hennes arbete i arkivet sker på dagtid. Som arkivintresserad privatperson däremot vill hon gärna ha öppet lördag någon gång i månaden och någon kväll.

Service. - De har en väldigt fin service. Jag försöker ha framförhållning, men ibland blir det snabba ryck. Det är kul med historiska grejer – tips om årsdagar skulle inte vara dumt, säger Rebecca Kvint, reporter på Hallands Nyheter, som ofta utnyttjar Folkrörelsearkivet.

Annan ingång. Det behövs verkligen en annan ingång, tycker Birgitta Clausson, styrelseledamot (t v). Elisabeth Otterdahl, även hon i styrelsen för Folkrörelsearkivet, tror att många föreningar har gamla filmer som arkivet kanske kunde hjälpa till med.

Styrelsen för den ideella föreningen Folkrörelsernas arkiv i norra Halland

Vi träffade:

Eva Berntsson Melin, styrelseledamot

Vivi-Ann Johansson, styrelseledamot

Elisabeth Otterdahl, styrelseledamot

Birgitta Clausson, styrelseledamot

Linda Berggren, styrelseledamot

De är i lokalerna framför allt vid årsmöten och andra möten då det är en större grupp personer som träffas. Några är medlemmar i föreningar som har sitt material i arkivet. En person arbetar ibland i lokalen och har gjort så länge. Synpunkterna handlar om hur göra det bättre för forskare och personal men även om hur man kan göra det mer publikt tilldragande.

*- En hiss är ett absolut måste. Nu, eller bädda för det senare, menar
Eva Berntsson Melin*

- En hiss är ett absolut måste. Nu, eller bädda för det senare, menar Eva Berntsson Melin, styrelseledamot för den ideella föreningen Folkrörelsernas arkiv i Norra Halland. Hon är tidigare 1:a arkivarie och arbetar fortfarande i lokalerna ibland. Vivi-Ann Johansson, också styrelseledamot, ser ut att hålla med och pläderar också för senare öppettider, framför allt under sommaren.

Personalförbättringar

För att börja med förbättringar för personal, så är önskemål om en hiss det tydligaste. Tidigare i rapporten har vi nämnt att det är tungt för personalen att bära arkivboxar upp och nedför trappor. En hiss skulle vara utmärkt för att lösa det. Det man vill ha är en "riktig" hiss, alltså ingen trapphiss, som sträcker sig över tre våningar. På första våningen finns själva arkivlokalerna, på andra våningen finns arbetsplatser och mötesrum och på tredje våningen finns idag ett våningsplan som används för att förvara oförtecknat material med mera.

Detta våningsplan är inte nu tänkt att renoveras men måste genomgå en renovering det också så småningom. Man använder våningsplanet nu och kommer att göra så i fortsättningen också.

Om det skulle vara omöjligt att installera en hiss i detta skede, poängterar man att det är viktigt att inte göra någon byggnation som förhindrar en hiss längre fram. Lite framförhållning med andra ord.

Andra förbättringar för personalen fokuserar på deras arbetsro. Precis som tidigare grupper inser de behovet av avskilda arbetsplatser. Man uppnår detta till stor del genom att öppna upp huvudentrén. På så sätt blir personalingången bara ingång för personal. Utanför personalingången vill man sätta ut trädgårdsmöbler så att personalen kan tillbringa lunchen där om vädret tillåter.

Man uppnår också arbetsro genom att flytta personalens köksdel eller åtminstone skärma av den betydligt bättre. Några framlägger förslaget att personalköket i framtiden kan installeras på tredje våningen. Nu är den som sagt några meter från två personers arbetsplatser.

Öppet helg. - Tänk, en guidad tur här när det är öppet första helgen, funderar Linda Berggren, suppleant i Folkrorelsearkivets styrelse.

Pensionärer kan hjälpa. - Engagera pensionärer till att scanna bilder. Jag vet många som skulle vilja – och kan. Det förslaget framkastar Gunder Karlsson, som är styrelseledamot i Gamla Varbergs hembygdsförening.

Forskare och besökare

När man koncentrerar sig på besökare och forskare, är det tillgängligheten som står i centrum. Det är viktigt med helgöppet tycker man. Man vill ha öppet en lördag-söndag i månaden. Det bör alltid vara samma helg i månaden för att befästa det hos allmänheten. Man vill också ha öppet någon kväll. Man måste ge det en längre tid för att ge det en chans att bli en framgång. Det måste bli känt att den helgen är arkivet öppet. Personalen får turas om att bemanna och naturligtvis vara motsvarande lediga. Det måste vara ämneskompetent personal som arbetar – man kan alltså inte bara ta in extrapersonal.

Forskare behöver avskilda arbetsplatser, några datorer, bra ljus, kopiering och wifi. De behöver också ibland tillgång till hallandslitteraturen. Man ser fördelar med att den skulle finnas i lokalen och man vill även att, så småningom, hela museets referensbibliotek skall flyttas hit. Som det är nu skulle det vara svårt att få plats men med den tredje våningen i ordning skulle det vara fullt möjligt.

Reception

Man vill som sagt öppna upp huvudentrén, dörren belägen i backen upp mot slottet. Där vill man inreda en reception med bemannad personal åtminstone vissa tider. I utrymmet innanför dörrarna önskar man en utställning för att intressera besökare och man vill ha bord och stolar och kaffeautomat eller kaffebryggare för att folk som egentligen bara går förbi en sommarkväll ska vilja komma in på besök.

För att hitta in till arkivet, behöver skyltar göras mycket tydligare och sättas upp även på lite andra ställen. Som det är nu är det mycket svårt att förstå att folk-rörelsearkivet ligger i lokalerna.

En annan ide för att lansera arkivet för en större publik är ett förslag om att ta hjälp av sina medlemsföreningar. Det är som sagt cirka 200 aktiva föreningar som är medlemmar. Förslaget går ut på att arkivet skickar ut ett nyhetsbrev till föreningarna med jämna mellanrum. Där skulle då ges tips om kommande händelser, påminnelser om möjligheten att lämna in sina handlingar och information om öppettider med mera. Här finns ett stort underskattat kontaktnät av arkivintresserade personer, menar man.

Vi avslutar styrelsens synpunkter med ett förslag lite i samma anda. Varför inte ordna föreläsningar av olika slag i möteslokalen? Föreläsningar som kompletterades med bildvisningar ur arkivets gömmor.

Personal. Framöver ska bara personal gå in i byggnaden från det här hållet är tanken.

Högskolestudenter

Vi träffade:

Ludwig Bengtsson Backman

Tuva Borup

Linus Wiren

Dessa tre var studenter på Campus i Varberg och läste fjärde terminen av en 3-årig Event-Management utbildning. Anledningen till att deras synpunkter tas med här i denna rapport, beror på att deras projektarbete handlar om folkrörelsearkivet. Närmare bestämt handlar det om hur folkrörelsearkivet kan bli mer publikt och nå ut bättre.

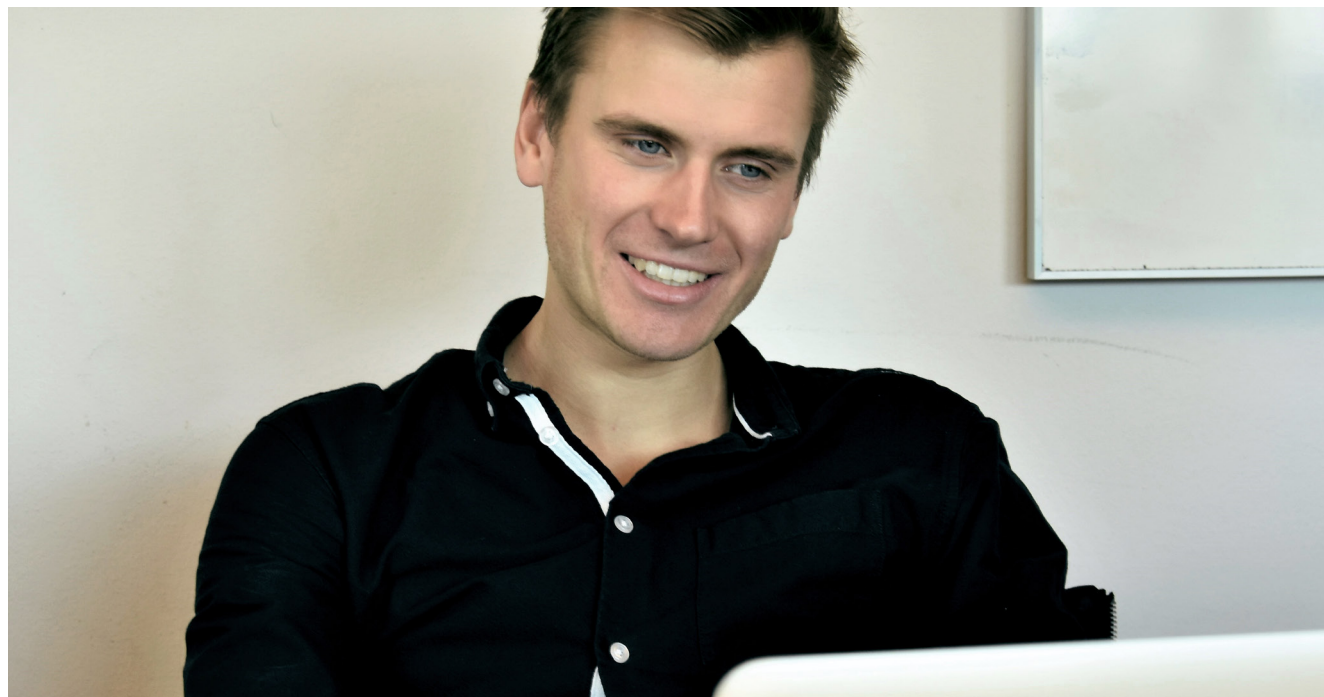
Ingen av dem visste före sitt projekt att det låg ett folkrörelse-arkiv i Varberg. Ludwig bor i Varberg men icke ...Tuva kommer från Stockholm och Linus är från Borås.

- Jag har gått 100-tals gånger upp till fästningen och inte vetat att Folkrörelsearkivet ligger här. Jag är ändå från Varberg och intresserad av sånt här, säger Ludwig Bengtsson Backman, student på Campus som gjort ett projektarbete om hur arkivet kan bli mer publikt.

- I dag är det inte inbjudande på något sätt. Ingen välkomnande plats, säger Tuva Borup, också deltagare i Campus projektarbete.

- Varför inte en temavägg med dagsaktuella ämnen. Kanske VM i fotboll och de kopplingar som kan finnas i arkivet, tycker Linus Wiren, den tredje eleven i Campus projektarbete.

Nätverk

Deras absoluta fokus låg på medlemsföreningarna. De tyckte att arkivet skulle vända sig mer direkt till dessa. Där har man redan en stor intresserad grupp som i sin tur har stora nätverk. Dessa nätverk ska man försöka engagera. Ett förslag var speciella föreningsdagar. Man skulle också kunna anordna släktforsarkvällar. Då skulle man få hjälp att leta i arkiven av personalen.

Man ska inte bara vända sig till de föreningar som redan har sina handlingar i arkivet utan anstränga sig för att kontakta alla föreningar som inte har lämnat in handlingar. Hos dessa ska man presentera alla fördelar med att bli medlem i folkrörelsearkivet. Det krävs en uppsökande verksamhet. Studenterna skickade ut en enkät till många föreningar och svaren visade mycket dålig kunskap om var arkivet låg och vad arkivet sysslade med. Där finns mycket att göra.

För att intressera föreningarna för att lämna in material kunde man ge alla föreningar en arkivlåda, ungefär som en låda med olika fack. Där skulle finnas fack för protokoll, fack för idrottsresultat till exempel, med mera. När lådan var full, var det dags att åka till folkrörelsearkivet med den...Allt för att göra det smidigt för föreningarna.

Skyltning

Fokus nummer två låg på att locka den allmänt historieintresserade personen dit.

Här koncentrerade man sig på skyltning och entrén. Vad gäller skyltning anser de att arkivet bör marknadsföra sig med hjälp av befintliga platser såsom nedanför fästningen i de montrar som finns där. Där finns ingen information om arkivet idag. Där ska finnas information om öppettider och temakvällar som man anordnar. För att hjälpa spontanbesökaren att hitta till arkivet bör man använda sig av skyltning runt om fästningen. Nu är det mycket osynligt var arkivet ligger, tycker man.

Huvudentrén bör bli mer inbjudande. Utanför entrén skulle man kunna ha stolar och bord för trötta besökare till fästningen. Precis innanför dörrarna kan man satsa på en utställning om något aktuellt. Kanske kan man nu i höst ha en utställning som knyter an till riksdagsvalet? Eller kanske kunde man ta fram löpsedlar från fotbolls-VM 1994 och knyta an till sommarens VM-slutspel i Ryssland.

Man skulle kunna sätta upp plakat på den tomma väggen utanför entrén, som en väggtidning. Det som behövs menar de är att koppla ihop dåtid och nutid. Man kunde sätta upp intressanta löpsedlar från förr och anpassa temat efter vad som sker i världen idag.

Skriftlig källa:

Bengtsson Backman, Ludwig och Borup, Tuva, och Wirén, Linus: Konsultrapport, Projektbaserat utvecklingsarbete, Högskolan i Borås, 2018

Lockbete. Kortändan som möter vandrarna upp mot fästningen idag. Framöver är tanken att denna huvudentré ska bli ett lockbete in till arkivet.

Några ungdomar på väg mot fästningen blickar mot arkivet. Men vet de att det finns där? Den lilla pilen med namnet är inte mycket för världen.

Sammanfattning

Det är inga stora skillnader mellan gruppernas synpunkter. Det har utkristalliserats några områden som alla ger hög prioritet. Några grupper koncentrerar sig på personalens och forskarnas bekvämlighet och möjlighet att arbeta så bra som möjligt. Några grupper har koncentrerat sig på att nå ut, både till spontanbesökare och till sina egna medlemmar.

Mötesplats

För att börja med svårigheten att nå ut till spontanbesökare - att bli mer publik - så verkar det självklart att arkivet måste visa upp sig bättre med hjälp av skyltar på strategiska ställen. Huvudentrén måste också öppnas upp, kanske bör det finnas en reception, utställningar både innanför och utanför ytterdörrarna skulle vara intressant. Varför inte, som Campuseleverna föreslår, en väggtidning?

För att nå ut till sina medlemmar och bli mer av en mötesplats har vi förslaget med föreningsdagar, temakvällar och släktforskarkvällar, nyhetsbrev, arkivlådor. Uppsökande verksamhet behövs, vare sig det är på nätet eller genom att träffa dem. Här kommer även öppettider in. Alla vill ha öppet någon lördag i månaden och också någon kväll var eller varannan vecka.

Arbetsmiljö

När det handlar om arbetsmöjligheterna i lokalen är det också några saker som alla är överens om. Alla vill tillgänglighetsanpassa. Alla vill ha wifi (utom de som är el-allergiker) och alla vill anordna bra forskarplatser med några fasta datorer. Personalen vill ha avskilda arbetsplatser där de inte störs av telefoner och annat. Man vill kunna äta sin lunch i en avskild del av lokalen.

Här sammanfaller synpunkterna om entrén. Den bör flyttas även för personalens skull. En annan synpunkt där olika behov sammanfaller är hiss. Rullstolsburna behöver hiss för att ta sig in i lokalen och personalen behöver det för att transportera tunga arkivboxar.

Detta arbete med att modernisera lokalen hoppas alla kan sättas igång hösten 2018 och i bästa fall vara klart eller åtminstone på god väg till Arkivens Dag som alltid infaller andra lördagen i november. Detta är ett tillfälle när arkiv i hela Sverige visar upp sig.

Redan idag är besökare förstås välkomna. Men länsarkivarie Anna-Lena Nilsson hoppas att ombyggnaden ska göra lokalerna till en plats att mötas på – Mötesplats arkiv!

Daniels Per-Erik RK STAB

Från: Carlsson Anders T KS STAB
Skickat: den 5 juni 2019 08:58
Till: RK DIARIUM
Ämne: VB: Kulturrådets enkät om breddat deltagande
Bifogade filer: Bilaga 1 Hallands kulturplan.pdf; Bilaga 2 Region Hallands Tillväxtstrategi.pdf; Bilaga 3 Överenskommelse om regional samverkan gällande Kultur för äldre 2018.pdf; Bilaga 4 dnks 170246 Riksteatern.pdf; Bilaga 5 Riktlinjer regionalt stöd kultur för barn och unga.pdf; Bilaga 6 Teater Halland Särskilt publikt arbete under 2018.docx; Bilaga 7 Filmpedagogisk utbildning och kompetensutveckling.docx; Bilaga 8 Slutrapport 20181029.pdf; Region Hallands svar på enkätfrågor från Kulturrådet om breddat deltagande 20190605.docx

Från: Carlsson Anders T KS STAB
Skickat: den 5 juni 2019 08:54
Till: 'Johanna Övling' <johanna.ovling@kulturradet.se>
Kopia: Nyhammar Eva KS STAB <Eva.Nyhammar@regionhalland.se>
Ämne: SV: Kulturrådets enkät om breddat deltagande

Hej Johanna!

Jag bifogar Region Hallands sammanställning av svar utifrån ställda frågor om arbete för breddat deltagande samt de bilagor som är kopplade till svaren.

Med vänlig hälsning
Anders T Carlsson

Anders T Carlsson
Utvecklingsledare Kultur
Kultur och skola
E-post: Anders.T.Carlsson@regionhalland.se
Telefon: 035-17 98 28
Besöksadress: Kronobränneriet, Skonertgatan 12 A, 302 38 Halmstad
Postadress: Box 517, 301 80 Halmstad
www.regionhalland.se

Från: Johanna Övling <johanna.ovling@kulturradet.se>
Skickat: den 15 april 2019 16:37
Till: malena.sandgren@regionblekinge.se; lisa.andersson@regionblekinge.se; Johanna.olofsson@regionblekinge.se; Malin.Lagergren@ltdalarna.se; Erik.arrhen@ltdalarna.se; angelica.andersson-fihn@gotland.se; bjorn.ahlsen@gotland.se; Gun.Hedlund@regiongavleborg.se; Carin.Palmqvist.Isaksson@regiongavleborg.se; frederic.thiabaud@regiongavleborg.se; Nyhammar Eva KS STAB <Eva.Nyhammar@regionhalland.se>; Håkansson Christina L KS STAB <Christina.L.Hakansson@regionhalland.se>; Carlsson Anders T KS STAB <Anders.T.Carlsson@regionhalland.se>; ingrid.printz@regionjh.se; jimmy.eriksson@regionjh.se; Jorgen.Lindvall@rjl.se; annie.a.johansson@rjl.se; ellen.hill@rjl.se; nina.o.karlsson@regionkalmar.se;

maria.agemstam@regionkalmar.se; Jessica.Linde@kronoberg.se; emelie.c.johansson@kronoberg.se; Lotta.nydahl-franberg@kronoberg.se; kristina.b.nilsson@nll.se; marita.henningsdotter-lovner@norrbotten.se; gitte.wille@skane.se; margareta.g.olsson@skane.se; eva.ak.nilsson@skane.se; mikael.palo@dll.se; Ulla.Allmer@dll.se; Pernilla.hogstrom@lul.se; kajsa.ravin@regionuppsala.se; jeanette.wetterstrom@lul.se; katti.hoflin@vgregion.se; sofia.lubian@vgregion.se; ulf.nordstrom@regionvarmland.se; camilla.thorn-wollnert@regionvasterbotten.se; linn.edlund@regionvasterbotten.se; marita.brantmo@regionvasterbotten.se; marta.molin@rvn.se; maria.oldenmark@rvn.se; erika.forsberg@rvn.se; lana.karlstrom@ltv.se; kathrine.bergstrom@ltv.se; rikard.aslund@regionorebrolan.se; lana.adem@orebroll.se; anne.hederen@regionostergotland.se; petra.nordin@regionostergotland.se

Kopia: Martin Rickardsson <martin.rickardsson@kulturradet.se>; Margareta Brilioth <margareta.brilioth@kulturradet.se>; Andreas Åberg <andreas.aberg@kulturradet.se>

Ämne: Kulturrådets enkät om breddat deltagande

Hej,

Med detta mail bifogas enkäten med frågor om breddat deltagande.

Sista svarsdatum är den 7 juni. Om ni har frågor är det bara att återkomma.

Vänliga hälsningar,
Johanna och Martin

Med vänlig hälsning
Johanna Övling
Utredare

KULTURRÅDET

Box 27215, 102 53 Stockholm
Tel: 08 519 264 94 Mobil: 076 540 10 94
E-post: fornamn.efternamn@kulturradet.se
Besök: Borgvägen 1-5

kulturradet.se

Hantering av personuppgifter

